

Výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2007

Zpracováno na základě Ročních zpráv o výkonu regionálních funkcí v roce 2007 v jednotlivých krajích ČR, poskytnutých krajskými knihovnami.

Praha, Knihovnický institut Národní knihovny ČR. Červen 2008.
Ladislava Zemánková

OBSAH

Úvod	3
I. Cíle regionálních funkcí.....	4
II. Stručná charakteristika roku 2007	5
III. Druhy činností v rámci regionálních funkcí.....	9
Počet pracovníků	11
Počet obsluhovaných knihoven	13
1. Poradenská a konzultační činnost	15
2. Statistika knihovnických činností.....	18
3. Vzdělávání knihovníků, semináře, porady	20
4. Tvorba výměnných fondů, jejich cirkulace a distribuce	24
5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů.....	30
6. Nákup a zpracování knihovnických fondů z prostředků obcí.....	31
7. Servis výpočetní techniky	35
Doprava v rámci výkonu RF	37
Intenzita zájmu o jednotlivé služby RF	37
IV. Hodnocení financování regionálních funkcí, hospodaření	39
V. Závěr.....	44
Seznam zkratk	48
Webové adresy krajských knihoven a Národní knihovny ČR s informacemi o RF.....	49
Příloha č. 1.....	51
Příloha č. 2.....	52
Příloha č. 3.....	54
Příloha č. 4.....	55
Příloha č. 5.....	56
Příloha č. 6.....	57
Příloha č. 7.....	58
Příloha č. 8.....	79

Úvod

Tato výroční zpráva je vyhotovena v rámci úkolů Národní knihovny ČR, které jí ukládá zák.č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) v § 9, odst. 2, písm. g) a v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky¹. Metodický pokyn ukládá Národní knihovně vypracovat na základě výročních zpráv a výkazů za jednotlivé kraje celkovou výroční zprávu o regionálních funkcích (dále RF) na území ČR. Výroční zpráva je strukturována tak, jak doporučuje tento dokument. Údaje v ní jsou přejaty z krajských zpráv o výkonu RF v roce 2007, krajských výkazů financování a krajských výkazů výkonů RF, které krajské knihovny (dále KK) k tomuto účelu poskytly Knihovnickému institutu Národní knihovny ČR (dále KI NK ČR).

Struktura výroční zprávy je následující:

1. Cíle regionálních funkcí
2. Stručná charakteristika roku
3. Hodnocení jednotlivých regionálních funkcí (poradenská a konzultační činnost, statistika, vzdělávání a porady, tvorba výměnného fondu, jeho cirkulace, pomoc při revizích a aktualizacích KF, nákup knihovních fondů z prostředků obcí a zpracování knihovních fondů, servis výpočetní techniky a eventuální další činnosti vytčené jako cíle v jednotlivých krajích, porovnání se standardy, stanovenými cíli, zhodnocení podílu jednotlivých krajů na celkovém vývoji regionálních funkcí knihoven v ČR, zjištěné problémy výkonu jednotlivých regionálních funkcí, atd.
4. Hodnocení financování regionálních funkcí

¹ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonů regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2005. 16 s. Dostupné na < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/MetPokynMK05.doc> >

I. Cíle regionálních funkcí

1. Zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji
5. Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v kraji
6. Efektivní využití veřejných finančních prostředků
7. Garance průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi
8. Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu
9. Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání)

K dosažení cílů RF platných celorepublikově a eventuálně definovaných specifických cílů v rámci jednotlivých krajů vypracovaly krajské knihovny dokumenty v podobě krajských koncepcí RF. V některých krajích jsou tyto dokumenty schváleny příslušným krajským zastupitelstvem, jinde jsou cíle RF součástí koncepcí rozvoje knihoven v krajích nebo jde o dokumenty, které byly schváleny radou kraje. V praxi to znamená, že krajské koncepce RF mají různou váhu. Koncepce stanovují vedle cílů i způsob a formu financování RF, druhy a typy činností v rámci RF, jejich množství a kvalitu. V zásadě navazují na Metodický pokyn MK.¹ Základní dokumenty pro výkon RF jednotlivých krajů zveřejňují KK na svých webových stránkách ve speciálních sekcích².

Pro zajištění rovnoměrného výkonu regionálních funkcí v systému knihoven byl Ministerstvem kultury doporučen standard jednotlivých druhů služeb, jimiž jsou regionální funkce naplňovány³. Standard upravuje kvalitativní a kvantitativní parametry výkonu těchto služeb. Při jeho aplikaci se přihlíží ke konkrétním podmínkám a specifikům jednotlivých krajů a jejich regionů. Standard představuje soubor nároků na způsob a úroveň poskytování služeb, jimiž jsou naplňovány regionální funkce krajskými a pověřenými knihovnami:

1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů
2. Statistika knihovnických činností
3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady
4. Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů
6. Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce

² Adresy dostupné na < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/RF/AdresarRF2008.xls> >

³ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonů regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2005. s. 5 – 12.

7. Servis automatizovaného knihovního systému

Kromě regionálních funkcí vymezených standardem vykonává krajská knihovna a jí pověřené knihovny další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb, které si v některých případech stanoví jako aktuální cíle⁴.

II. Stručná charakteristika roku 2007

Rok 2007 byl již třetím rokem od data, kdy výkon regionálních funkcí přešel v úplnosti pod samosprávu krajů. Znamená to, že kraje si výkon RF zcela samostatně řídily a financovaly. Tak, jako v roce 2005 a 2006, i v roce 2007 si vlastní výkon a koordinaci realizovaly krajské knihovny samy. Za koordinaci RF v České republice odpovídá Národní knihovna, která jako centrum systému knihoven vykonává koordináční, odborné, informační, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti. V jejich rámci podle § 9 odst. 2 písm. g) knihovního zákona také celostátně metodicky řídí výkon RF a vyhodnocuje jejich plnění. Tyto aktivity prakticky uskutečňuje ve spolupráci se sekcí SDRUK⁵ pro regionální funkce. Koordinace je realizována individuálními konzultacemi, pravidelnými poradami s odpovědnými pracovníky krajských knihoven, aktivní účastí pracovníků KI NK ČR na seminářích a dalších vzdělávacích akcích pořádaných v rámci výkonu RF pro obsluhované knihovny, tvorbou pomůcek pro řídicí činnosti (benchmarking atd.) a v neposlední řadě zpracováním a zveřejněním celorepublikových výročních zpráv výkonu regionálních funkcí knihoven. Analytické zprávy a srovnávací analýzy jsou k dispozici krajským úřadům. Důležitým nástrojem koordinace je standard pro výkon regionálních funkcí, který zpracovala Národní knihovna ČR a který byl vydán jako metodický pokyn Ministerstva kultury pod názvem Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR¹. Standard je užíván při zpracovávání krajských koncepcí regionálních funkcí, pravidel a plánů.

V jednotlivých krajích podle § 11 odst. 3 a 4 knihovního zákona plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji krajská knihovna⁶. Povinností kraje je zajistit z peněžních prostředků svého rozpočtu plnění těchto funkcí. Tato povinnost a finanční prostředky přešly na kraje k 1. 1. 2005 novelou zákona o rozpočtovém určení daní⁷, a to s uvedením konkrétní výše peněžní částky pro každý kraj. Od tohoto data je zcela na rozhodnutí krajských zastupitelstev, jak finanční částku využijí. V roce 2005 dva kraje (Středočeský a Plzeňský) částku krátily a naopak, několik krajů ji navýšilo. V roce 2006 zaznamenalo financování RF v krajích další krácení (Ústecký a

⁴ Např. dokončení internetizace, zavádění webových stránek obecních knihoven apod.

⁵ Sdružení knihoven ČR <http://www.sdruk.cz/>

⁶ Funkci krajské knihovny plní v Jihomoravském kraji Moravská zemská knihovna v Brně, zřízená Ministerstvem kultury, a na území hlavního města Prahy Městská knihovna v Praze, zřízená hlavním městem Prahou.

⁷ Zákon č. 1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 1 Sbírkový zákonů 2005, str. 1 – 6.

Liberecký) nebo významné časové pozdržení finanční částky (Jihomoravský). V roce 2007 již financování RF v krajích jeví jistou stabilizaci. V některých krajích, kde v předešlých letech došlo ke krácení, se přidělená dotace alespoň zčásti navýšila (Ústecký, Liberecký a Plzeňský kraj). V kraji Pardubickém došlo v roce 2007 ke snížení dotace, které však představovalo jen přesun rozdílu v částce přímo do rozpočtu krajské knihovny. V letech 2005 a 2006 došlo v některých krajích v důsledku krácení financí ke změnám v organizaci výkonu RF a zároveň ke změnám v některých výsledcích. Také v roce 2007 došlo ke změně pravidel financování RF, a tím i organizace výkonu RF – konkrétně v Pardubickém kraji. Z hlediska celé ČR to ve svém důsledku prohlubuje mezikrajové rozdíly v podmínkách pro poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb (dále VKIS) a bude nutné v nejbližších letech takové rozdíly a především výsledky porovnat a vyhodnotit, zda byly změny přínosem, nebo zda neohrožují dosažení základních cílů RF.

Finanční částky přidělené v roce 2007 na RF v krajích v porovnání s částkami, které přešly ze státu na kraje v roce 2005 a které byly skutečně na RF přiděleny v letech 2005 a 2006 (v tisících Kč)

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
2005 ze státního do krajského rozpočtu	2 881	19 283	11 773	8 583	3 665	10 166	5 312	8 823	8 176	10 196	13 598	9 877	8 550	12 612	133 495
2005 kraji na RF přiděleno	2 881	15 764	11 184	6 000	3 665	10 166	5 312	8 823	8 176	10 127	14 050	9 920	8 550	12 569	127 187
2006 kraji na RF přiděleno	3 031	15 832	13 512	6 500	4 006	7 500	4 500	8 823	8 250	10 127	14 360	10 200	8 734	12 812	128 187
2007 kraji na RF přiděleno	3 038	15 832	13 000	7 000	4 006	8 000	5 000	8 823	7 000	10 431	14 360	10 200	8 863	12 812	128 365

RF, resp. příjemci regionálních služeb – obce, byly zkráceny již v roce 2005 celkem o 6 308 000,- Kč oproti předpokladu a státem vytvořeným možnostem. Tato částka nebyla ani v roce 2007 „vyrovnaná“. Přes zvýšení krajských dotací v roce 2006 a především v roce 2007 oproti roku 2005 stále ještě do „vyrovnání“ chybí cca 5 mil. Kč. Ve Středočeském kraji byla částka 4 028 000,- Kč ponechána jako částka na krajem vypisovaný grant určený knihovnám v souladu s novou krajskou koncepcí RF platnou od 1. 1. 2006.⁸

Snížení financí v roce 2005 je v krajích Plzeňském, Ústeckém i Libereckém postupně dorovnáváno. Další kraje pochopily přínos RF pro obce a původní částku buď navýšily do úrovně inflace, nebo ji alespoň ponechaly na původní výši. Viz Přílohu č. 8.

Celkově ze všech finančních zdrojů (kraj, vlastní a jiné zdroje, obce) bylo na výkon RF v roce 2007 v ČR vynaloženo 149 790 047,- Kč, v tom 128 140 355,- Kč představovalo čerpání z dotací krajů, 5 474 816,- Kč činily vlastní náklady knihoven, vklady obcí, sponzorské dary apod. a částkou 16 174 876,- Kč se podílely na RF některé obce – provozovatelé obsluhovaných knihoven, které tyto finance poskytly na nákup a zpracování knihovních fondů (dále KF) vlastních knihoven. Pro srovnání - v roce 2006 činila celkově vynaložená částka 147 443 534,- Kč. Sumární údaje a meziroční srovnání viz Přílohy č. 1 až 3.

⁸ Regionální funkce v roce 2006. [Kladno: Středočeská vědecká knihovna, 2006]. Dostupné z < <http://www.svkkk.cz/index.php?kodstr=regfce#a1> >

Podrobněji o hospodaření v kapitole IV. Hodnocení financování regionálních funkcí (str. 39).

Ve všech krajích byly v průběhu roku 2007 realizovány RF právě s ohledem na jejich oficiálně formulované cíle. Ve většině krajů byla navíc řešena řada aktuálních úkolů konkretizujících obecně formulované cíle, např. dokončení internetizace knihoven obcí v návaznosti na termín v knihovním zákonu, tzn. zavedení veřejně přístupného internetu do všech knihoven⁹. Dále pak proškolení knihovníků obecních knihoven v ovládání ICT, proškolení v tvorbě a správě webových stránek obecních knihoven a kultivaci již existujících webových stránek, a to i profesionálních knihoven. Všechny krajské knihovny a (s několika výjimkami) pověřené knihovny (dále PK) provozují pro své obsluhované knihovny na svých webových stránkách samostatnou sekci informací o RF a důležité odborné informace a materiály.¹⁰ Zvýšil se počet krajů, které v rámci výkonu RF systematicky hodnotí výkony obsluhovaných knihoven a podmínky, za kterých poskytují VKIS. K hodnocení využívají Metodického pokynu MK k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb, kalkulátoru umístěném na stránkách zpracovatele statistiky NIPOS¹¹ nebo kalkulátoru programu StatExcel.¹² Značná část krajů se soustředila na zavádění webových stránek obecních knihoven, a to jak na získání licence na užívání Šablony webu¹³, tak na dovednosti web naplnit a udržovat jej v aktuální podobě.

Výkon RF v krajích v zásadě pokračoval v intencích předešlých let. Regionální funkce vykonávalo **14 krajských knihoven¹⁴ a 86 pověřených knihoven** (stejně jako v roce 2006), a to s **přepočteným stavem pracovníků 250,55 úvazku**, v roce 2006 s 258,08 pracovního úvazku. Ve sledovaném roce **využívalo RF 6 030 knihoven** (v roce 2006 6 043 knihoven), a to především knihoven v malých obcích. Znamená to, že **průměrně bylo v každém kraji obsluhováno 431 základních knihoven a každá knihovna plní RF (KK i PK) obsluhovala průměrně 69 knihoven** (v r. 2006 jich bylo 70). **Každé z 6 030 obsluhovaných knihoven, především obecních, „pomáhal“ profesionální knihovník v rozsahu pracovního úvazku 0,04** (stejně jako v roce 2006).

⁹ Podle § 4, odst. 1) písm. d. zák. č. 257/2001 Sb., knihovního zákona v platném znění

¹⁰ Adresy dostupné na < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/RF/AdresarRF2008.xls> >

¹¹ Dostupné na < <http://www.nipos-mk.cz/vkis/> >

¹² produkt SVK v Hradci Králové

¹³ <http://www.knihovnahk.cz>

¹⁴ Včetně Moravské zemské knihovny v Brně a Městské knihovny v Praze, obě knihovny plní m.j. i funkce krajských knihoven.

Situaci v krajích v roce 2007 zachycuje tabulka:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR
Počet PK + KK	0	4	9	14	2	7	3	6	3	4	8	7	3	16	86 + 14*
Počet pracovníků zajišťujících RF	8,16	21,10	25,75	15,74	9,05	20	11,5	16,6	7,05	16,00	32,10	25,20	16,68	25,168	250,55
Počet obsluhovaných knihoven	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384	6 030
Počet obsluhov. knihoven na 1 prac. úv.	5	39	24	32	13	15	19	24	60	36	22	20	24	15	24
Počet úvazků na jednu obsluh. knihovnu	0,21	0,03	0,04	0,03	0,07	0,07	0,05	0,04	0,02	0,03	0,05	0,05	0,04	0,07	0,04

* v každém kraji vykonává RF zároveň jedna krajská knihovna, celkově tedy **86 PK + 14 KK = 100 knihoven vykonávajících v ČR regionální funkce.**

Počet knihoven, které vykonávají RF, zůstal v roce 2007 stejný jako v roce 2006. Počet knihoven, které byly obsluhovány, se snížil jen nepatrně (o 13), ale počet pracovníků vykonávajících činnosti v rámci RF se snížil v celé ČR o 7,53 úvazku oproti roku 2006. Pokračoval tedy trend snižování personálního zajištění RF. Ten činí od roku 2005 do roku 2007 včetně 18,69 pracovního úvazku. Trend snižovat počty pracovníků určených na výkon RF by se měl zastavit, aby nároky na 1 pracovní úvazek nebyly nesplnitelné. Zároveň se snižováním počtu pracovních úvazků se zvyšuje i průměrná hodnota výkonových ukazatelů, nebo naopak se některé ukazatele mohou snižovat a to již může znamenat jistý pokles intenzity požadovaných služeb.

Počty pracovníků vykonávajících RF v krajích (přepočtený stav na plně zaměstnané)

kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR celkem
r. 2005	9,00	31,35	28,00	15,99	8,35	22,55	14,30	17,40	11,40	16,50	30,00	22,00	16,80	25,60	269,24
r. 2006	8,83	22,67	25,00	15,74	9,75	20,55	11,40	16,9	10,1	16,00	30,46	25,21	16,30	25,67	258,08
r. 2007	8,16	21,10	25,75	15,74	9,05	20,45	11,50	16,60	7,05	16,00	32,10	25,20	16,68	25,17	250,55
rozdíl (2007 a 2006)	-0,67	-1,57	0,75	0,00	-0,70	-0,10	0,10	-0,30	-3,05	0,00	1,64	-0,01	0,38	-0,50	- 7,53

Další údaje a ukazatele, např. počty obsluhovaných knihoven, velikost pracovního úvazku na 1 obsluhovanou knihovnu, počet obsluhovaných knihoven na 1 knihovnu vykonávající RF, jsou uvedeny v grafické podobě v Příloze č.7.

V roce 2007 ve srovnání se dvěma předešlými lety nebyly zaznamenány žádné výrazné výkyvy vykazovaných hodnot výkonů, viz Přílohu č.5. Mírné poklesy či nárůsty nelze označit jako vývojové trendy s výjimkou poskytnutých konzultací a práce s výměnnými fondy, o něž se stále zvyšuje zájem knihoven i jejich zřizovatelů. Tyto dvě služby v rámci RF – poradenství a soubory výměnných fondů, jsou již celou dobu fungování programu RF jednoznačně nejžádanějšími a zájem o ně trvale stoupá. Naopak již několik let klesá, byť mírně, zájem obcí doplňovat knihovní fondy ze svých finančních prostředků. Obce naopak upřednostňují soubory z výměnných fondů. Rozvíjí se odborná diskuze, zda je pro budoucnost vhodnější provozovat malé knihovny výhradně s fondy z výměnných souborů, či souběžně budovat i vlastní knihovny

fondy obsluhovaných knihoven složené z dokumentů trvalejší hodnoty. Oba názory mají své přednosti, jak ekonomické, provozní tak i etické ale i záporů. A patrně budou v různých regionech uplatňovány souběžně oba způsoby. Problémem ovšem zůstává standard VKIS, který doporučuje dodržet finanční parametry pro budování vlastních knihovních fondů. Při eventuálním oficiálním uznání i varianty „výhradně výměnné fondy“ by bylo vhodné upravit v tomto smyslu i standard pro kategorii obecních knihoven v nejmenších obcích.

III. Druhy činností v rámci regionálních funkcí

Pro zajištění rovnoměrného výkonu regionálních funkcí v systému knihoven je využíván **standard¹⁵ jednotlivých druhů služeb**, jimiž jsou regionální funkce naplňovány. Standard upravuje kvalitativní a kvantitativní parametry výkonu těchto služeb. Při jeho aplikaci se přihlíží ke konkrétním podmínkám a specifikům jednotlivých krajů a jejich regionů. Standard představuje soubor nároků na způsob a úroveň poskytování služeb, jimiž jsou naplňovány regionální funkce krajskými a pověřenými knihovnami:

1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů
2. Statistika knihovnických činností
3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady
4. Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů
6. Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce
7. Servis automatizovaného knihovního systému (servis výpočetní techniky)

PK a KK vykazaly plnění RF, resp. 7 standardizovaných služeb ve “Statistickém výkazu výkonu regionálních funkcí za rok 2007“. Tento výkaz je povinnou přílohou ročních zpráv jednotlivých krajů zasílaných KI NK ČR. Každá KK sumarizuje výkazy PK a přikládá je k roční zprávě o plnění regionálních funkcí v daném kraji. Z krajských sumářů je zpracován sumář za celou ČR, který je Přílohou č. 4. V Příloze č. 5 jsou výsledky roku 2007 srovnány s výsledky z let 2002, 2003, 2004, 2005 a 2006. V Příloze č. 6 jsou uvedeny rozdíly mezi rokem 2002 a 2007. Přestože rok 2007 znamenal i mírný pokles v ukazatelích stavu a výkonů RF ve srovnání s rokem 2006, jsou RF v roce 2007 ve srovnání

¹⁵ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: MK ČR 1994. str. 5-12. Dostupné z < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/MetPokynMK05.doc> >

s rokem 2002¹⁶ stále na výrazném vzestupu (s výjimkou služby č. 6 Nákup a zpracování KF pořízených z prostředků provozovatele - obce), resp. vyvíjí se dle potřeb současného systému knihoven a především dle potřeb a nároků jejich koncových zákazníků – uživatelů veřejných knihoven.

Ve všech krajích byly ve sledovaném roce RF naplňovány výše uvedenými druhy činností, s výjimkou činnosti č. 6 a 7. V hlavním městě Praha a v Pardubickém kraji není nakupován knihovní fond z prostředků obcí (určený do vlastních fondů obsluhovaných knihoven), pouze knihovny nakoupený fond je knihovnický zpracováván (služba č. 6) a ve Středočeském kraji není v rámci RF poskytován servis výpočetní techniky (služba č. 7). V Ústeckém kraji, resp. v regionu Děčín je již dlouholetou tradicí, že VF je budován ze sdružených prostředků obcí (za smluvních podmínek).

Některé kraje si i pro rok 2007 stanovily, ne sice oficiálně formulované, avšak velmi aktuální cíle. Byly jimi např. dokončení internetizace knihoven v kraji, pokračování v proškolení knihovníků knihoven obcí v dovednostech ovládat ICT a ve schopnosti účinně asistovat při jejich využívání nebo zavádění vlastních webových stránek do malých knihoven a proškolení knihovníků ve schopnostech samostatně web spravovat. Kromě RF vymezených standardem vykonávaly KK a PK další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven, resp. jimi poskytovaných veřejných knihovnických a informačních služeb v rozsahu, který konkretizovaly v krajských koncepcích RF nebo adekvátních dokumentech. Příkladem je zavádění „Standardu VKIS¹⁷“ do hodnotících systémů již v roce 2005 v krajích Královéhradeckém, Moravskoslezském a Jihočeském. V roce 2007 byl standard využit téměř v celé ČR. Regiony začaly větší měrou využívat regionálních automatizovaných knihovních systémů (dále AKS). Většina krajských knihoven a celá řada PK v rámci výkonu RF významně pomohla knihovnám, resp. jejich provozovatelům s internetizací knihoven, která musela být dokončena k 31. 12. 2007 (odkladný termín v knihovním zákonu). Velkým problémem je pro pracovníky vykonávající RF program Projekt internetizace knihoven (PIK), který přes jejich stále urgence a dotazy zůstává nedokončený. Především starostové obcí projevují značnou nespokojenost, a přestože připojení cca 500 knihoven nemohou krajští metodici nijak ovlivnit, oslabuje to ve svém důsledku při jiných jednáních se starosty jejich pozici.

I třetí rok plného financování a řízení výkonu RF v krajích naznačuje, že bude třeba častěji společně komunikovat a vzájemně se i v průběhu roku informovat s cílem následné koordinace, která by směřovala k tomu, aby se z výkonu RF zcela nevytratily především cíle „Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí“ a „Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji“, jejichž dosažení se zaváděním nových koncepcí, neověřených pravidel apod. může opět vzdálit.

¹⁶ Program RF byl poprvé v roce 2002 realizován na celém území ČR

¹⁷ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřízenými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2005. 6 s. Dostupné z < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/Metodpokyn-standardVKIS.doc> >

Počet pracovníků

Počet pracovních úvazků v roce 2005 klesl oproti předešlému roku o 10,45, v roce 2006 tento pokles dále pokračoval, a to o 11,16 pracovního úvazku oproti roku 2005. V roce 2007 tento pokles představoval 7,53 pracovního úvazku. K výraznějšímu snížení počtu pracovních úvazků na RF došlo v kraji Pardubickém a to o 3,05 (zavedena nová koncepce RF), v kraji Jihočeském o 2,75 a v kraji Středočeském o 1,57 pracovního úvazku. Další kraje zaznamenaly jen nepatrná snížení nebo naopak setrvaly na stejném počtu pracovních úvazků jako v roce předešlém. **Pohyb počtu pracovních úvazků určených pro výkon RF** v letech 2006 a 2005 zachycuje tabulka na str. 8 a vývoj v rozmezí let 2005 až 2007 je vyjádřen graficky na Příloze č. 7.

Stejně jako v předešlé výroční zprávě¹⁸ je třeba zdůraznit, že postupné snižování pracovníků RF (metodiků) má vliv na objem prací a tedy i na výkony, ale především na kvalitu služeb v rámci RF. Pokles pracovních úvazků metodiků by se měl zastavit, mají-li být naplněny vytčené cíle RF. Na straně jedné ubývá výkonných metodiků a zároveň, na straně druhé, je na tyto specialisty kladeno stále více náročnějších úkolů zasahujících do nejširšího spektra činností v knihovnách. Příkladem požadavků na schopnosti a dovednosti pracovníka RF jsou: dobrá znalost oboru a jeho nejnovějších trendů, schopnost koncepčně pracovat, plánovat, argumentovat, organizovat, instruovat knihovníky v širokém spektru činností v knihovnách vykonávaných, jednat s knihovníky i představiteli obcí, vystoupit na veřejnosti atd. Nároky na tyto pracovníky může přiblížit i příklad toho, jaké **průměrné výkony za rok podá jeden metodik s plným pracovním úvazkem**; konstruováno pouze z údajů o 7 standardizovaných činnostech, o kterých jsou k dispozici údaje z výkazů RF:

¹⁸ VÝROČNÍ zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2006. Praha, KI NK ČR 2007. s. 10
Dostupné na < http://knihovnam.nkp.cz/docs/RF/VyrocnizpravaRF_2006.pdf >

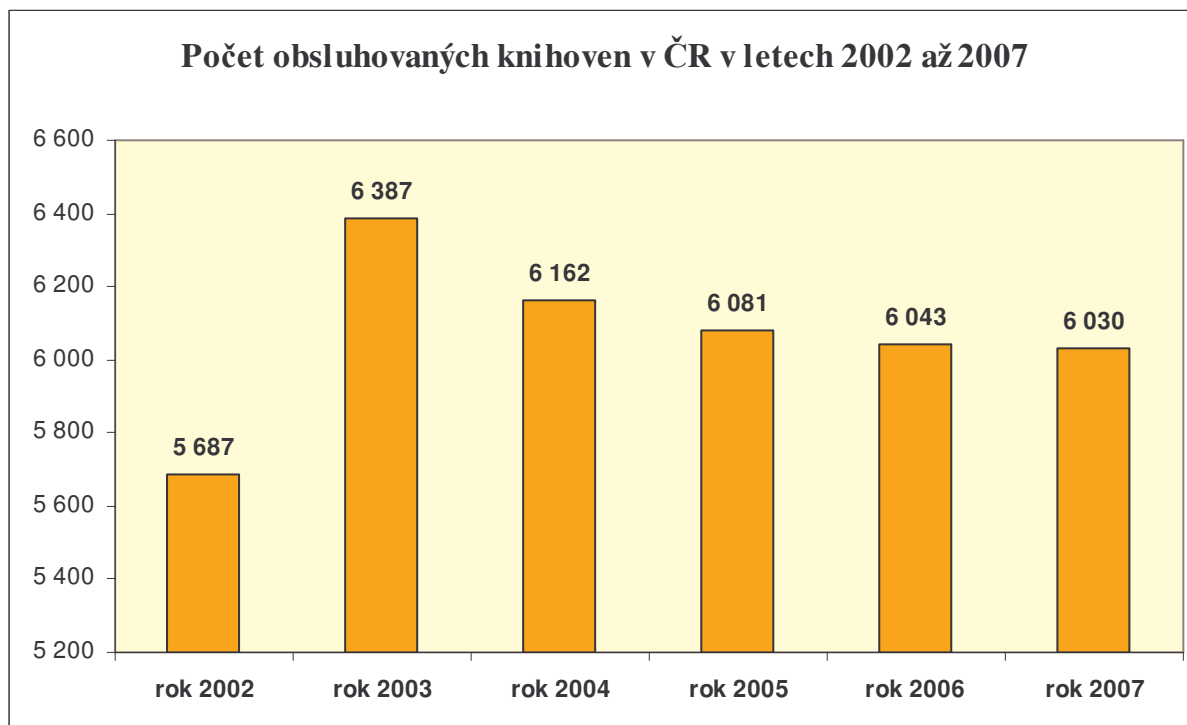
Průměrné výkony 1 metodika (plný pracovní úvazek)

Co všechno vykoná metodik (na jeden pracovní úvazek) za rok a pro kolik knihoven?

	2006	2007
Průměrný počet obsluhovaných knihoven	23	25
Poskytnuté konzultace	79	83
Realizované metodické návštěvy	46	47
Zpracované statistické výkazy (včetně sumářů)	25	26
Organizace vzdělávacích akcí (včetně lektorování)	2	2
Pořádání a vedení porad	2	2
Pomoc při revizi KF (k. j.)	7 466	8 573
Nákup knih z prostředků obcí (k. j.)	389	372
Zpracování knih z prostředků obcí (k. j.)	492	543
Roční přírůstek VF v k. j. (nákup, zpracování, úprava)	1 034	1 036
Distribuce výměnných souborů (počet souborů)	74	95
Počet svazků ve výměnných souborech (k. j.)	3 760	5 003
Při rozvozech souborů a metodických návštěvách ujede (km)	1 319	1 430

Výčet neobsahuje administrativu, přípravu nejrůznějších dokumentů pro knihovníky i obce, plánování, pomoc při realizaci nejrůznějších projektů knihoven, sebevzdělávání a celou řadu dalších činností, které nejsou nikde sledovány, ale jsou nezbytné pro úspěšný výkon RF.

Počet obsluhovaných knihoven

V roce 2007 opět mírně klesl počet obsluhovaných knihoven, pokračuje tak trend od roku 2004. Pokles v roce 2004 byl způsoben především zpřesněním metod zpracování výkazů (odstranění tzv. zdvojování počtů, chybné výklady apod.) a v neposlední řadě i vyjasněním problematiky vykazování poboček. Zpřesňována byla v regionech i resortní statistika. V následujících letech pak poklesy představují i rušení dlouhodobě nepracujících knihoven, což např. v Jihomoravském kraji v roce 2007 (podobně jako v dalších krajích) představovalo celkem 9

zrušených knihoven.¹⁹ Na druhé straně byly i v roce 2007, s významným přispěním pracovníků RF, otevírány knihovny nové nebo obnovována jejich činnost (tamtéž, dále uvádí obnovení kraj Jihočeský a další). Snížení počtu obsluhovaných knihoven v roce 2007 se netýká všech krajů, meziroční nárůst naopak zaznamenaly kraje Jihočeský, Královéhradecký a Pardubický. V každém případě vykázaný počet obsluhovaných knihoven v roce 2007 potvrzuje zájem o odbornou pomoc poskytovanou v rámci RF, a to jak ze strany knihovníků obecních knihoven, tak, a to je významné, i ze strany obcí. Vlivem několikaleté, usilovné a přínosné pomoci knihovnám obcí dochází i k tomu, že některé obce, které dosud neprovozovaly knihovnu, se k této povinnosti vůči svým občanům přihlásily a knihovnu zřídily či obnovily její činnost. A to je právě případ jmenovaných krajů.

Postupně roste i zájem odborných knihoven o vybrané služby – především o konzultační a poradenské služby a o vzdělávání. Mnohé kraje, např. Královéhradecký, Jihomoravský, Moravskoslezský a další, si spolupráci s odbornými knihovnami zahrnují do plánů výkonů RF. Tato zvýšená pozornost se týká především knihoven muzejních a školních.

Vývoj počtu obsluhovaných knihoven v jednotlivých krajích v letech 2002 až 2007 zachycuje tabulka:

Počet obsluhovaných knihoven v kraji	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR celkem
V roce 2002	37	982	733	407	127	323	169	453	330	587	419	331	406	383	5 687
V roce 2003	37	981	680	496	126	304	227	481	469	594	685	500	398	409	6 387
V roce 2004	37	861	677	505	127	306	223	394	422	600	710	508	394	398	6 162
V roce 2005	38	839	615	506	125	305	221	386	422	582	734	514	399	395	6 081
V roce 2006	39	825	620	502	127	305	222	386	420	575	724	501	399	398	6 043
V roce 2007	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384	6 030

Oba údaje, počty pracovních úvazků metodiků a počty obsluhovaných knihoven, mají velký význam při komparaci výkonů krajů. Lze z nich vypočítat ukazatele např. počet obsluhovaných knihoven 1 pracovním úvazkem v kraji nebo velikost pracovního úvazku na 1 obsluhovanou knihovnu, příp. srovnat průměrné výkony v jednotlivých standardizovaných službách na 1 pracovní úvazek v kraji apod.

¹⁹ VÝROČNÍ zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2007. Brno, MZK 2008. s. 7. Dostupné na <
http://www.mzk.cz/region/Vyrocní_zprava_RF07.pdf >

1. Poradenská a konzultační činnost

V rámci krajských i celorepublikových výsledků lze poradenskou a konzultační činnost hodnotit jako velmi úspěšnou a zásadně ovlivňující úroveň a dostupnost VKIS v knihovnách obcí. Ze sedmi standardizovaných služeb jsou službou nejvyhledávanější. O konzultace projevují zájem všechny typy základních knihoven od obecních s „dobrovolným“ knihovníkem až po knihovny profesionalizované a knihovny s odborným zaměřením. Vedle širokého spektra běžných odborných dotazů ovlivňuje výsledky i téma či úkol související s aktuálním celorepublikovým úkolem či cílem. Např. v roce 2002 a 2003 to byla evidence knihoven ve smyslu § 5 a násl. zák. č. 257/2001 Sb., knihovního zákona (dále KZ) a znění základních dokumentů knihoven, v letech 2004 až 2006 to byly konzultace zaměřené na internetizaci knihoven a projekt PIK nebo konzultace a poradenství spojené s projekty do strukturálních fondů EU. Rok 2006 byl charakteristický dokončováním internetizace a konzultacemi a poradenstvím v oblasti zavádění a obsluhy vlastních webových stránek knihoven obcí,²⁰ nových autorskoprávních vztahů²¹ a častějšími konzultacemi s knihovníky odborných knihoven. Rok 2007 byl charakteristický zvýšeným úsilím zaevidovat i některé dosud neevidované knihovny, dořešit nevyjasněné postavení knihoven ve sloučených obcích a dokončením internetizace dosud nepřipojených knihoven. Zároveň byl rokem dokončovacích prací na projektu benchmarking knihoven²², seznamování knihoven s jeho obsahem a způsobem použití k vlastnímu sebehodnocení knihoven a další kultivací statistické evidence a vykazování.

Po výrazném zvýšení zájmu o konzultace a metodické návštěvy ze strany obsluhovaných knihoven i samotných obcí v roce 2003, následném růstu v letech 2004, 2005 a 2006 se v roce 2007 dostavila očekávaná „stagnace“. V žádném případě se však nejedná o pokles kvality této služby nebo nezájem o ni, ale pouze o dosažení určitého maxima. **Počet knihoven, jimž byly poskytnuty konzultace, nebo v nichž PK a KK vykonaly metodickou návštěvu, podle očekávání a jen velmi mírně poklesl.** V rámci ČR to představovalo **za rok 2007 pokles o 165 obslužených knihoven.**²³ tj. o 2,5%. Naopak meziroční nárůst byl zaznamenán v počtu konzultací. Uskutečnilo se **o 437 konzultací více než v roce předešlém. Metodických návštěv bylo uskutečněno o 27 méně.**

Vývoj během let 2002 až 2007 ilustruje tabulka, vývoj v jednotlivých krajích v grafech je uveden v Příloze č. 7.

Poradenská a konzultační činnost v roce	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet obslužených knihoven	5 389	6 001	6 270	6 395	6 687	6 522
Počet poskytnutých konzultací	13 162	18 231	19 890	19 988	20 308	20 745
Počet metodických návštěv	9 294	12 601	12 273	11 550	11 789	11 762

²⁰ Šablona webu pro malé knihovny. Knihovna města Hradce Králové. Dostupné z < <http://www.knihovnahk.cz/ODDELENI/KNIHOVNAM/sablona.htm> >

²¹ Plynoucími ze zák. č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²² http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=15_Vykon.htm

²³ Obslužená knihovna = knihovna odebírající konkrétní službu

Obsluhovaná knihovna = knihovna zapojená do programu, může odebírat jednu nebo všechny služby.

Průměrně byla v každém kraji ČR poskytnuta poradenská služba 467 knihovnám (v roce 2006 celkem 478 knihovnám). V každém kraji se uskutečnilo průměrně **1 482 konzultací** (v roce 2006 celkem 1 451 konzultací), tj. **každé obslužené knihovně byly poskytnuty v průměru 3,46 konzultace**. 8 ze 14 krajů vykazuje nárůst konzultací v roce 2007 vůči roku 2006, největší vykazuje kraj Středočeský a Jihomoravský, Ústecký i Liberecký.

Vývoj počtu konzultací v jednotlivých krajích v letech 2002 až 2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Počet poskytnutých konzultací															
v roce 2002	209	1959	1317	1025	392	799	204	1075	1089	684	557	1294	1545	1013	940
v roce 2003	181	1866	2560	1310	369	853	423	1337	2233	686	1380	2335	1724	954	1301
v roce 2004	157	1836	2724	1387	437	1008	558	1741	2198	1122	1589	1899	1741	1493	1421
v roce 2005	207	1873	3493	1225	319	885	327	2082	1912	1035	1421	2271	1683	1255	1428
v roce 2006	236	1567	3849	1211	376	951	364	2287	1932	973	1370	2009	1734	1449	1451
v roce 2007	216	2079	3066	1210	329	1150	426	2622	1927	1096	1578	1954	1589	1503	1482

Trend kontinuálního růstu počtu konzultací ve všech pěti sledovaných letech je doložen v průměrných ukazatelích za celou ČR. V jednotlivých krajích dochází i k mírným poklesům s výjimkou Královéhradeckého kraje.

V každém kraji bylo průměrně uskutečněno 840 metodických návštěv (v roce 2006 tento průměr činil 842). V průměru byly během roku 2007 **všechny obsluhované knihovny navštíveny téměř dvakrát (1,8x)**, kdežto v roce 2006 1,95x.

Meziroční nárůst metodických návštěv vykázalo pouze 6 krajů, především Jihočeský, Ústecký, Pardubický a Moravskoslezský, větší nárůst zaznamenaly knihovny kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Naopak pokles zaznamenaly kraje Středočeský, Karlovarský a kraj Zlínský.

Počet metodických návštěv v jednotlivých krajích v letech 2002 až 2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Počet metodických návštěv															
v roce 2002	0	1279	1373	601	377	380	417	1053	268	927	483	1042	741	353	664
v roce 2003	99	1390	1536	1452	729	418	635	1059	530	978	1231	1236	989	319	900
v roce 2004	102	1438	1582	1570	743	397	833	1110	437	941	905	991	868	356	877
v roce 2005	91	1144	1553	1235	651	473	888	987	412	906	1025	957	874	354	825
v roce 2006	119	1010	1669	1239	781	410	1018	1017	269	1019	872	1028	932	406	842
v roce 2007	121	925	1759	1202	589	529	766	1000	441	1262	957	902	848	461	840

Graficky je vývoj konzultací a metodických návštěv v letech 2005 – 2007 v krajích zachycen v Příloze č. 7.

Výsledky a výkonové ukazatele za rok 2007 v jednotlivých krajích zachycuje následující tabulka:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Prům.
Poradenská a konzultační činnost															
Počet obslužených knihoven	39	955	619	734	121	324	220	409	430	543	734	501	403	490	466
Počet konzultací na jednu obsluženou knihovnu	5,54	2,18	4,95	1,65	2,72	3,55	1,94	6,41	4,48	2,02	2,15	3,90	3,94	3,07	3,46
Počet metod. návštěv na 1 obsluženou knihovnu	3,10	0,97	2,84	1,64	4,87	1,63	3,48	2,44	1,03	2,32	1,30	1,80	2,10	0,94	2,18
Počet obsluhovaných knihoven	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384	431
Počet konzultací na 1 obsluhovanou knihovnu	5,54	2,50	4,92	2,41	2,72	3,78	1,94	6,71	4,56	1,91	2,22	3,90	3,94	3,91	3,64
Počet metod. návštěv na 1 obsluhovanou knihovnu	3,10	1,11	2,82	2,39	4,87	1,74	3,48	2,56	1,04	2,19	1,35	1,80	2,10	1,20	1,95

Standard byl po obsahové stránce naplněn. Kvantitativně je standardizován pouze počet metodických návštěv v knihovnách - **každá z obsluhovaných knihoven má být navštívena minimálně 1x za rok, celorepublikový průměr vykazuje hodnotu 1,95**. Standard je ve všech krajích naplněn, a v některých krajích i několikanásobně překračován již řadu let. Potvrzuje se zkušenost z praxe, že pravidelné a především časté metodické návštěvy velmi přispívají ke zvyšování kvality VKIS v obsluhovaných knihovnách. Mnoho PK a KK spojuje metodické návštěvy s rozvozem souborů knih. Pravidelné setkání s knihovníkem přímo v jeho knihovně a rovněž soustavný kontakt se zřizovateli knihoven se velmi osvědčuje, neboť daleko intenzivněji přispívá ke zkvalitňování VKIS v knihovnách malých obcí.

Součástí standardu služby „Poradenská a konzultační činnost“ je i forma služby realizovaná prostřednictvím vydávání zpravodaje. Tradičně vysokou úroveň mají např. tituly U nás (Královéhradecký kraj)²⁴, Duha (Jihomoravský kraj)²⁵, Krok (Olomoucký kraj).²⁶ Tato periodika mají velký význam pro praxi především malých obecních knihoven. Většina z nich vychází i v elektronické podobě. Mnohé PK vydávají skromnější typ metodického zpravodaje, avšak zaměřeného na konkrétní obsluhované knihovny, pro jejichž vnitřní potřebu jsou vydávány. Takový typ informační pomůcky je však stále častěji nahrazován možnostmi, které PK a obsluhovaným knihovnám poskytuje ICT.

Tak se vedle tištěných zpravodajů a dalších forem tištěného informování obsluhovaných knihoven nabývají stále více na významu **webové stránky krajských a pověřených knihoven**, resp. jejich speciální část určená obsluhovaným knihovnám. V současnosti je to již samozřejmostí všech knihoven, které poskytují RF²⁷. Zde se s postupující elektronizací objevují všechny důležité informace, aktuality, sdělení,

²⁴ <http://unas.svkhk.cz/aktualni-cislo.asp>

²⁵ <http://www.mzk.cz/publikace/duha.php>

²⁶ <http://www.vkol.cz/dokumenty.htm#KROK>

²⁷ <http://knihovnam.nkp.cz/docs/RF/AdresarRF2008.xls>

pokyny a návody. Pro operativní komunikaci zřizují KK a PK i elektronické konference určené obsluhovaným knihovnám a nebo zaheslované stránky. Postupně se elektronická forma informování a vzájemné komunikace stala běžnou součástí poradenské a konzultační činnosti knihoven. Drtivá většina obsluhovaných knihoven má již k dispozici internet, a tudíž jej využívá pro běžnou komunikaci se svou obsluhující knihovnou a k průběžnému sběru informací a novinek z oboru. V této oblasti jsou ještě otevřeny velké možnosti sebevzdělávání a zintenzivnění vzájemné komunikace mezi knihovníky.

2. Statistika knihovnických činností

Nízká návratnost statistických výkazů Kult (MK) 12-01 z knihoven s dobrovolnými pracovníky v předešlých letech významně zkracovala výsledky statistických šetření o knihovnách a snižovala tak použitelnost údajů pro plánovací, strategické a ekonomické činnosti. Pomoc KK a PK obsluhovaným knihovnám, resp. jejich provozovatelům při zpracování výkazů, sumarizace výkazů a další užití výsledků je nezbytným předpokladem zdárného rozvoje VKIS i v malých obcích. Stále platí, že bez pomoci pověřených knihoven by statistika knihovnických činností nikdy nedosáhla takové kvality, aby mohla být používána při nejrůznějších řídicích, plánovacích a projektových činnostech na všech úrovních systému knihoven. Potřeba co nejpřesnějšího a nejúplnějšího statistického šetření je ještě naléhavější i v souvislosti s vydáním Metodického pokynu k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb²⁸ i pro zdárnou realizaci navazujícího projektu benchmarking knihoven²⁹. Je třeba přihlídnout i k tomu, že poslední léta docházelo k častým úpravám statistického formuláře tak, jak se vyvíjely technologie v oboru a současně s tím bylo třeba sledovat nově zaváděné služby knihoven, nové formy již tradičních služeb a sladovat výkaznictví s ostatními zeměmi EU. Současný způsob sběru statistických dat postupně nabývá vyšší kvality, a to i při elektronickém ukládání dat. Např. během roku 2007 začala pracovat skupina metodiků KK a KI NK ČR na inovaci statistické evidence a vykazování s cílem nejen sjednotit metodiku výkaznictví, ale také navrhnout nově sledované oblasti VKIS a podmínky, za nichž jsou realizovány. Výsledkem práce je návrh nového výkazu Kult (MK) 12-01 a Deníku pro veřejné knihovny. Navržené dokumenty obsahují i údaje o nových formách a oblastech služeb knihoven, které budou sledovány tak, aby výsledky informovaly o skutečném stavu knihoven, jejich služeb a zájmu o tyto služby. Všechny knihovny realizující RF, tzn. KK a PK, byly s tímto návrhem seznámeny v listopadu 2007 na celostátním semináři v MZK Brno. V některých krajích již v roce 2007 přistoupili k častějším instruktážím a seminářům o evidenci činností i způsobu vykazování (např. v kraji Karlovarském a Královéhradeckém). V dalších letech budou KK i PK soustavně pečovat o zlepšování kvality podkladové evidence a statistického výkaznictví i v knihovnách malých obcí. K tomu by měly posloužit i metodické pomůcky obsažené v navrženém Deníku veřejné knihovny (Pokyny pro vyplňování, Definice ...). Zvyšování přesnosti, úplnosti a kvality statistických dat je nezbytné pro řídicí činnosti na všech

²⁸ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: MK ČR, 2005. 6 s. Dostupný též z WWW < <http://knihovnam.nkp.cz/> >

²⁹ Dostupné z < http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/15_Vykon.htm >

úrovních knihoven a předpokladem pro úspěšné srovnávací činnosti i sebehodnotící aktivity realizované prostřednictvím projektů benchmarking³⁰ a využíváním elektronického kalkulátoru standardu VKIS³⁰.

V roce 2007 pomohly KK a PK 6 032 obsluhovaným knihovnám a jejich zřizovatelům se zpracováním statistického výkazu Kult (MK) 12-01, tj. o 272 knihoven méně než v roce 2006. Zpracováno bylo **celkem 6 219 statistických výkazů a sumářů**, tj. o 348 výkazů a sumářů méně než v roce 2006. Je třeba konstatovat, že se elektronické ukládání dat za rok 2007 do báze NIPOS výrazně zlepšilo, a to jak po stránce komfortu užívaného SW (činnost NIPOS), tak po stránce přesnosti ukládaných dat (práce metodiků KK a PK). Přesto ale dílčí problémy přetrvávají, i když v podstatně menší míře než v letech předešlých. Zpracování podrobných vysvětlivek a pomůcek je i součástí práce výše zmíněné skupiny metodiků pro statistiku SDRUK a příkladem koordinovaného postupu při řešení dílčích úkolů v rámci RF.

Vzhledem k postupující elektronizaci v oboru knihovnictví bude třeba i v dalších letech věnovat zvýšenou pozornost nejen kvalitě zpracovávaných statistických údajů, ale zároveň i systematické péči o jednotnost vykazovaných údajů, respektování pokynů k vyplňování formulářů, doplnění sledovaných údajů o nové formy služeb (především on-line), péči o příslušný SW, aby statistický formulář byl stále přívětivější a aby sledované údaje byly v konečném výsledku co nejúplnější a spolehlivé.

Objem této služby v jednotlivých krajích a průměrné hodnoty této činnosti v krajích ČR v roce 2007 vyjadřuje tabulka:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Statistika knihovnických činností KULT V 12.01															
Počet obslužených knihoven	38	821	648	526	119	302	222	385	437	585	706	501	403	339	430,86
Počet zpracovaných statistických výkazů	38	813	678	580	123	360	239	414	437	568	717	586	356	310	444,21
Počet zpracovaných výkazů na 1 obsluženou knih.	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,2	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,2	0,9	0,9	1,03

Počet zpracovaných statistických výkazů se v průběhu pěti let měnil v krajích následovně:

Počet zpracovaných statistických výkazů															
Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
v roce 2002	36	977	731	536	133	429	160	532	336	385	417	428	208	371	406
v roce 2003	37	952	727	586	135	330	235	524	445	563	701	704	429	436	486
v roce 2004	37	936	685	507	135	645	244	458	461	589	728	730	366	373	492
v roce 2005	38	972	697	555	126	641	240	423	434	592	717	681	368	343	488
v roce 2006	38	751	702	579	125	639	250	418	434	568	741	660	352	310	469
v roce 2007	38	813	678	580	123	360	239	414	437	568	717	586	356	310	444

Obecně platí, že by uvedený počet měl jen mírně převyšovat počet obsluhovaných knihoven, a to o zpracovávané sumáře. Pokles či stagnace jsou naopak upozorněním na zkvalitňování této činnosti (nejedná-li se současně o úbytek knihoven – tj. vykazujících jednotek).

³⁰ <http://www.nipos-mk.cz/vkis/>

Situaci dokreslují i grafy v Příloze č. 7.

Standard byl splněn téměř všemi knihovnamí plnícími RF na území ČR, a to jak ve strategickém cíli, tak periodicitě i v termínech.

3. Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

Vzdělávání knihovníků je nezbytnou součástí dosažení vytčených cílů RF knihoven a předpokladem rozvoje VKIS. Tato činnost je těsně provázána s dalšími programy podporujícími zvyšování kvalifikace knihovníků a informačních pracovníků (např. VISK2) a s veškerou činností knihoven. Po vybudování školících středisek KK a získání zkušeností pořadatelů se rozvinulo školení a vzdělávání pracovníků včetně dobrovolných knihovníků nebývalou měrou. K poměrně velkému snížení počtu vzdělávacích akcí a snížení sledovaných parametrů v roce 2005, tj. v prvním roce pod samosprávným řízením RF kraji, došlo v roce 2006 k navýšení vykázaných údajů, avšak v roce 2007 opět dochází k poklesu vzdělávání, a to ve všech sledovaných údajích.

Vzdělávacích akcí pořádaných KK a PK se v roce 2006 zúčastnilo 3 991 knihoven, v roce 2007 3 845 knihoven, tj. o 146 knihoven méně. Z celkového počtu 932 vzdělávacích akcí (o 140 méně než v roce 2006) jich bylo 524 tj. 56,2 % uskutečněno právě v rámci RF, v celkovém rozsahu 2 679 hodin. Vzdělávání (v rámci RF) se zúčastnilo 6 722 knihovníků, což je o 126 účastníků méně než v roce 2006. Uvedené výsledky za rok 2007 znamenají, že průměrně bylo v každém kraji uspořádáno 37 vzdělávacích akcí v rámci RF, ale každé z nich se průměrně zúčastnilo 15,15 knihovníka (v roce 2006 jen 11,69), přičemž každá akce trvala průměrně 5,03 vyučovací hodiny. Rozdíly oproti roku 2006 jsou patrné z Přílohy č. 4 a vývoj v letech 2002 až 2007 z Příloh č. 5 a 6.

Meziroční rozdíly výsledků za celou ČR jsou zachyceny v následující tabulce:

Vzdělávání knihovníků, semináře	2006	2007	+/-
Počet obslužených knihoven	3 991	3 845	-146
Počet všech vzdělávacích akcí	1 072	932	-140
z toho: počet akcí v rámci RF	586	524	-62
Počet všech účastníků	14 477	13 615	-862
z toho: počet účastníků akcí v rámci RF	6 848	6 722	-126
Počet všech vyučovacích hodin	7 088	7 007	-81
z toho: počet vyučovacích hodin v rámci RF	3 270	2 679	-591

Pouze 5 krajů ze 14 vykázalo mírný nárůst vzdělávacích akcí v rámci RF. Jsou jimi kraje Středočeský, Liberecký, Zlínský a Moravskoslezský. V kraji Jihočeském uspořádaly knihovny s RF o 15 vzdělávacích akcí více. Ostatní kraje vykázaly pokles. Hledáme-li hlavní příčiny, jsou ve všech krajích obdobné – problémy s uvolňováním pracovníků z profesionálních knihoven s jedním knihovníkem, rozdílný den

v týdnu, kdy má knihovna pro veřejnost zavřeno, neochota provozovatele knihovnicka uvolnit, termín a čas konání vzdělávací akce pro dobrovolné knihovníky. V úvahu by mohla připadat i závislost počtu vzdělávacích akcí na finančních prostředcích získaných knihovnami na výkon RF, ale ani to není pravidlem, např. kraje Jihočeský a Pardubický vykázaly pokles výše finanční dotace na RF pro rok 2007 a přesto v obou regionech nedošlo k poklesu vzdělávacích akcí, naopak k nárůstu. Jistou roli patrně hraje i nepochopení významu soustavného informování a vzdělávání pro zdárný výkon profese. Je pravděpodobné, že vykazované rozdíly budou záviset i na aktuálních tématech sledovaného roku a dalších okolnostech, jako je personální zajištění vzdělávání apod. Zatímco jsou kraje, kde vzdělávání mírně vzrostlo, např. ve Středočeském, Moravskoslezském a výrazně v Jihočeském kraji, jsou kraje, kde se počet vzdělávacích akcí snížil, nikoliv však z důvodů finančních. V Karlovarském kraji byl pokles jen zdánlivý. Vedle dalších akcí tam již druhým rokem realizovali velký vzdělávací projekt financovaný z prostředků ESF „Vzdělávání knihovníků Karlovarského kraje,“ v jehož rámci jsou nabízeny 4 kurzy: kurz odborného knihovnického vzdělávání, kurz komunikačních dovedností, ECDL a jazykové kurzy. Projekt bude ukončen na jaře 2008. Pokles v dalších krajích je nepatrný. V Plzeňském kraji, který vykázal největší snížení, je pokles způsoben personálními změnami na úseku vzdělávání a regionálních funkcí SVK Plzeňského kraje a bude pravděpodobně v následujícím roce vyrovnán. Celoživotní vzdělávání zřejmě není dostatečně doceněno jako nezbytný předpoklad, příprava resp. prostředek pro kvalitní vykonávání profese knihovnicka na jakékoliv pozici. To se pak odráží i na občasně neinformovanosti knihovníků a ve svém důsledku i na kvalitě služeb. To je další problém hodný pozornosti PK a KK, neboť i malé profesionální knihovny patří mezi knihovny obsluhované a uživatelé těchto knihoven mají též právo na kvalitní a moderní služby. Témata, která byla nejčastěji v krajských výročních zprávách uváděna, jsou počítačová gramotnost a práce s internetem (na úrovni ECDL i na úrovni nižší či nadstavbové), katalogizační pravidla AACR2, věcné zpracování KF, autorský zákon a služby knihoven, současná literatura, práce s dětmi, s menšinami, se znevýhodněnými skupinami občanů, kurzy dovedností jednání s lidmi i trénování paměti a další.

Počet vzdělávacích akcí v rámci RF v krajích v letech 2002–2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
rok 2002	4	81	25	21	23	18	166	32	21	60	57	110	6	60	49
rok 2003	24	72	64	59	12	21	21	35	23	62	55	55	15	37	40
rok 2004	51	108	81	63	10	24	20	40	23	71	55	78	18	68	51
rok 2005	21	60	51	58	15	30	25	39	19	65	56	54	18	45	40
rok 2006	33	44	58	78	3	25	15	54	21	53	63	64	16	59	42
rok 2007	32	50	73	44	1	13	17	50	19	36	52	50	21	66	37

Vzdělávání je třeba posuzovat nejen počtem vykázaných akcí, ale i v souvislosti s dalšími sledovanými údaji. Např. v souvislosti s průměrným počtem účastníků na jedné akci, kde dosahují nejvyšších hodnot knihovny v krajích Zlínském, Jihomoravském, Středočeském a Moravskoslezském nebo v průměrné délce trvání jedné akce (v počtu vyučovacích hodin), kde největšího počtu vyučovacích hodin dosahuje Praha, kraj Moravskoslezský a Středočeský.

Údaje o vzdělávání v rámci RF za jednotlivé kraje v roce 2007 jsou uvedeny v tabulce, zajímavé je jejich srovnání s údaji o celkové vzdělávací činnosti KK a PK:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Počet obslužených knihoven	16	586	404	409	37	95	98	235	158	351	351	357	403	345	275
Počet všech vzdělávacích akcí	109	74	91	77	61	21	26	73	30	47	69	105	59	90	67
z toho: počet akcí v rámci RF	32	50	73	44	1	13	17	50	19	36	52	50	21	66	37
Počet všech účastníků	2 050	1 100	810	831	959	241	359	899	402	1 553	1 432	678	1 086	1 215	973
z toho: počet účast. akcí v rámci RF	61	888	632	450	43	159	286	645	238	481	976	449	418	996	480
Počet všech vyučovacích hodin	724	611	497	399	1 048	123	252	441	199	474	762	436	504	537	501
z toho: počet vyučov. hodin v rámci RF	416	267	245	324	3	85	52	186	48	158	498	155	53	189	191
Ukazatele															
Počet vzděláv. akcí RF na 1 obsluž.knih.	2,00	0,09	0,18	0,11	0,03	0,14	0,17	0,21	0,12	0,10	0,15	0,14	0,05	0,19	0,14
Počet vyuč. hodin na 1 vzděláv. akci RF	13,00	5,34	3,36	7,36	3,00	6,54	3,06	3,72	2,53	4,39	9,58	3,10	2,52	2,86	5,11
Počet účastníků 1 vzděláv. akce RF	1,91	17,76	8,66	10,23	43,00	12,23	16,82	12,90	12,53	13,36	18,77	8,98	19,90	15,09	12,83

Údaje druhé části tabulky (pouze vzdělávání v rámci RF) ilustrují, jak se v mnohých krajích o vzdělávání zajímá jen malá část obsluhovaných knihoven. Některé kraje ale naopak vykazují zájem i těch knihoven, které nevedly jako příjemce služeb RF – tj. jako knihovny obsluhované. Jsou jimi nejruznější odborné knihovny, počínaje muzejními, přes školní až k vysokoškolským a ústavním.

Z celkového počtu uspořádaných vzdělávacích akcí v PK a KK v roce 2007 bylo 56,2% akcí realizováno v rámci RF. V roce 2006 to bylo 54,7%. Tento údaj platí celorepublikově. KK zaměřují své vzdělávací aktivity na široké spektrum typů a druhů knihoven, resp. knihovníků. PK vzdělávají povětšinou knihovníky obecních knihoven a menších profesionalizovaných knihoven. Mnohé vzdělávací formy pro knihovníky obcí - např. instruktáž a trénink - zařazují PK spíše do programů porad.

Vývoj počtu vzdělávacích akcí od roku 2002 do roku 2007 je zachycen v Příloze č. 5 a v Příloze č. 7.

Porady

Porady jsou v oblasti regionálních služeb prostředkem koordinace, informování a vzájemné výměny názorů a poznatků. Především pro knihovníky malých knihoven jsou místem inspirace a významným doplňkem vzdělávání. V mnohých regionech jsou vzdělávací akce spojovány s poradami. Ve sledovaném roce bylo v celé ČR uspořádáno **472 porad** (v roce 2006 413 porad), **jichž se zúčastnilo 5 224 knihovníků z**

3 064 knihoven (v roce 2006 to činilo 4 918 účastníků z 3 177 knihoven). S výjimkou počtu obslužených knihoven (tj. knihoven zastoupených na poradách) došlo ve všech sledovaných hodnotách k nárůstu vůči roku 2006, viz Přílohy č. 3 a č. 7. V roce 2007 uspořádaly knihovny s RF **každého kraje průměrně 34 porad**, zatímco v roce 2006 30 porad. Průměrný počet účastníků 1 porady však v roce 2007 mírně klesl z 12,49 účastníků v roce 2006 **na 11,56 účastníků** na 1 poradě.

Údaje za jednotlivé kraje v roce 2007 obsahuje následující tabulka (grafické vyjádření viz Přílohu č. 7).

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Porady															
Počet obslužených knihoven	15	518	230	303	31	198	121	154	255	314	310	274	74	267	218,86
Počet akcí	1	35	35	49	10	17	19	39	35	27	40	49	28	88	33,71
Počet účastníků celkem (v kraji)	18	479	371	461	100	154	210	453	334	330	651	478	294	891	373,14
Průměrný počet účastníků na jedné poradě 2007	18,00	13,69	10,60	9,41	10,00	9,06	11,05	11,62	9,54	12,22	16,28	9,76	10,50	10,13	11,56

Vývoj v počtu uspořádaných porad v období let 2002 až 2007 v jednotlivých krajích ČR

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem	Průměr
v roce 2002	2	48	30	38	15	22	14	57	28	34	18	51	18	54	429	31
v roce 2003	2	54	41	45	11	25	26	59	33	27	32	49	22	67	493	35
v roce 2004	2	69	40	74	10	25	18	47	29	26	39	52	26	75	532	38
v roce 2005	1	53	36	77	9	17	18	48	31	32	43	45	27	37	474	34
v roce 2006	1	33	36	40	10	21	18	53	30	28	35	46	21	41	413	29
v roce 2007	1	35	35	49	10	17	19	39	35	27	40	49	28	88	472	34

Průměrná účast knihovníků na 1 poradě podle krajů (srovnání let 2002 až 2007)

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
v roce 2002	23,0	12,7	12,1	9,8	8,7	15,4	8,4	8,6	10,8	10,3	14,2	16,6	7,2	7,7	11,1
v roce 2003	14,5	10,3	10,7	9,0	6,9	9,5	10,8	7,9	16,5	12,4	14,0	12,4	14,4	6,9	10,6
v roce 2004	11,0	8,9	11,3	6,6	10,8	10,3	10,3	9,1	10,7	12,7	15,3	10,2	13,9	9,3	10,1
v roce 2005	23,0	10,8	11,4	6,7	10,7	10,2	11,6	9,3	9,8	10,3	16,8	8,8	12,9	11,7	10,5
v roce 2006	24,0	20,5	12,0	11,4	8,3	8,2	9,9	10,4	8,9	10,7	16,9	10,7	12,3	10,6	11,9
v roce 2007	18,0	13,7	10,6	9,4	10,0	9,1	11,1	11,6	9,5	12,2	16,3	9,8	10,5	10,2	11,6

Plnění standardu

Strategickým cílem této služby je zajištění celoživotního vzdělávání knihovníků a jejich informovanosti o aktuálním vývoji oboru. Pro vzdělávací činnost standard stanovuje, aby každý profesionální pracovník absolvoval za rok 30 hodin vzdělávání a dobrovolný knihovník 8 hodin vzdělávání. Protože v Metodickém pokynu není jasně určena metoda, jak tento ukazatel sledovat, je problémem jej i vyhodnotit. Některé kraje uvádějí, že parametr splnily (např. Jihočeský a Jihomoravský kraj), další se buď nezmiňují vůbec, nebo poukazují na daný problém (např. Zlínský kraj a Kraj Vysočina). Bude třeba upřesnit, zda se budou vykazovat nabídnuté, resp. zrealizované akce v rozsahu vyučovacích hodin, nebo zda se bude sledovat skutečná účast každého knihovníka z obsluhovaných knihoven.

Jako součást vzdělávání jsou standardizovány i porady s obsluhovanými knihovnami. Většina KK naplnila požadavek 4 porad ředitelů PK ročně, stejně tak je zčásti naplňován cíl uspořádat 2 porady ročně pro neprofesionální knihovníky. Obtíže nastávají s účastí knihovníků malých profesionálních knihoven. Uváděné důvody jsou pestré, avšak z hlediska potřeby vzdělávání jako podmínky úspěšného rozvoje VKIS překonatelné (např. jednotný tzv. zavírací den v regionu, pobídkové nástroje, vývoz kurzů do regionů jednotlivých PK, atd.). Jak ukazují výsledky roku 2007 a jejich hodnocení v krajských výročních zprávách RF, bude ještě k jejich vyřešení třeba několikaletého úsilí.

4. Tvorba výměnných fondů, jejich cirkulace a distribuce

Výměnný fond, jako specifický druh knihovních fondů budovaných výhradně v síti knihoven územně samosprávných celků, se právě svým účelem ukázal jako nezbytný prostředek ke zkvalitňování dostupnosti dokumentů a informací v nich obsažených a ke stírání rozdílů v kvalitě služeb knihoven ve městech a v malých obcích. Tím, že výměnný fond cirkuluje po knihovnách, je jeho budování a využívání efektivní i ekonomicky. Výměnné fondy pomáhají především těm obcím, které nemají takový finanční potenciál, aby jejich knihovna byla dostatečně „atraktivní“ a mohla uspokojovat požadavky občanů. Stále hojněji je ale využívají i ty obce, které sice financují nákup KF ve své knihovně, avšak nebylo by pro ně hospodárné doplňovat ho v takové šíři, jakou představují cirkulující soubory z výměnných fondů. Především poslední důvod pak bude, jak ostatně potvrzují několikaleté výsledky, i v budoucnu důležitým argumentem pro další realizaci této služby a její masivnější rozšiřování i na další dokumenty.

K 31. 12. 2007 dosáhly výměnné fondy v rámci celé ČR objemu **2 534 124 knihovních jednotek** (dále k. j.). Znamená to, že **pro každou obsluhovanou knihovnu bylo k dispozici průměrně 420,3 k. j. výměnného fondu** (pro každou obslouženou knihovnu, tzn. využívající cirkulační služby, to představovalo 480 k. j.). Průměrně je v každém kraji ČR³¹ k dispozici VF o velikosti zhruba 181 tisíc k. j. (svazků). V roce 2006 to bylo necelých 165 tisíc k. j.

Roční přírůstek VF představoval celkem **259 475 k. j.**, v roce 2006 to bylo 266 846 k. j. **Finanční částka** za celou ČR věnovaná z krajských prostředků RF na nákup VF v roce 2007 činila **37 672 869 Kč** (o 177 tisíc Kč méně než v roce 2006) a **představuje 29 %** krajských dotací na RF v roce 2007. VF byl doplňován nejen z finančních prostředků krajů, ale i z prostředků obcí, a to v 10 ze 14 krajů. Praha, Liberecký a Zlínský kraj nebudují VF z prostředků obcí, ale výhradně z prostředků krajských. Z dalších zdrojů doplňovalo VF 7 ze 14 krajů. Nejvíce je vícezdrojový způsob financování nákupu VF rozvinut v krajích Karlovarském, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Moravskoslezském.

Meziroční rozdíly ukazatelů budování výměnného fondu v ČR znázorňuje tabulka a Přílohy č. 4, 5 a 6.

Výměnný fond	2006	2007	+/-
Stav výměnného fondu k 31.12 v k. j.	2 317 340	2 534 124	216 784
Roční přírůstek VF	266 846	259 475	-7 371
Zakoupeno z dotace na RF (v k. j.)	241 742	235 959	-5 783
Zakoupeno z prostředků obcí (v k. j.)	17 732	15 187	-2 545
Zakoupeno z finan. prostř. dalších zdrojů (v k. j.)	6 359	5 585	-774

Údaje za jednotlivé kraje o budování VF i finančních nákladech s tím spojených viz Přílohu č. 7.

Stav VF k 31. 12. 2007, přírůstky za rok a počet doplněných k. j. podle původu finančních prostředků v k. j., po jednotlivých krajích

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem	Průměr
Výměnný fond (v k. j.)																
Stav výměnného fondu k 31. 12. 2007	6 562	197 483	265 294	285 328	123 336	168 819	56 651	327 290	320 831	249 772	137 960	124 957	81 887	187 954	2 534 124	181 009
Roční přírůstek VF	1 250	43 114	22 893	15 663	7 808	16 009	6 244	15 749	26 541	29 093	21 799	19 341	7 746	26 225	259 475	18 534
Zakoupeno z dotace na RF	1 250	41 039	21 992	13 907	4 728	13 663	5 814	14 175	24 036	27 921	21 216	18 209	5 613	22 396	235 959	16 854
Zakoupeno z prostředků obce	0	1 366	223	810	3 080	2 208	0	1 574	0	905	182	1 130	0	3 709	15 187	1 168
Zakoupeno z jiných zdrojů	0	0	0	422	0	0	0	0	2 097	267	401	2	2 133	263	5 585	465

³¹ Včetně hlavního města Prahy

Přírůstek VF v k.j. z hlavního finančního zdroje 2007 po jednotlivých krajích

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem	Průměr
2002 – Zakoupeno z dotace státu na RF	0	25 650	54 791	8 724	2 294	12 405	4 901	11 319	11 565	16 338	14 358	11 118	9 315	14 478	197 256	14 090
2003 - Zakoupeno z dotace státu na RF	1 021	40 232	17 220	13 626	5 736	15 239	6 052	14 912	21 264	22 549	19 973	16 332	12 118	23 514	229 788	16 413
2004 – Zakoupeno z dotace státu na RF	1 732	39 179	17 270	14 342	4 211	13 840	4 524	15 161	21 830	28 507	16 444	20 869	9 332	21 936	229 177	16 370
2005 – Zakoupeno z dotace krajů na RF	1 177	31 059	18 267	11 702	5 481	12 026	5 273	17 477	21 269	25 409	23 399	20 058	8 753	22 386	223 736	15 981
2006 – Zakoupeno z dotace krajů na RF	1 326	42 724	21 759	13 205	5 388	11 202	3 797	16 525	22 052	29 096	23 301	22 026	6 407	22 934	241 742	17 267
2007 – Zakoupeno z dotace krajů na RF	1 250	41 039	21 992	13 907	4 728	13 663	5 814	14 175	24 036	27 921	21 216	18 209	5 613	22 396	235 959	16 854

Roční přírůstek VF upravuje i standard RF³². Stanovuje minimální přírůstek VF v 1 PK (nebo KK budující VF) na 1 500 k.j. za rok pro cca 80 obsluhovaných knihoven. Z následující tabulky je patrné, že standard neplní pouze 3 kraje - Plzeňský a Liberecký a Praha. V prvních dvou případech je však počet obsluhovaných knihoven těchto PK nižší než určuje standard – tj. 80, proto je přírůstek adekvátní potřebám.

Roční přírůstek VF na 1 knihovnu s RF v roce 2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem	Stand.
Počet knihoven budujících VF*	1	5	10	14	3	8	4	6	4	5	8	7	4	16	95	1
Roční přírůstek v k. j.	1 250	43 114	22 893	15 663	7 808	16 009	6 244	15 749	26 541	29 093	21 799	19 341	7 746	26 225	259 475	1 500
Roční přírůstek na 1 knihovnu s VF	1 250	8 623	2 289	1 119	2 603	2 001	1 561	2 625	6 635	5 819	2 725	2 763	1 937	1 639	2 731	1 500

* V některých krajích doplňují VF i KK, pokud vykonávají RF i v intencích PK (obvykle v rámci okresu)

Pozornost věnovaná VF se odvíjí do jisté míry i od výše finančních prostředků vynaložených v jednotlivých krajích na jeho doplňování, tzn. na nákup. Přehled o finančních objemech vynaložených na doplňování VF v roce 2007, zejména pak procentuální vyjádření této částky z celkových nákladů na RF, je obsahem následující tabulky, grafické vyjádření je uvedeno v Příloze č. 8.

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
Celkové náklady (v Kč)	3038000	15832000	13000000	7000000	4006000	8000000	5000000	8823000	7000000	10431000	14600000	10200000	8863000	12812000	128365000
z toho na VF (v Kč)	171579	6518011	3691284	2139296	775181	1851585	899031	2342686	3660518	4187639	3571387	2724626	1347540	3792507	37672869
na nákup VF v % z celku	5,6%	41,2%	28,4%	30,6%	19,4%	23,1%	18,0%	26,6%	52,3%	40,1%	24,9%	26,7%	15,2%	29,6%	29,3%

³² METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: MK ČR 1994. str. 9. Dostupné z < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/MetPokynMK05.doc> >

Prostředky na nákup VF v Kč, vývoj v letech 2002 až 2007

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
v roce 2002	0	4327878	1833636	1734957	324239	2260277	645078	1910371	1934193	2647535	2734864	1525345	1248987	2133493	25260853
v roce 2003	153977	6545284	2556495	2401050	931400	2488932	764684	2594606	3415854	4352283	3589209	3197435	1854736	3270411	38116356
v roce 2004	249703	6802727	2842854	2148433	891468	2220698	751849	2467962	3326135	4040599	3081356	2959618	1430000	3487770	36701172
v roce 2005	190679	4947402	2710540	1744063	693443	2490208	712667	2679934	3477761	4266437	3753521	2941623	1292356	3465750	35366384
v roce 2006	178882	6512000	3795383	1968424	771299	1755710	553071	2496475	3556367	3914831	3948548	3259937	1462876	3676096	37849899
v roce 2007	171579	6518011	3691284	2139296	775181	1851585	899031	2342686	3660518	4187639	3571387	2724626	1347540	3792507	37672869

Po zvýšení finanční částky na nákup výměnných fondů v roce 2006 (o 2,5 mil. Kč) **byla částka za vykazovaný rok 2007 nižší** o 177 030 Kč **a dosáhla výše 37 672 869 Kč.** Snížení zaznamenaly především moravské kraje s výjimkou kraje Moravskoslezského, mírně i kraj Královohradecký, Jihočeský a Praha. Naopak Plzeňský, Ústecký a výrazně i kraj Liberecký vykázaly zvýšení nákladů na doplňování VF. V ostatních krajích zůstala částka stejná nebo se lišila jen v řádech tisíců Kč. V tomto ohledu údaje potvrzují, že KK a PK věnují patřičnou pozornost soustavnému doplňování VF. Vedle úsilí vyrovnat nežádoucí výkyvy předešlých let, kdy jim byly dotace na RF kráceny, se knihovny zaměřují na zkvalitnění skladby a aktuálnosti VF a stále častěji se soustřeďují i na rozšíření druhů dokumentů ve VF – na časopisy, CD apod.

Cirkulace výměnného fondu

Cirkulace výměnných fondů byla v roce 2007 hned vedle poradenské a konzultační činnosti nejžádanější službou a vykázala jednoznačný nárůst oproti roku 2006. Po jisté stagnaci v roce 2006 pokračuje růst zájmu knihoven o soubory knih. K nárůstu došlo v roce 2007 ve všech třech sledovaných údajích. **V roce 2007 využilo** možnosti obohatit svůj knihovní fond (dále KF) výměnnými soubory **5 276 knihoven**, což je oproti roku 2006 o 247 knihoven více. **Z celkového počtu obsluhovaných knihoven** ve sledovaném roce činí **87,5 % knihovny, které tuto službu využívají.**

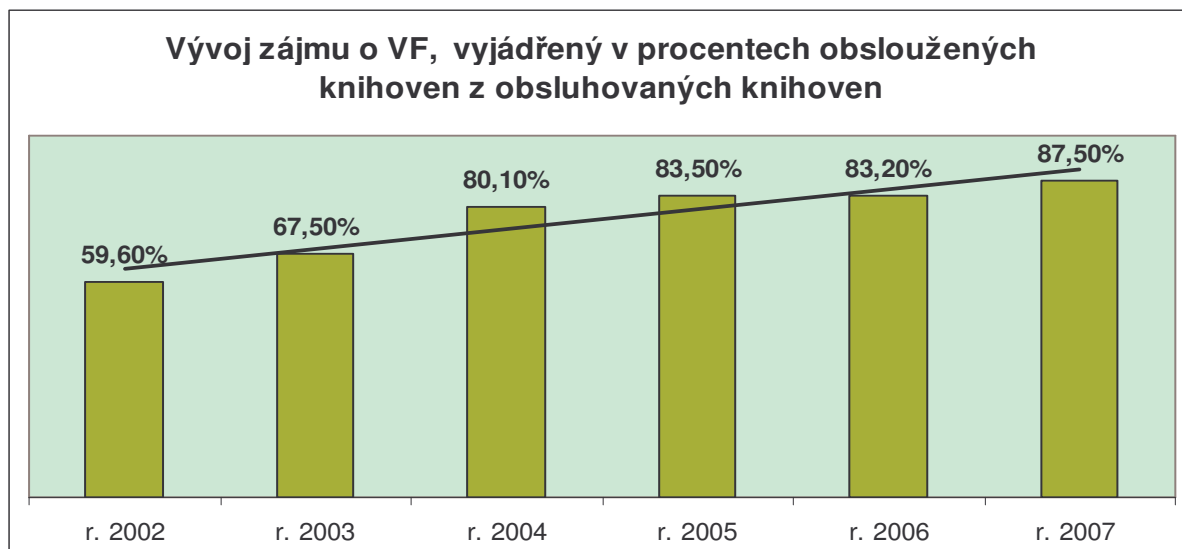
Celkem bylo v ČR **expedováno 19 623 souborů** (o 639 souborů více než v roce 2006), které dohromady obsahovaly **1 028 278 k. j.** (o 58 005 k.j. více než v roce 2006), tzn. že **1 soubor obsahoval průměrně 52 k. j.** Každá z obslužených knihoven obdržela za celý rok 2007 průměrně **3,8 cirkulačních souborů** a v nich dohromady **195 k. j.** Jinak řečeno, **v každé obci, jejíž knihovna je zapojena do programu RF a využívá cirkulační služby, obdrželi uživatelé knihovny průměrně 195 knihovních jednotek.** Zájem o službu a její růst co do objemu vyjadřují následující tabulky a grafy v Příloze č. 7.

Vývoj zájmu o službu zachycuje tabulka vyjadřující v % počet knihoven využívajících tuto službu z celkového počtu obsluhovaných knihoven:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR
v roce 2002	0 %	56 %	58 %	77 %	76 %	82 %	59 %	66 %	58 %	60 %	32 %	75 %	39 %	68 %	60 %
v roce 2003	3 %	71 %	36 %	88 %	76 %	89 %	81%	74 %	78 %	70 %	53 %	87 %	86 %	70 %	68 %
v roce 2004	38 %	89 %	68 %	88 %	76 %	88 %	77 %	85 %	84 %	82 %	61 %	88 %	89 %	75 %	80 %
v roce 2005	45 %	97 %	74 %	95 %	76 %	90 %	84 %	87 %	78 %	85 %	68 %	88 %	86 %	77 %	84 %
v roce 2006	49 %	81 %	78 %	94 %	76 %	89 %	86 %	88 %	80 %	84 %	77 %	91 %	78 %	84 %	83 %
v roce 2007	54 %	89 %	85 %	94 %	74 %	98 %	89 %	88 %	85 %	87 %	82 %	91 %	85 %	89 %	87 %

Zajímavé je, že zájem obsluhovaných knihoven roste i v krajích, kde práce s VF a cirkulačními soubory má dlouholetou a především nepřerušovanou tradici, např. v Moravskoslezském, Jihočeském a Královéhradeckém kraji. Mírný pokles „zájmu“ o VF vykazuje pouze kraj Karlovarský.

V roce 2007 se zvýšil počet obslužených knihoven i v krajích, v nichž kontinuitu služby přerušila do jisté míry změna koncepce (Středočeský kraj) nebo snížení dotace na RF (Ústecký kraj).

Počet souborů do 1 obslužené knihovny (tj. knihovny využívající tuto službu)

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR	Standard
v roce 2002	0,0	2,8	2,1	1,7	6,5	5,9	2,4	2,5	2,6	2,1	3,1	3,6	1,6	2,5	2,8	2
v roce 2003	1,0	3,1	2,6	2,3	7,2	6,4	2,2	4,4	2,2	3,1	2,4	4,6	2,2	3,6	3,3	2
v roce 2004	1,8	3,3	2,7	2,4	5,6	7,0	2,2	4,5	2,5	4,1	3,0	4,2	2,5	5,1	3,6	2
v roce 2005	1,5	3,2	3,0	2,3	4,8	6,8	2,5	4,9	2,6	6,1	2,8	4,5	2,7	5,5	3,8	2
v roce 2006	1,4	2,3	2,8	2,4	4,6	6,5	2,3	5,1	2,8	6,4	2,8	4,7	2,7	5,8	3,8	2
v roce 2007	1,5	2,6	2,6	2,4	4,5	6,2	2,7	5,3	2,7	5,2	3,0	5,3	2,5	5,3	3,8	2

Počet svazků dodaných (za rok) v souborech celkem do 1 obslužené knihovny:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR	Standard
v roce 2002	0	113	135	120	163	229	81	160	130	89	85	86	51	84	120	60(2x 30)
v roce 2003	50	130	166	145	120	254	81	232	116	144	81	134	114	147	144	60(2x 30)
v roce 2004	89	133	177	169	152	295	83	234	140	184	101	145	110	187	157	60(2x 30)
v roce 2005	87	138	192	169	184	308	99	240	158	185	108	191	125	219	173	60(2x 30)
v roce 2006	80	118	199	163	185	305	91	252	176	193	121	376	125	243	193	60(2x 30)
v roce 2007	169	133	214	171	252	321	111	297	192	223	147	220	130	238	195	60(2x 30)

Tabulka o cirkulaci VF v roce 2007 zachycuje rozdíly mezi kraji: „začínající“ Prahu na straně jedné, pokračuje přes intenzivní rozvoj služby v kraji Vysočina, zásadní změny v organizaci ve Středočeském kraji, až po kraje s dlouholetou a nepřerušovanou tradicí VF a jejich cirkulaci v souborech po knihovných obcích (např. Jihočeský, Královéhradecký, Ústecký, Liberecký, Moravskoslezský a Jihomoravský kraj) na straně druhé.

Průměrně v každém kraji expedovali v roce 2007 pracovníci PK a KK 1 402 souborů, které obsahovaly 79 098 k. j.

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Cirkulace VF															
Počet obslužených knihoven	21	740	530	474	89	297	195	346	361	503	582	454	342	342	377
Počet expedovaných souborů	31	1 944	1402	1145	400	1831	530	1851	991	2621	1775	2415	864	1823	1 402
Počet svazků v souborech	3 557	98733	113642	81239	22458	95313	21653	102757	69236	112062	85369	99944	44535	81337	79 098
Poč. sv. na 1 obsluž. knihovnu	169	133	214	171	252	321	111	297	192	223	147	220	130	238	201
Poč.sv. na 1 expedovaný soubor	115	51	81	71	56	52	41	56	70	43	48	41	52	45	59
Poč. exp. soub. do 1 obsluž. knih.	1	3	3	2	4	6	3	5	3	5	3	5	3	5	3,8

Příloha č. 7 obsahuje grafy zachycující práci se soubory, a to ve srovnání let 2005 až 2007. Graf „Počet svazků v souborech“ vyjadřuje stoupající kvantitu práce s výměnnými soubory, a co je nejdůležitější, počet svazků v jednom souboru se od roku 2002 kontinuálně zvyšuje.

Standard upravuje jak velikost **ročního přírůstku v 1 PK**, tak i **minimální počet souborů** dodaných do jedné obsluhované knihovny a **počet k. j. v 1 souboru**. Standard doplňování VF neplní pouze Plzeňský viz tabulku výše (počet obsluhovaných knihoven v PK Plzeňského kraje je nižší než určuje standard – tj. 80, proto je přírůstek adekvátní místním potřebám a Praha je zatím v poskytování služby hodnocena jako začínající). Standard pro **počet dodaných souborů a jejich velikost** je již několikátý rok naplňován a překračován (viz tabulky výše). Ukládá knihovnám s RF poskytnout každé obslužené knihovně minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 30 k.j. (svazky). Bylo by proto vhodné uvažovat o začlenění standardu na doplňování dalších dokumentů do VF či o zvýšení ukazatelů.

5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Tato služba nabyla v roce 2003 velkých rozměrů, avšak hned od roku 2004 zaznamenala pokles a ustálila se na cca 1 000 obslužených knihovnách za rok. Povinnost provozovatelů provádět revize knihovních fondů je stanovena knihovním zákonem a má určitou vazbu na úsilí o průběžnou aktualizaci knihovních fondů. V zájmu o pomoc při revizích hrál v neposlední řadě významnou roli fakt, že knihovní fondy v mnoha obcích nebyly revidovány a současně byly zanedbány co do aktuálnosti jejich obsahu. Proto počáteční aktivity v letech 2002 a 2003 byly tak vysoké. KK a PK si kladou za cíl vést provozovatele knihoven k uvědomělé správě KF, ale vzhledem k časové náročnosti jak revizních, tak aktualizčních prací, i vzhledem k legislativě³³, nemohou tyto činnosti provádět bez aktivní, tj. fyzické účasti zástupců provozovatelů. O tom, jak náročnou činnost (objemem i časově) tato práce v současnosti představuje, svědčí i sumární údaje za celou ČR za rok 2007.

V roce 2007 bylo obsluženo **celkem 1 086 knihoven**, z toho v **659 z nich proběhla revize KF**. **Zrevidováno bylo přes 2 148 049 knihovních jednotek**. Rozdíl oproti roku 2006 viz Přílohu č. 4 a výše naznačený vývoj v letech 2002 až 2007 viz Přílohu č. 5.

V každém kraji bylo průměrně obsluženo 78 knihoven, v roce 2006 to bylo 73 knihoven. Z tohoto počtu pak **ve 47 knihovnách (60 %) proběhla revize KF**. **V každé revidované knihovně prošlo kontrolou průměrně 3 260 k. j.** (v roce 2006 2 992 k. j.). Počty revidovaných knihoven, objemy revidovaných KF a průměrné „velikosti“ KF 1 knihovny v jednotlivých krajích v roce 2007 jsou uvedeny v následující tabulce:

³³ Revidován je majetek obcí, jim patří vlastní KF.

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Prům.
Pomoc při revizi a aktualizaci KF															
Počet obslužených knihoven	7	80	105	90	65	46	36	64	56	51	133	147	152	54	78
Počet revidovaných k. j.	46325	30238	168698	177710	23877	85949	76276	119631	152190	93811	586521	288395	190052	108376	153432
Počet revidovaných knihoven	6	14	57	44	13	34	20	61	56	49	111	105	55	34	47
% revid. knih. z počtu obslužených	86%	18%	54%	49%	20%	74%	56%	95%	100%	96%	83%	71%	36%	63%	60%
Počet zrevid. k. j. na 1 knihovnu	7 721	2 160	2 960	4 039	1 837	2 528	3 814	1 961	2 718	1 915	5 284	2 747	3 455	3 188	3 260

Počet zrevidovaných k. j. na 1 knihovnu v jednotlivých krajích v roce 2007 ve srovnání s léty 2005 až 2006 zachycuje graf v Příloze č.7. Tento údaj vyjadřuje objem revizních činností (čím vyšší počet revidovaných svazků, tím větší objem práce metodika). Obsluhované knihovny a jejich provozovatelé – obce mají o službu trvalý zájem. Plných 18 % ze všech obsluhovaných knihoven bylo v roce 2007 příjemci této služby. Parametrů uvedených ve **standardu** bylo dosaženo, tj. byla zajištěna pomoc při revizích KF v obsluhovaných knihovnách ve smyslu § 16, zák. č. 257/2001 Sb.³⁴ v neprofesionálních knihovnách a knihovnách s nejvýše jedním celým pracovním úvazkem. Protože KF takto velkých knihoven mají zákonem stanovenou lhůtu mezi revizemi na 5 let, mohla by každoročně proběhnout revize v méně než 20 % obsluhovaných knihovnách.

6. Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí

Některé obce financují nákup knihovních fondů svých knihoven. Takový zájem by měl být všestranně podporován a rozšiřován. Cílem je, aby obsluhované knihovny měly vlastní, kvalitní a aktuální knihovní fond a výměnnými soubory by jej dále obohacovaly a zpestřovaly³⁵. Obce tak vyjadřují svou odpovědnost za úroveň knihovnických a informačních služeb svým občanům a zájem o to, aby služby byly co nejkvalitnější. Z hlediska celkových výsledků a průměrů však lze pozorovat jistou stagnaci až pokles. S výjimkou Prahy, která tuto službu nerealizuje a ani realizovat neplánuje, nakupují z finančních prostředků obcí PK, eventuálně i KK ve všech krajích. Stále častěji a intenzivněji se ozývají hlasy, že nákup do vlastního fondu a zejména pak jeho využití není efektivní především ekonomicky. Oba názory jakkoliv protichůdné mají svou váhu, své opodstatnění. V následujících letech bude třeba postupovat dle vlastních rozhodnutí obcí a podle poptávky v tom kterém regionu. Celorepublikové údaje jsou za rok 2007 opět nižší než za rok 2006, avšak při srovnání výsledků jednotlivých krajů je zřejmé, že o službu mají některé obce trvalejší zájem a naopak, jinde přibývají noví zájemci.

Celkově bylo **z prostředků obcí v roce 2007** nakoupeno **93 208 k. j.** (v roce 2006 100 298 k. j.), tj. o 7 090 k. j. méně než v roce předešlém. Ubylo dalších 52 knihoven, jimž obce přispívaly na vlastní KF. **Celkově bylo obsluženo 1 092 knihoven**, což představuje **18 %** ze

³⁴ Revize v knihovnách s knihovním fondem do 100 000 k.j. se provádí 1x za 5 let.

³⁵ V některých krajích např. Ústeckém, konkrétně v regionu Děčín, touto cestou budují i společné výměnné fondy

všech **obsluhovaných knihoven**, v roce 2006 bylo nakupováno z prostředků obcí 1 144 knihovnám (19 % obsluhovaných knihoven). Meziroční rozdíl je uveden v tabulce níže a vývoj od roku 2002 v tabulce následující.

Nákup KF z prostředků obcí	2006	2007	+/-
Počet obslužených knihoven	1 144	1 092	-52
Počet knihovních jednotek	100 298	93 208	-7 090

Nákup KF z prostředků obcí	v roce 2002	v roce 2003	v roce 2004	v roce 2005	v roce 2006	v roce 2007
Počet obslužených knihoven	1 111	1 274	1 290	1 224	1 144	1 092
Počet knihovních jednotek	95 415	113 413	104 357	100 989	100 298	93 208

Z hlediska počtu obslužených knihoven a zakoupených knihovních jednotek se v roce 2007 služba postupně blíží stavu v roce 2002.

Přehled o financování nákupu knihovních fondů obcemi v jednotlivých krajích v roce 2007 obsahuje následující tabulka:

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Nákup KF z prostředků obcí															
Počet obslužených knihoven	0	45	50	10	73	63	141	21	0	11	179	253	114	132	78
Počet knihovních jednotek	0	1 366	2 917	560	4 655	8 186	10 588	70	0	270	14 331	12 303	9 006	28 956	6 658
Poč.zakoupených k.j. na 1 obsluž. knihov.	0	30,36	58,34	56,00	63,77	129,94	75,09	3,33	0,00	24,55	80,06	48,63	79,00	219,36	62,03
Počet obsluhovaných knihoven	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384	430,71
Obsluž. knih. v% z poč. obsluhov.³⁶	0%	5%	8%	2%	60%	21%	64%	5%	0%	2%	25%	50%	28%	34%	19%
Finanční částky od obcí v Kč	0	262 600	369 912	76 000	735 285	617 750	1618 963	159470	0	64 700	1235 26	1538 718	3134 933	4434105	1017711

Značné mezikrajové rozdíly jsou v počtu knihoven, jejichž provozovatelé (obce) poskytují finanční prostředky na nákup KF (tabulka a Příloha č. 7). Nejvýstižněji to ilustrují údaje z tabulky výše, z předposledního řádku: nejvyšší procento obcí, které svým knihovnám financují nákup KF, vykazují podobně jako v roce předešlém všechny kraje moravské, Liberecký, Karlovarský a Ústecký kraj. Údaj o počtu svazků zakoupených z prostředků obcí ilustruje rozdílné výše poskytovaných částek, ale i objem prací s tím v PK a KK spojených. Nejvíce svazků za

³⁶ Procento knihoven, jimž obce přispívají finanční částkou na nákup knih do vlastního KF

finanční prostředky obcí nakoupily PK v krajích Moravskoslezském, Jihomoravském, Olomouckém, Libereckém a Zlínském. Celkem na nákup KF do vlastních knihoven věnovaly obce v roce 2007 nemalou částku – 14 247 961 Kč, kromě Prahy ještě nenakupují obce v Pardubickém kraji. Výše částky v jednotlivých krajích se liší až řádově.

Neustálené ve vývoji jsou i krajové výsledky za léta 2002–2007 v Příloze č. 5 a za léta 2005 až 2007 v Příloze č. 7.

Tabulka vyjadřuje meziroční změny v průměrných počtech k. j. zakoupených z prostředků obcí do jedné obslužené knihovny podle krajů. S výjimkou Jihočeského kraje došlo v průběhu sledovaných let k výkyvům, resp. alespoň jednou k meziročnímu poklesu. Celorepublikový průměr dokonce vykazuje trvalý pokles počtu k. j. zakoupených pro jednu obsluženou knihovnu, a to až do roku 2005. V roce 2006 narostl průměrný počet zakoupených k. j. do 1 obslužené knihovny o celých 22 k. j., ale hned v roce 2007 došlo k poklesu v obou ukazatelích, a to téměř na úroveň roku 2002. Z těchto údajů však nelze vyvodit jednoznačné závěry. Vývoj za 6 sledovaných let spíše naznačuje, že počet obcí je nepatrně kolísavý a počet nakoupených k. j. do vlastních KF nezávisí pouze na výši finančních prostředků, ale i na cenách knih, rabatech atp., jak ilustruje tabulka výše.

Průměrný počet zakoupených k. j. z prostředků obcí na 1 obsluženou knihovnu

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
2002-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	42	36	43	136	133	73	53	37	39	117	84	68	236	78
2003-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	35	37	27	96	143	72	25	123	44	80	45	96	250	77
2004-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	32	46	20	59	138	75	20	46	36	77	49	96	225	71
2005-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	28	55	25	70	134	77	23	36	25	79	51	75	246	66
2006-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	32	55	30	56	127	82	31	70	25	76	50	99	240	88
2007-zakoupené kj na 1 obsluž. knihovnu	0	30	58	56	64	130	75	3	0	25	80	49	79	219	85

Zpracování knihovních fondů z prostředků obcí

Tato služba zpravidla souvisí se službou předešlou – nákupem KF z prostředků obcí, resp. navazuje na ni. Je však poskytována i těm knihovnám, které si KF obstarávají vlastními silami (příkladem je obvod MěK Praha) nebo naopak KK a PK nakupují pro více knihoven, než pro které knihovní fond zpracovávají.

I v této oblasti je v celostátním měřítku zaznamenána určitá stagnace a od roku 2004 i mírný pokles. **KK a PK zpracovaly v roce 2007 knihovní fond pro 1 382 knihoven** (zatímco v roce 2006 pro 1 414 knihoven), tzn. pro **22,9 % obsluhovaných knihoven**. Oproti roku 2006

to bylo o 32 knihoven méně. O zpracování vlastního KF mělo vždy zájem více knihoven než o jeho nákup, v roce 2006 se situace mírně změnila, avšak v roce 2007 je opět stejná. (Viz Přílohu č. 4 a 5).

Obsluhující knihovny **zpracovaly 136 130 k. j.**, což činí o 9 258 zpracovaných knihovních jednotek více než v roce 2006. Je zřejmé, že nákup „vlastními silami“ obsluhované knihovny postupně opouštějí a využívají výhod společného nákupu a zpracování, a tím zároveň i výhod ekonomických (pracovní čas, množstevní slevy).

Celorepublikové průměry jsou následující: každý kraj obsloužil v průměru 99 knihoven, což činí v průměru necelých 23 % všech obsluhovaných knihoven. V každém kraji zpracovali průměrně 9 724 k. j., což pro jednu obslouženou knihovnu představuje 84 zpracovaných k. j.

Tabulka obsahuje **výsledky zpracování knihovních fondů z prostředků obcí v jednotlivých krajích, počty obsluhovaných knihoven, pro které tuto službu KK a PK vykonávaly včetně vyjádření procentuálního, celkové počty zpracovaných knihovních jednotek a průměry na 1 obslouženou knihovnu v roce 2007**

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Zpracování KF z prostředků obcí															
Počet obslužených knihoven	26	45	61	6	73	123	146	31	7	30	223	262	207	142	99
% obslužených kn. z poč.obsluhovaných kn.	67%	5%	10%	1%	60%	40%	66%	8%	2%	5%	31%	52%	51%	37%	23%
Počet zpracovaných knihovních jednotek	3 797	1 366	3 483	338	4 664	11 803	19 533	565	252	2 040	18 957	19 228	17 515	32 589	9 724
Poč. zpracovaných k.j. na 1 obslouženou kn.	146	30	57	56	64	96	134	18	36	68	85	73	85	230	99

Průměrný počet zpracovaných knihovních jednotek pro 1 obslouženou knihovnu v jednotlivých krajích v letech 2002 až 2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
2002 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	50	43	39	67	169	112	82	93	37	51	152	45	88	252	91
2003 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	158	63	72	186	115	129	105	35	123	57	80	43	81	261	108
2004 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	139	35	48	284	64	107	105	97	46	55	87	47	79	178	98
2005 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	162	28	56	36	71	98	127	27	33	47	86	49	86	250	89
2006 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	161	32	52	91	57	87	122	113	70	49	65	53	104	217	90
2007 - zpracované kj na 1 obslouž. knihovnu	146	30	57	56	64	96	134	18	36	68	85	73	85	230	99

Regiony, které vykazují vysoký zájem knihoven (resp. obcí) o tyto služby, mají dlouholetou tradici ve společně, tedy i ekonomicky budovaných fondech. Často PK nebo KK nakupují a zpracovávají KF nejen pro nejmenší obecní knihovny, ale i pro profesionalizované knihovny (např. Karlovarský kraj, okres Děčín v Ústeckém kraji). V některých případech se způsob příspěvků obcí na nákup a zpracování KF pro vlastní knihovny vyvinul po transformaci okresních knihovnických systémů jako dílčí řešení.

Služba zpracování KF obcí bývá také poskytována bez předchozího společného nákupu, neboť mnohé knihovny, i ty nejmenší, si přejí vybrat a koupit samy, pouze knihovní fond nechat odborně zpracovat.

Standard pro obě služby upravuje podmínky pro poskytovatele RF - PK a KK a stanovuje 10,- Kč jako minimální částku od obce na 1 jejího obyvatele, aby služba byla efektivní a personální nároky finančně únosné. Cíl služby, totiž zajištění kvalitní akvizice a zpracování knihovnických fondů při zajištění ekonomického efektu pro obce, je splněn. Zároveň ale zůstává otevřena otázka, zda se obce budou větší měrou spolupodílet na tvorbě KF, či společně vytvářet VF. Teprve další vývoj zájmu obcí ukáže, zda standard pozměnit či užívat ve stávající podobě. To ale nemění nic na zásadě, že konečné rozhodnutí závisí jen na obcích samotných. Ilustrující grafy v Příloze č. 7.

7. Servis výpočetní techniky

Servis výpočetní techniky je činností v rámci RF poměrně „mladou“ a dynamicky se rozvíjející tak, jak se rozšiřuje automatizace a napojování na internet do knihoven obcí (významná pomoc VISK3, PIK i strukturálních fondů EU). Původně byla ve větším měřítku realizována pouze v Moravskoslezském kraji, zatímco KK a PK v ostatních krajích ji buď nerealizovaly jako pomoc malým knihovnám vůbec, nebo ji chápaly jako součást jiné služby RF (Poradenská činnost, Vzdělávání), či ji řešily zcela mimo Program RF. V roce 2004 služba doznala velkého rozvoje, rok 2005 přinesl jistou stagnaci až pokles počtu výkonů, ale to se opět v roce 2006 obrátilo a v roce 2007 byla služba poskytována v zhruba stejném rozsahu jako v roce 2006. Podle výkazů RF za rok 2007 začal službu realizovat i kraj Liberecký, Středočeský kraj neposkytuje servis VT již druhým rokem. Objem služby souvisí i s takovými událostmi v roce, jako je dokončení internetizace do 31. 12. 2007³⁷. Zatímco v roce 2006 bylo v celé ČR obsluženo 610 knihoven, což činilo 10,1% ze všech obsluhovaných knihoven, **v roce 2007 to již činilo 625 obslužených knihoven, tj. 10,4 % ze všech obsluhovaných knihoven, tedy o 45 knihoven více.**

Počet servisních akcí za rok 2007 činil v celé ČR **1 418** (v roce 2006 celkem 1 527), což znamená, že **na 1 obsluženou knihovnu** připadly **v průměru 2,3 servisní akce** (v roce 2006 2,5 servisní akce). Stav v jednotlivých krajích v roce 2007 zachycuje tabulka:

³⁷ Ukládá § 24 odst. 2. zák. č. 257/2001 Sb., v platném znění

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Servis výpočetní techniky															
Počet obslužených knihoven	7	0	38	37	89	39	1	58	10	5	86	80	57	118	45
Počet akcí	8	0	48	85	89	56	1	117	13	11	159	130	113	588	101
Počet akcí na 1 obsluž. knihovnu	1,1	0,0	1,3	2,3	1,0	1,4	1,0	2,0	1,3	2,2	1,8	1,6	2,0	5,0	2,3

Grafické vyjádření, které dobře ilustruje i vývojový trend od roku 2005, je uvedeno v Příloze č. 7.

Změny v počtech obslužených knihoven, které využívaly tuto službu v rámci RF v letech 2002 až 2007 v jednotlivých krajích

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
Počet obslužených knihoven															
v roce 2002	2	4	11	46	6	33	0	29	12	7	0	37	131	79	28
v roce 2003	4	14	28	19	4	31	0	53	0	22	52	69	59	73	31
v roce 2004	8	21	35	69	0	83	164	44	7	22	40	89	57	80	51
v roce 2005	8	30	35	18	48	49	0	60	9	16	73	82	68	90	42
v roce 2006	5	0	37	52	48	52	0	57	8	16	73	83	77	102	44
v roce 2007	7	0	38	37	89	39	1	58	10	5	86	80	57	118	45

Standard byl naplněn. Servisní služby byly poskytovány především knihovnám v malých obcích a malým knihovnám s profesionálním pracovníkem. Služby byly poskytnuty v souvislosti se zaváděním ICT, zaškolováním při přechodu knihoven na vyšší verze užívaného AKS, rozšiřováním o další modul, nebo v rámci údržby apod. Služba je realizována spíše jako mimořádná v rámci 1 kalendářního roku nikoliv jako soustavný servis. Problém tkví v různosti vykazovaných akcí. Kraje se liší tak výrazně v tom, jaký zásah či pomoc vykazují, že vykazované údaje

nelze spolehlivě srovnávat. Při snaze o sjednocení metodiky vykazování RF se stále naléhavěji ukazuje, že standard bude nutno aktualizovat a především zpřesnit.

Doprava v rámci výkonu RF

Regionální funkce jsou činností náročnou na dopravu. Proto jsou mimo standard sledovány a průběžně vyhodnocovány základní údaje tak, aby výsledky mohly být v případě zájmu knihoven použity při kalkulacích finančních nákladů adekvátních plánovaným úkolům v rámci výkonu RF, a to i s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám v regionech (vzdálenosti, dopravní obslužnost apod.). Dopravou je zde míněno užití služebního automobilu při výkonu RF.

Počet obslužených knihoven, do kterých se musel pracovník KK nebo PK dopravit služebním autem (rozvoz knihovních fondů a materiálu, metodické návštěvy i ve večerních hodinách), činil **v roce 2007 5 275 knihoven**, což je **o 22 více než v roce 2006. Ujeto bylo 358 275 km, tj. o 17 867 km více než v roce 2006.** Využívání služebních aut souvisí mj. i s pohybem počtu metodických návštěv nebo současně s rozvozem cirkulačních souborů apod. Meziroční rozdíly jsou tak nízké, že i z dlouhodobého pohledu lze mluvit o ustálení náročnosti RF na dopravu služebními auty, které se může meziročně projevit jen v menším měřítku, např. v obvodu pověřené knihovny a v závislosti na mimořádné události, např. změny většího počtu knihovníků, rušení nebo naopak založení nové knihovny.

Doprava v rámci výkonu RF	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet obslužených knihoven	4 099	5 067	5 433	5 214	5 253	5 275
Počet ujetých km	271 628	380 051	388 464	363 753	340 408	358 275

Řada obsluhujících knihoven využívá též jiných způsobů dopravy, např. hromadnou dopravu, služby dopravců apod. Optimální způsob je dán místními podmínkami, tj. úrovní dopravní obslužnosti, vzdálenostmi mezi místy atd.

Intenzita zájmu o jednotlivé služby RF

Závěrem hodnocení jednotlivých standardizovaných služeb lze říci, že i přes nové podmínky poskytování služeb RF v některých krajích, přes pokles vykazovaných hodnot u několika služeb oproti roku 2006, jsou regionální služby stále vyhledávané a jasně se formují ty nejpotřebnější, a to i podle zájmu obsluhovaných knihoven a jejich provozovatelů. **Vývoj zájmu** (počet obslužených knihoven v té které

službě z počtu obsluhovaných knihoven, tj. těch, které odebírají alespoň jednu službu v rámci RF) o jednotlivé služby RF v rámci celé ČR v letech 2002 až 2007 je vyjádřen v procentech a uveden v následující tabulce:

rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Poradenská a konzultační činnost	94,76%	86,79%	101,75%	105,16%	104,27%	108,16%
Statistika knihovnických činností KULT V 12.01	58,25%	62,88%	108,18%	107,50%	104,32%	100,03%
Vzdělávání knihovníků, semináře	55,83%	49,78%	65,47%	64,46%	66,0,4%	63,76%
Porady	39,26%	41,21%	45,02%	47,94%	52,27%	50,81%
Pomoc při revizi a aktualizaci KF	16,21%	17,76%	19,39%	19,49%	16,18%	18,01%
Nákup KF z prostředků obcí	19,54%	18,43%	20,93%	20,13%	18,93%	18,11%
Zpracování KF z prostředků obcí	22,07%	21,98%	24,93%	24,49%	23,40%	22,92%
Cirkulace VF	59,61%	67,52%	80,10%	83,51%	83,22%	87,5%
Servis výpočetní techniky	6,98%	6,19%	11,67%	9,64%	10,09%	10,36%
Doprava (% knihoven, do kterých jede vlastní auto)	72,08%	73,29%	88,17%	85,74%	86,93%	87,48%

Pořadí z hlediska intenzity zájmu o služby se v roce 2007 oproti předešlému roku mírně změnilo a je následující :

pořadí	v roce 2006	v roce 2007
1.	Statistika knihovnických činností	Poradenská a konzultační činnost
2.	Poradenská a konzultační činnost	Statistika knihovnických činností
3.	Soubory VF a jejich cirkulace	Soubory VF a jejich cirkulace
4.	Vzdělávání knihovníků , semináře	Vzdělávání knihovníků, semináře
5.	Porady	Porady
6.	Zpracování KF z prostředků obcí	Zpracování KF z prostředků obcí
7.	Nákup KF z prostředků obcí	Nákup KF z prostředků obcí
8.	Pomoc při revizi a aktualizaci	Pomoc při revizi a aktualizaci
9.	Servis VT	Servis VT

Největší zájem o službu **Poradenská a konzultační činnost** představuje dosažení dílčího cíle RF, totiž navázání důvěry knihovníků obsluhovaných knihoven vůči PK a KK a ukotvení faktu, že se mohou kdykoliv obracet s odbornými dotazy a věcnými požadavky na svou

obsluhující knihovnu. Metodická návštěva není kontrolou, nýbrž příležitostí k předání informací a instrukcí. Stálá pozice služby **Statistika** na čele pořadí je projevem zájmu samotných PK a KK o přesnost a úplnost statistických dat – podkladů pro hodnocení, plánování atd. Bude třeba postupně přesvědčit provozovatele knihoven obcí, že vyplnit a odeslat výkaz je jejich zákonnou povinností. Obdobně zájem o službu **Pomoc při revizi a aktualizaci** je ovlivněn zákonem předepsanými povinnostmi evidovat a revidovat KF jako majetek, resp. délkou cyklu mezi jednotlivými revizemi a personálními možnostmi PK a RF. Přestože budou garanty kvality obou činností vždy spíše PK a KK, je třeba pokračovat v šíření vědomí provozovatelů o tom, že obě činnosti jsou právě jejich povinností a PK a KK jim pouze pomáhají. Do pořadí není zahrnuta **doprava**, neboť neilustruje zájem obsluhovaných knihovníků a jejich provozovatelů, ale podmínky pro výkon RF v kraji.

IV. Hodnocení financování regionálních funkcí, hospodaření

Rok 2007 byl již třetím rokem, kdy kraje plně financovaly RF z krajských rozpočtů³⁸. Krajská zastupitelstva rozhodují, jak bude tato částka vysoká a jak bude využita. Většina krajů částku nekrátila a na výkon RF ji schválila v plné výši, několik jich částku navýšilo, a to minimálně v souladu s inflací. V krajích, ve kterých došlo ke krácení předpokládané finanční částky již v roce 2005, došlo i k určitým změnám v podmínkách a organizaci výkonu RF, a proto i ke změnám v některých dosažených výkonech. Jednalo se o Plzeňský a o Středočeský kraj. V případě Středočeského kraje byla částka cca 3 500 tis. Kč ponechána jako rezerva, ale v závěru roku 2006 i 2007 byla použita na grantový program určený přímo knihovnám pro vytvoření podmínek k realizaci nové koncepce pro výkon RF³⁹, která nabyla účinnosti 1. 1. 2006. Proto není částka zahrnuta do nákladů Středočeského kraje na RF ani v roce 2007. Zato od tohoto roku je v celé ČR sledováno a krajskými knihovnami vykazováno, zda krajské zastupitelstvo vyhlásilo vedle RF další dotační program pro knihovny a v jaké finanční výši. Přesněji, v jaké finanční výši byla dotace knihovnami čerpána.

³⁸ Finanční částky na kraje přešly v roce 2005 v souladu s novelou zákona o rozpočtovém určení daní, a to i s uvedením konkrétní částky pro jednotlivé kraje.

³⁹ Koncepce podpory knihoven z rozpočtu Středočeského kraje (usnesení Zastupitelstva Středočeského kraje č. 79-6/2005/ZK ze dne 19.9.2005), která vstoupila v platnost 1. ledna 2006. Dostupné na <<http://www.svkkl.cz/index.php?kodstr=regfce>>

Finanční částky přidělené v roce 2007 na RF v krajích v porovnání s částkami, které přešly ze státu na kraje v roce 2005 a které byly skutečně na RF přiděleny v letech 2005 a 2006 (v tisících Kč)

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
2005 ze státního do krajského rozpočtu	2 881	19 283	11 773	8 583	3 665	10 166	5 312	8 823	8 176	10 196	13 598	9 877	8 550	12 612	133 495
2005 kraji na RF přiděleno	2 881	15 764	11 184	6 000	3 665	10 166	5 312	8 823	8 176	10 127	14 050	9 920	8 550	12 569	127 187
2006 kraji na RF přiděleno	3 031	15 832	13 512	6 500	4 006	7 500	4 500	8 823	8 250	10 127	14 360	10 200	8 734	12 812	128 187
2007 kraji na RF přiděleno	3 038	15 832	13 000	7 000	4 006	8 000	5 000	8 823	7 000	10 431	14 360	10 200	8 863	12 812	128 365

Viz též Přílohu č. 8.

Z tabulky je patrné, že Středočeský kraj přímo na RF poskytl částku ve stejné výši jako v roce 2006⁴⁰. Plzeňský kraj navýšil v roce 2007 financování RF oproti roku 2006 o 0,5 mil. Kč (stejně jako v roce předešlém), ale stále je to o 1,5 mil. Kč méně, než získal ze státního rozpočtu. Podobně byly navýšeny i rozpočty v krajích Ústeckém a Libereckém, kde došlo ke krácení v r. 2006, a to o 0,5 mil. Kč. Zatímco v kraji Libereckém se postupně blíží k původní částce, v kraji Ústeckém stále ještě k dosažení úrovně roku 2005 chybí částka 2 mil. Kč. Krácení v kraji Pardubickém představuje přesun částky přímo do rozpočtu KK a krácení v kraji Jihočeském je zdánlivé, neboť navýšení předešlých let bylo jednorázové a zaměřené na vytvoření podmínek pro úplnou internetizaci knihoven v kraji. V dalších krajích však byly RF zvýšeny minimálně o inflační částky. Financování RF v roce 2007, přes určitá zdržení finančních částek v počátku roku, již jeví známky jisté stabilizace. To znamená pozitivní posun v převzetí zodpovědnosti za celkovou úroveň a rozvoj VKIS v jednotlivých místech krajů.

V rámci celé ČR byly dotace na regionální funkce v roce 2007 oproti roku 2006 navýšeny zhruba o 178 tisíc Kč, avšak stále nedosáhly hodnoty státem převedené částky na kraje v roce 2005. Rozdíl činil 5 130 000 Kč. S přihlédnutím k trvalému růstu dotace v letech 2002 až 2004 a vzhledem k tomu, že se jednalo již o třetí rok změny organizace, resp. financování, jde o trend alarmující a potvrzující se obavy zmiňované již v hodnocení roku 2005. Trend potvrzuje růst rozdílu v podmínkách pro výkon RF v jednotlivých krajích a v konečném důsledku pak i v růstu rozdílu v poskytovaných knihovnických a informačních službách v malých obcích a městech jednotlivých krajů.

Hospodaření s finančními prostředky na RF je v krajích věnována velká pozornost, jak je patrné z výročních zpráv, bohužel ne vždy ve prospěch výše dotačních prostředků na RF. Přílohou krajských výročních zpráv je statistický výkaz výkonu RF, jehož součástí jsou i tabulky o hospodaření. Vykazované hodnoty jsou porovnány a sumarizovány za celou ČR. Viz Přílohy č. 1, 2, 3 a 8.

⁴⁰ Rozdíl je věnován na Dotační program Středočeského kraje. Dostupné na < <http://www.svkkl.cz/index.php?kodstr=dotace> >

Vedle finančních prostředků z rozpočtů krajů byly na RF vynaloženy i částky z jiných zdrojů – od obcí, z „vlastních zdrojů“ a dále pak i dary apod. **Tabulka obsahuje skutečné náklady celkem ze všech zdrojů na RF v krajích za rok 2007.**

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
Náklady z krajské dotace	2 680 507	15 837 640	13 000 000	7 000 000	4 006 000	8 000 000	5 002 829	8 852 264	7 000 000	10 431 000	14 455 116	10 200 000	8 863 000	12812000	128140355
Náklady z jiných zdrojů	0	5 640	738 913	1 328 926	0	1 402 436	2 829	29 264	497 069	200 000	95 162	36 154	0	1 138424	5474 816
Celkem náklady	2 680 507	15 843 280	13 738 913	8 328 926	4 006 000	9 402 436	5 005 657	8 881 527	7 497 069	10 631 000	14 550 278	10 236 154	8 863 000	13 950 424	133615172

Zatímco zastupitelstva krajů schválila a přidělila knihovnám na RF částku **128 365 000 Kč**, knihovny vykázaly čerpání RF **128 140 355 Kč**. Zároveň byly RF financovány i z dalších zdrojů, především zdrojů vlastních a ze zdrojů obcí (11 krajů ze 14), a to v objemu 4,1 % z celkově vynaložené částky. **Na realizaci RF v roce 2007 bylo ze všech uvedených zdrojů vynaloženo celkem 133 615 172 Kč**, zatímco v roce 2006 **132 178 239 Kč**.

Vedle těchto prostředků i v roce 2007 PK a KK nakupovaly a zpracovávaly KF z prostředků obcí v celkovém objemu 16 265 076 Kč.

Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování	2006	2007	rozdíl
Na nákup knihovního fondu pro knihovny (z prostř. obcí)	15 280 850	16 265 076	984 226
Na zpracování knihovního fondu pro knihovny (z prostř. obcí)	14 313 663	14 247 961	-65 702
Celkem na nákup i zpracování KF obcí	967 187	2 017 115	1 049 928

Sumář vyúčtování hospodaření v roce 2007 za všechny kraje ČR celkem je Přílohou č. 1.
Porovnání sumářů vyúčtování za celou ČR za léta 2002 až 2007 je Přílohou č. 2.

Nově od roku 2007 sledujeme i částky, které získaly knihovny z jiných krajských dotací pro knihovny. Z tohoto zdroje získaly knihovny v roce 2007 téměř 7 mil. Kč, viz tabulka **Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu (mimo prostředky určené na RF):**

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
celkem	0	4 028 000	0	35 000	0	0	2 500	0	834 000	2 000 000	0	0	20 000	0	6 919 500
granty nejen knihovnám	0	0	0	25 000	0	0	2 500	0	13 000	0	0	0	20 000	0	60 500
granty pouze knihovnám	0	4 028 000	0	10 000	0	0	0	0	821 000	2 000 000	0	0	0	0	6 859 000

Zajímavé a v krajích bedlivě sledované jsou údaje o struktuře čerpání finančních prostředků přidělených z krajských rozpočtů na RF. Velké pozornosti se těší údaje o částce věnované na doplňování VF a částce na mzdy. Procentuální vyjádření těchto dvou údajů za rok 2007 obsahuje následující tabulka:

Z celkových nákladů	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
na nákup VF v %	5,6%	41,2%	28,4%	30,6%	19,4%	23,1%	18,0%	26,6%	52,3%	40,1%	24,9%	26,7%	15,2%	29,6%	29,3%
mzdové náklady v % *	47,8%	32,3%	41,6%	39,5%	53,5%	47,9%	52,4%	42,9%	17,0%	35,1%	44,4%	36,8%	45,6%	43,1%	40,3%

* bez zákonných odvodů

Interpretace údajů a srovnávání krajů však není možné bez znalostí konkrétních podmínek. Např. kraje, které vykazují mimořádně vysoké procento částky na nákup VF, jsou obvykle i ty, které stále budují výměnné fondy do standardní velikosti nebo aktuálnosti; příkladem může být kraj Vysočina (s vysokým počtem malých obcí) a Středočeský kraj.

Finanční zabezpečení RF mělo vliv na celou řadu charakteristik výkonu RF v hodnoceném roce. Za velmi důležité a výkon ovlivňující je třeba považovat výši mzdových nákladů. Ta se celkově zvedla v roce 2007 o 1 318 051 Kč. To spolu se snížením počtu pracovních úvazků ukazuje na sice nepatrné, ale přeci jen určité zlepšení pro pracovníky RF.

Mzdové náklady v procentech (bez částek na pojištění zdravotní a sociální) z dotace na RF (jako hlavního zdroje) v letech 2003 až 2007

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
v roce 2003	48,95%	32,24%	37,15%	38,28%	48,18%	44,43%	46,88%	34,78%	24,57%	30,91%	38,59%	33,68%	35,89%	34,68%	35,20%
v roce 2004	46,68%	35,27%	41,72%	44,41%	50,04%	47,18%	54,87%	38,12%	25,18%	33,91%	43,34%	32,51%	40,44%	38,72%	39,53%
v roce 2005	51,33%	38,85%	43,88%	39,68%	52,99%	46,00%	54,11%	39,15%	24,85%	34,65%	39,49%	32,95%	42,55%	40,33%	40,02%
v roce 2006	53,41%	30,91%	40,37%	39,24%	53,50%	49,27%	54,77%	41,53%	24,53%	34,75%	40,86%	32,45%	42,84%	42,13%	39,28%
v roce 2007	47,81%	32,26%	41,64%	39,48%	53,51%	47,89%	52,42%	42,92%	17,00%	35,08%	44,44%	36,84%	45,62%	43,09%	40,26%

Hodnotová stagnace či mírné zvýšení během sledovaných let je způsobeno vývojem platových tarifů, event. inflačních navýšení.

Se zvýšením mzdových nákladů zároveň klesl počet pracovníků vykonávajících RF. Celkově se v roce 2007 snížil počet pracovníků oproti roku 2006 o dalších 7,53 pracovních úvazků (v předešlém roce to bylo 11,165 pracovních úvazků). Podíl jednotlivých krajů je již zmíněn v kapitole II. Stručná charakteristika roku 2007. Největší podíl na poklesu mají kraje, které snížily finanční dotaci na RF – především kraj Pardubický. Další snížení, a to o 1,57 pracovního úvazku, vykázal kraj Středočeský. Ve dvou případech se jednalo o snížení o necelý pracovní úvazek. Ostatní kraje buď ponechaly úvazky v rozsahu roku 2006. Pouze kraje Jihočeský navýšil o 0,75 úvazku a kraj Jihomoravský navýšil

pracovní úvazky o 1,64. Tento ojedinělý čin je projevem chápání významu RF, což se projevuje v případě Jihočeského i Jihomoravského kraje ve všech výsledcích RF a údajích o nich.

Pohyb počtu pracovních úvazků určených pro výkon RF od roku 2002, s uvedením rozdílů mezi lety 2006 a 2007:

rok	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	celkem
r. 2002	4	28,5	18,2	17,5	13,8	20,4	9,0	18,2	11,1	13,5	13,4	18,9	10,1	22,6	219,1
r. 2003	7,4	34,3	27,8	21,0	9,9	26,0	14,5	17,69	11,4	16,1	27,9	23,80	15,0	23,2	275,9
r. 2004	7,48	35,7	27,55	21,25	9,35	23,65	15	17,4	11,9	16,32	29,8	23	15,95	25,35	279,7
r. 2005	9,00	31,35	28,00	15,99	8,35	22,55	14,30	17,40	11,40	16,50	30,00	22,00	16,80	25,60	269,2
r. 2006	8,83	22,67	28,50	15,74	9,75	20,55	11,40	16,9	10,1	16,00	30,46	25,21	16,30	25,67	258,1
r. 2007	8,16	21,10	25,75	15,74	9,05	20,45	11,50	16,60	7,05	16,00	32,10	25,20	16,68	25,17	250,6
rozdíl 2006 a 2007	-0,67	-1,57	0,75	0,00	-0,70	-0,10	0,10	-0,30	-3,05	0,00	1,64	-0,01	0,38	-0,50	-7,5

U většího snížení pracovních úvazků lze předpokládat, že ovlivnilo i celkový pokles výkonů, jak je uvedeno dále, ale ani to není pravidlem. **Od roku 2004**, v němž byl počet pracovních úvazků nejvyšší, **poklesl o 29,1 pracovního úvazku**. Kdyby však měl takový trend pokračovat, mělo by to negativní vliv na vývoj RF v dalších letech. Pracovní úvazky jsou snižovány a naopak rostou nároky na výkony metodiků, jejich schopnosti, dovednosti i pracovní nasazení. Viz Přílohu č. 7.

Dalším sledovaným údajem a jedním z důležitých aspektů hodnocení hospodaření s finančními prostředky jsou částky vynaložené jednotlivými regiony na doplňování výměnných fondů. Údaj je sledován i v souvislosti s hodnocením kvality, stavu a doplňování VF. Viz též kapitolu II. a IV.

Přehled o finančních objemech vynaložených na doplňování VF v letech 2002 až 2007 v jednotlivých krajích v procentuálním vyjádření této částky z celkových nákladů (dotací) na RF a ve srovnání mezi kraji je obsahem následující tabulky. Grafické vyjádření let 2005 až 2007 je uvedeno v Příloze č. 8.

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
v roce 2002	0,00%	32,84%	22,55%	29,79%	12,85%	31,87%	17,13%	30,95%	33,25%	39,46%	29,34%	23,41%	21,30%	23,55%	27,46%
v roce 2003	5,54%	35,81%	22,45%	28,22%	25,15%	25,30%	13,59%	30,14%	42,81%	43,40%	27,04%	33,45%	22,47%	26,98%	29,33%
v roce 2004	8,97%	36,55%	25,17%	25,75%	23,96%	22,75%	14,46%	28,68%	42,54%	41,43%	23,20%	30,45%	17,51%	27,78%	28,31%
v roce 2005	6,72%	30,87%	24,24%	29,07%	18,92%	24,50%	13,39%	30,37%	42,54%	42,13%	26,56%	29,65%	15,11%	27,61%	27,74%
v roce 2006	5,90%	41,13%	28,09%	30,28%	19,25%	23,41%	12,29%	28,30%	43,11%	38,66%	27,50%	31,96%	16,75%	28,69%	29,53%
v roce 2007	5,65%	41,17%	28,39%	30,56%	19,35%	23,14%	17,98%	26,55%	52,29%	40,15%	24,87%	26,71%	15,20%	29,60%	29,35%

Podrobná vyúčtování za jednotlivé kraje, tj. i za KK a PK jsou součástí ročních zpráv o RF dostupných na příslušných webových stránkách krajských knihoven.⁴¹

Rozhodující je, aby finanční prostředky na RF byly v krajích alespoň zhruba stejně velké v přepočtech např. na 1 obsluhovanou knihovnu a 1 obyvatele,⁴² nebo kalkulovány jiným způsobem, v němž by výpočet pro jednotlivé PK a jejich výkon RF byl konstruován tak, aby obce, resp. knihovny v různých regionech mohly přijímat zhruba stejné množství a kvalitu regionálních služeb. Jen tak se podmínky poskytování VKIS ve všech částech ČR budou přibližovat cílům RF - zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky, vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí a odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji. Ještě důležitější pro splnění cílů je zajistit, aby v následujících letech nedocházelo ke krácení částek na RF poskytovaných z krajských rozpočtů, neboť příjemci služeb poskytnutých za tyto finanční prostředky jsou obce a jejich obyvatelé.

V. Závěr

Rok 2007 byl již třetím rokem samostatného řízení a financování RF kraji⁴³. V roce 2007 již RF v krajích fungovaly rutinním způsobem bez organizačních a administrativních zátěží spojených s každou reorganizací. Po problémech s financováním RF v roce 2005 byla i v roce 2007 oblast financování bedlivě sledována. Představitelé KK a PK usilovali, tam kde to bylo nutné, o zlepšení situace alespoň na úroveň roku 2004. Očekávané a v některých případech i slíbené financování se však někde nedostalo ani na úroveň částky, která byla k 1. 1. 2005 převedena krajům státem právě na výkon RF. Na RF bylo v roce 2007 v ČR poskytnuto kraji v součtu 128 mil. Kč, stejně jako v roce 2007. To je stále o 5,2 mil. Kč méně oproti státem převedeným 133 mil. Kč na výkon RF. Bohužel se tak naplnily obavy, že v krajích, kde byly finance na RF kráceny v roce 2005, bude tato snížená finanční částka chápána jako výchozí i pro následující léta. Je třeba však zdůraznit, že např. kraje Plzeňský, Ústecký i Liberecký (tam byly dotace v letech 2005 a 2006 kráceny) se postupně snaží částku dorovnat na původní výši. V kraji Středočeském je

⁴¹ Aktuální adresář všech knihoven realizujících RF, tzn. KK i PK včetně webových adres dostupný na < http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=10_RegFceRozc.htm > xls >

⁴² METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: MK ČR 1994. str. 4. Dostupné z < <http://knihovnam.nkp.cz/docs/MetPokynMK05.doc> >

⁴³ Do konce roku 2004 byl Program výkonu RF financován a řízen státem. Od 1. ledna 2005 kraji, a to v souvislosti se zákonem č. 1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 1 Sběrky zákonů 2005, str. 1 – 6.

rozdíl v částce státem na kraj převedené a krajem knihovnám skutečně přidělené poskytován jako zvláštní dotační program pro knihovny. Ostatní kraje, kde chápou význam VKIS, finanční prostředky na výkon RF ponechaly na původní výši, nebo mírně navýšily. Přesto je nutné znovu zdůraznit, že krácením finančních prostředků vznikly rozdíly mezi kraji v množství a kvalitě služeb poskytovaných knihovnám v rámci výkonu RF. Tyto rozdíly se mohou v budoucnu i dále prohlubovat. V konečném výsledku hrozí prohloubení rozdílů v dostupnosti a kvalitě VKIS knihoven mezi celými regiony. Dalším negativním rysem roku 2007 jsou i snahy o reorganizaci krajských systému RF nikoliv ze strany poskytovatelů – tedy KK, ale ze strany úřední. Tyto snahy vycházejí zcela transparentně ze snah ušetřit finanční prostředky, ovšem bez adekvátního zvážení, zda bude možné dosáhnout základních cílů RF:

1. Zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.

V následujících letech bude třeba bedlivě sledovat a vyhodnocovat, zda eventuální změny ve financování nebyly provedeny na úkor potřebné kvantity a kvality služeb RF, zda hospodářská efektivita jde společně ruku v ruce s efektivitou odborných výkonů.

V roce 2007 pokračoval trend z předešlých let. Zvyšoval se zájem o **poradenskou a konzultační službu**, a to jak v počtech obslužených knihoven, tak v množství realizovaných služeb, tj. konzultací i metodických návštěv. Oblast poradenství se stále rozšiřuje i na knihovny odborné – především muzejní a školní knihovny, spolu s **cirkulačními soubory z výměnných fondů**, patřily opět mezi nejžádanější služby poskytované v rámci RF. O výměnné fondy a jejich cirkulaci se zájem stále zvyšuje. Rozšíření a zkvalitnění výběru knihovních fondů pro své obyvatele i stránku ekonomickou oceňuje na cirkulačních souborech stále více obcí. V průběhu roku 2007 došlo k mírnému poklesu **vzdělávacích aktivit knihoven**, které plní RF, ale současně se zvýšil zájem účastníků o kurzy. Témata zůstávají víceméně již několik let stejná, totiž vzdělávání v oblasti ICT (to se však v roce 2007 ještě více zaměřovalo na nadstavbové kurzy a na knihovníky z malých obcí), vzdělávání v oblasti katalogizace věcné i jmenné, národních literatur, v oblasti práce s dětským čtenářem, managementu i marketingu. PK a KK přicházejí s novými nápady, jak usnadnit dostupnost kurzů z časového a dopravního hlediska dobrovolným knihovníkům, na druhé straně se nadále nedaří získat v uspokojivém rozsahu zájem knihovníků z malých profesionalizovaných knihoven. Zkvalitňuje se i **statistika knihovnických činností**. KK a PK pokračují ve snahách zoptimalizovat tuto činnost. Vytvořila se skupina pracovníků z řad členů sekce SDRUK pro RF a pracovníků KI NK ČR, která se během roku systematicky věnovala přípravě nových statistických výkazů, resp. přizpůsobení statistiky novým službám knihoven a přípravě metodických pomůcek pro správné a přesné evidování a vykazování. V roce 2008 by měly následovat vzdělávací a poradenské aktivity vůči obsluhovaným knihovnám a optimální by bylo i seznamovat knihovníky s tím, jak evidované a vykazované údaje využívat. Dosažení takového cíle je však otázkou ještě několika dalších let. Služba **Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů** se dostala ve sledovaném roce na úroveň zájmu 18 % obsluhovaných knihoven, což odpovídá předpokladům. Uzákoněná periodicita revizí KF je v evidovaných⁴⁴ knihovnách

⁴⁴ <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=443>

obcí 5 let. Vyhodnocení služby **Servis VT** zatím nelze objektivně provést, protože chybí metodika hodnocení, a tudíž i vykazování těchto služeb. KK i PK se i v roce 2007 zvýšenou měrou věnovaly zapojení zbývajících, dosud k internetu nepřipojených knihoven. Tam, kde se obec rozhodla využít možnost přihlásit se do PIK ještě začátkem roku 2007, dosud připojení nejsou, neboť pokračování programu není definitivně příslušnými institucemi vyřešeno. To však velmi negativně působí na věrohodnost pracovníků RF v očích provozovatelů knihoven. V rámci služby servis VT a vedle skutečných servisních akcí byla věnována pozornost individuálním instrukcím a vzdělávání „dobrovolných“ knihovníků v oblasti práce s počítačem a využívání internetu.

V roce 2007 pokračovalo rozšiřování vlastních webových stránek v obecních knihovnách a jejich vlastní tvorby⁴⁵. Knihovna města Hradce Králové dala k dispozici své zkušenosti a pomůcku pro knihovníky, šablonu webu průběžně vylepšuje. Pracovnice KM HK proškoluje knihovníky v dovednostech a zásadách tvorby a údržby webové stránky i v dalších krajích, obvykle na krajských seminářích. Na základě toho se weby malých knihoven i v roce 2007 rozšiřují velmi rychle, a to v knihovnách všech krajů. V roce 2007 byly uvedeny v provoz další regionální automatizované knihovní systémy (např. kraje Jihočeský, Olomoucký, Liberecký), které otevřely cestu k vytváření regionálních souborných katalogů a k tomu, aby i nejmenší knihovny měly k dispozici své on-line katalogy KF.

Ke krajům, které již standard VKIS⁴⁶ zavedly do hodnotící praxe v předešlých letech, se připojily další. Významným krokem v tomto ohledu je i zpřístupnění elektronického kalkulátoru vyhodnocení standardu VKIS, který zpracoval KI NK ČR ve spolupráci s NIPOS (garantem statistiky kultury)⁴⁷. Některé KK a PK ale i obsluhované knihovny se účastnily práce na přípravě „Projektu benchmarking knihoven.“⁴⁸. Tato významná pomůcka pro knihovny je v současné době v rutinním provozu a začátkem roku 2008 se do programu zapojilo 70 knihoven.

Pokračoval pokles zájmu o službu **Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí**, a to v počtu odběratelů. Nebylo by ale vhodné již po tak krátké době činit závěry. Přesto bude třeba tuto oblast sledovat a vyhodnotit, neboť naopak celková částka se oproti roku 2006 zvýšila. Spolu s tím probíhají i diskuse, zda alternativa KF složeného výhradně z výměnných souborů není ekonomičtější cestou, při zachování kvality KF. Na druhé straně je příspěvek obce na nákup KF pro svou knihovnu projevem zájmu o kvalitu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných občanům a zároveň má „společná“ realizace nákupu a zpracování PK výrazné ekonomické přednosti. Proto by bylo optimální, kdyby příspěvky obcí měly rostoucí tendence a tvorba VF by se mohla postupně zaměřit i na další dokumenty, případně i nákup elektronických licencí. RF by se tak mohly stále více soustřeďovat na pomoc odbornou, poradenskou a konzultační, vzdělávání a na aktuální problémy a úkoly veřejného knihovnictví. V roce 2007 byla teprve třetím rokem statisticky sledována částka, kterou obce věnují na nákup a zpracování vlastních knihovních fondů. V roce 2007 činila částka přes 16 mil. Kč, v roce 2005 to bylo téměř 17 mil. Kč a v roce 2006 15 mil. Kč.

⁴⁵ <http://www.knihovnahk.cz/ODDELENI/KNIHOVNAM/sablona.htm>

⁴⁶ METODICKÝ pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Dostupné na [www < http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/RegFceSemin05.htm >](http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/RegFceSemin05.htm)

⁴⁷ Dostupné na [www < http://www.nipos-mk.cz/vkis/ >](http://www.nipos-mk.cz/vkis/)

⁴⁸ Dostupné na [www < http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=15_Vykon.htm >](http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=15_Vykon.htm)

Kvalita, resp. účinnost pomoci v rámci RF není ve všech regionech stejná a není pravidlem, že nižší úrovní výkonu RF jsou charakteristické ty regiony, v nichž byla na delší období zcela přerušena pomoc profesionálních knihoven knihovnám v malých obcích. Rozdíly ve výkonu RF jsou nejen mezi kraji, ale i mezi obvody PK jednoho kraje. Je to dáno jednak obsahem smlouvy PK a KK, v níž nemusí být nasmlouván výkon všech 7 standardizovaných služeb, jednak charakterem obvodu – velikost obcí, počet obsluhovaných knihoven, dopravní dostupnost, zájem knihovníků a představitelů obcí a v neposlední řadě i osobnost metodika a počet obsluhovaných knihoven.

Pro rok 2008 a léta následující bude důležité, zda se podaří v plném rozsahu realizovat RF, tzn. pokračovat v pomoci obsluhovaným knihovnám, zlepšovat kvalitu a dostupnost knihovnických a informačních služeb pro obyvatele ve všech, ale především v malých obcích. Předpokladem je ovšem dostatečné kontinuální finanční zabezpečení regionálních funkcí v celé ČR, pravidelné vyhodnocení a srovnávání výsledků, forem a způsobů realizace RF v jednotlivých krajích i v obvodech PK.

Z celostátního pohledu se jeví jako potřebné srovnat standard RF se skutečnými výsledky v krajích, věnovat více pozornosti vzájemné informovanosti pracovníků KK a PK, kteří vykonávají RF a neztratit přitom ze zřetele základní cíle, k jejichž naplnění celý Program výkonu RF vznikl.

Seznam zkratek

PHA	Praha
SČ	Středočeský kraj
JČ	Jihočeský kraj
PL	Plzeňský kraj
KV	Karlovarský kraj
ÚL	Ústecký kraj
LB	Liberecký kraj
HK	Královéhradecký kraj
PA	Pardubický kraj
VYS	kraj Vysočina
JM	Jihomoravský kraj
OL	Olomoucký kraj
ZL	Zlínský kraj
MS	Moravskoslezský kraj
NK ČR	Národní knihovna ČR
KI NK ČR	Knihovnický institut Národní knihovny ČR
AKS	automatizovaný knihovní systém
RF	regionální funkce
KK	krajská knihovna
PK	pověřená knihovna
PIK	Projekt internetizace knihoven
VKIS	veřejné knihovnické a informační služby
KF	knihovní fond
VF	výměnný fond
k.j.	knihovní jednotka
sv.	svazky
ICT	informační a komunikační technologie
VT	výpočetní technika
PIK	Program internetizace knihoven
SVT	Servis výpočetní techniky

Webové adresy krajských knihoven a Národní knihovny ČR s informacemi o RF

Knihovnický institut NK ČR	http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=10_RegFceRozc.htm
Městská knihovna v Praze	http://www.mlp.cz/regiofce.php
Středočeská vědecká knihovna v Kladně	http://www.svkkkl.cz/index.php?kodstr=regfce
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích	http://platon.cbvk.cz/regionfce/
Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje	http://www.svkpl.cz/cs/sluzby/sluzby-knihovnam/vykon-regionalnich-funkci/
Krajská knihovna Karlovy Vary	http://www.knihovna.kvary.cz/cs/pro-knihovny/regionalni-funkce/
Severočeská vědecká knihovna Ústí nad Labem	http://www.svkul.cz/region/kmo/regionalni_funkce.html
Krajská vědecká knihovna v Liberci	http://www.kvkli.cz/cz/region/knihovny-regionu.php
Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	http://www.svkhk.cz/knihovny.asp
Krajská knihovna v Pardubicích	http://www.knihovna-pardubice.cz/index_.asp?menu=5
Krajská knihovna Vysočiny	http://www.kkvysociny.cz/knihovnam.aspx
Moravská zemská knihovna Brno	http://www.mzk.cz/region/
Krajská knihovna Františka Bartoše, p.o. Zlín	http://www.kfbz.cz/knihovnam.htm
Vědecká knihovna v Olomouci	http://www.svkol.cz/region.htm
Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p.o.	http://www.svkos.cz/knihy.htm

PŘÍLOHY

Výkaz financování RF v roce 2007 – sumář za ČR

	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven (pouze z finančních prostředků kraje)	rok 2007
50	Název knihovny	ČR celkem
53	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	41 629 422,63
54	z toho : nákup knihovního fondu	37 672 869,05
55	z toho : nákup DDHM	1 749 248,52
56	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	1 539 932,97
57	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	259 991,47
58	Cestovné (číslo účtu 512)	865 559,50
59	Ostatní služby (číslo účtu 518)	12 407 523,74
60	z toho : doprava	914 808,63
61	z toho : servis výpočetní techniky	1 094 612,75
62	z toho : nákup licence na el. zdroje	948 600,00
63	z toho : nákup knihovnických služeb	5 843 661,47
64	Mzdové náklady (číslo účtu 521) (ř. 65,66)	51 673 467,00
65	z toho : platy zaměstnanců	50 472 041,00
66	z toho : ostatní osobní náklady	1 073 537,00
67	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	17 924 011,35
68	Sociální náklady (číslo účtu 527 a 528)	1 197 512,63
69	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	219 828,91
70	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 53, 56 - 59, 64,67 - 69)	423 105,00
71	Provozní náklady celkem (součet ř. 53,56 - 59, 64,67 - 70)	128 140 355,20
72	Investiční náklady	
73	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 71 a 72)	128 140 355,20
74	z vl. Zdrojů	132 848,23
75	Přídělená dotace (krajská)	128 365 000,00
76	Vráceno	357 493,03
80	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	ČR celkem
82	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	2 370 161,66
83	z toho: na nákup knihovního fondu	2 164 778,28
84	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 803 151,40
85	z toho : platy zaměstnanců	1 791 251,40
86	z toho: ostatní osobní náklady	11 900,00
87	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	672 227,29
88	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 82 - 87)	629 276,06
89	Provozní náklady celkem (součet ř. 82, 84,87,88)	5 195 288,19
90	Investiční náklady	0,00
91	Náklady celkem (součet ř. 89- 90)	5 474 816,41
92	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování*	16 265 076,49
93	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	14 247 961,09
94	Na zpracování (stálého)knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	2 017 115,40
95	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu (mimo prostředky určené na RF)**	ČR celkem
	Celkové částky, kt. knihovny získaly v roce 2007	6 919 500,00
96	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	60 500,00
97	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	6 859 000,00

Porovnání výkazů financování RF v ČR v letech 2002 až 2007 (v Kč)
(část 1.)

52	Výkaz financování ČR	2002	2003	2004	2 005	2 006	2007
53	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	37 272 468	46 124 563	42 084 030	40 770 425	42 840 192	41 629 423
54	z toho : nákup knihovního fondu	25 260 854	38 116 356	36 701 172	35 366 383	37 849 899	37 672 869
55	z toho : nákup DDHM	8 282 255	5 163 676	2 940 878	3 156 163	2 441 974	1 749 249
56	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	735 583	1 445 908	1 532 694	1 531 332	1 568 368	1 539 933
57	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	282 234	882 273	593 812	589 689	342 983	259 991
58	Cestovné (číslo účtu 512)	754 927	948 470	1 021 415	857 643	778 227	865 560
59	Ostatní služby (číslo účtu 518)	9 338 920	12 794 934	12 858 883	12 841 242	12 911 734	12 407 524
60	z toho : doprava	699 548	1 085 760	905 099	787 632	866 773	914 809
61	z toho : servis výpočetní techniky	1 309 277	1 773 661	1 163 149	1 159 476	1 053 520	1 094 613
62	z toho : nákup licence na el. zdroje	1 077 224	976 824	777 859	844 732	852 002	948 600
63	z toho : nákup knihovnických služeb	3 793 884	5 696 840	5 821 117	6 176 800	5 928 902	5 843 661
64	Mzdové náklady (číslo účtu 521) (ř. 65,66)	29 889 277	45 735 893	51 138 354	51 015 420	50 355 416	51 673 467
65	z toho : platy zaměstnanců	27 327 585	40 345 678	49 470 217	49 904 884	49 272 899	50 472 041
66	z toho : ostatní osobní náklady	1 037 176	1 178 713	1 293 097	1 212 536	983 017	1 073 537
67	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	10 024 032	15 666 840	17 336 143	17 740 698	17 479 182	17 924 011
68	Sociální náklady (číslo účtu 527 a 528)	709 705	1 541 984	1 508 046	1 236 030	1 156 615	1 197 513
69	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	197 060	332 249	254 468	250 482	227 389	219 829
70	Ostatní provozní náklady (neuveďeny v ř. 53, 56-59,64,67-69)	523 982	1 886 638	756 117	654 072	460 883	423 105
71	Provozní náklady celkem (součet ř. 53,56 - 59, 64,67 - 70)	89 728 187	127 908 183	129 083 960	127 487 034	128 120 987	128 140 355
72	Investiční náklady	1 751 463	2 035 973	281 000	0	85 000	0
73	Náklady celkem (součet ř. 71 a 72)	91 479 955	129 944 593	129 364 456	127 487 034	128 205 987	128 140 355
74							
75	Přidělená dotace	91 790 921	129 607 432	129 627 000	127 187 000	128 187 190	128 365 000
76	Vráceno do státního (krajského od 2005) rozpočtu					117	357 493
77	uhrazeno z jiných zdrojů	410 485	469 486	263 271	94 998	18 914	132 848

Porovnání výkazů financování RF v ČR v letech 2002 až 2007 (v Kč)
(část 2.)

80	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní zdroje)						
81	Náklady za rok	2002	2003	2004	2 005	2 006	2007
82	Spotřeba materiálu (č. účtu 501)					1 028 750	2 370 162
83	z toho: na nákup knihovního fondu					943 212	2 164 778
84	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	2 725 628	813 724	1 391 063	1 560 388	1 477 275	1 803 151
85	z toho : platy zaměstnanců	2 264 588	798 716	1 378 258	1 545 954	1 453 410	1 791 251
86	z toho: ostatní osobní náklady	720 318	15 008	12 805	14 434	22 120	11 900
87	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	2 256 972	327 434	398 942	603 445	569 487	672 227
88	Ostatní provozní náklady (neuvezené v ř. 82 - 85)	5 283 190	1 533 055	3 792 639	1 352 899	881 185	629 276
89	Provozní náklady celkem (součet ř. 82 - 86)	4 133 031	2 679 139	5 582 643	3 516 732	3 956 697	5 195 288
90	Investiční náklady	109 856	1 352 029	47 864	0	15 555	0
91	Náklady celkem (součet ř. 87- 88)	9 479 622	4 031 168	5 630 507	3 516 732	3 972 252	5 474 816
	Náklady za rok	2002	2003	2004	2 005	2 006	2007
92	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování*	x	x	x	16 907 706	15 280 850	16 265 076
93	Na nákup knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	x	x	x	16 079 013	14 313 663	14 247 961
94	Na zpracování knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	x	x	x	828 694	967 187	2 017 115
	Další finanční podpora knihoven z krajského rozp. (mimo prostředky určené na RF)**	2002	2003	2004	2 005	2 006	2007
95	Celkové částky, kt. knihovny získaly v roce 2007	neevidováno	neevidováno	neevidováno	neevidováno	neevidováno	6 919 500
96	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám						60 500
97	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám						6 859 000

Výkaz financování RF za ČR celkem, srovnání let 2006 a 2007

52	Výkaz financování ČR	2 006	2 007	rozdíl
53	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	42 840 192	41 629 423	-1 210 769
54	z toho : nákup knihovního fondu	37 849 899	37 672 869	-177 030
55	z toho : nákup DDHM	2 441 974	1 749 249	-692 725
56	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	1 568 368	1 539 933	-28 435
57	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	342 983	259 991	-82 991
58	Cestovné (číslo účtu 512)	778 227	865 560	87 333
59	Ostatní služby (číslo účtu 518)	12 911 734	12 407 524	-504 210
60	z toho : doprava	866 773	914 809	48 036
61	z toho : servis výpočetní techniky	1 053 520	1 094 613	41 093
62	z toho : nákup licence na el. zdroje	852 002	948 600	96 598
63	z toho : nákup knihovnických služeb	5 928 902	5 843 661	-85 240
64	Mzdové náklady (číslo účtu 521) (ř. 65,66)	50 355 416	51 673 467	1 318 051
65	z toho : platy zaměstnanců	49 272 899	50 472 041	1 199 142
66	z toho : ostatní osobní náklady	983 017	1 073 537	90 520
67	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	17 479 182	17 924 011	444 830
68	Sociální náklady (číslo účtu 527 a 528)	1 156 615	1 197 513	40 898
69	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	227 389	219 829	-7 560
70	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 53, 56-59,64,67-69)	460 883	423 105	-37 778
	Provozní náklady celkem (součet ř. 53,56-59, 64,67-70)	128 120 987	128 140 355	19 368
72	Investiční náklady	85 000	0	-85 000
73	Náklady celkem (součet ř. 71 a 72)	128 205 987	128 140 355	-65 632
74		0		0
75	Přídělená dotace	128 187 190	128 365 000	177 810
76	Vráceno do krajského rozpočtu	117	357 493	357 376
77	uhrazeno z jiných zdrojů	18 914	132 848	113 934
	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní zdroje)			
81	Náklady za rok	2 006	2 007	rozdíl
82	Spotřeba materiálu (č. účtu 501)	1 028 750	2 370 162	1 341 412
83	z toho: na nákup knihovního fondu	943 212	2 164 778	1 221 567
84	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 477 275	1 803 151	325 876
85	z toho : platy zaměstnanců	1 453 410	1 791 251	337 841
86	z toho: ostatní osobní náklady	22 120	11 900	-10 220
87	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	569 487	672 227	102 740
88	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 82 - 85)	881 185	629 276	-251 909
89	Provozní náklady celkem (součet ř. 82 - 86)	3 956 697	5 195 288	1 238 591
90	Investiční náklady	15 555	0	-15 555
91	Náklady celkem (součet ř. 87- 88)	3 972 252	5 474 816	1 502 564
	Náklady za rok	2002	2 007	rozdíl
92	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování*	15 280 850	16 265 076	984 226
93	Na nákup knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	14 313 663	14 247 961	-65 702
94	Na zpracování knihov. fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	967 187	2 017 115	1 049 928
	Další finanční podpora knihoven z krajského rozp. (mimo prostředky určené na RF)**	2006	2007	rozdíl
95	Celkové částky, kt. knihovny získaly v roce 2007	x	6 919 500	x
96	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	x	60 500	x
97	Z krajských grant.programů urč. výhradně knihovnám	x	6 859 000	x

Výkaz výkonu regionálních funkcí, sumář za ČR, srovnání let 2006 a 2007

1	ČR celkem	2006	2007	rozdíl
2	počet PK + KK	86+14	86 + 14	
3	Počet pracovníků zajišťujících RF	258,08	250,55	-7,53
4	Počet obsluhovaných knihoven	6 043	6 030	-13
5	Poradenská a konzultační činnost			
6	počet obslužených knihoven	6 301	6 522	221
7	počet poskytnutých konzultací	20 308	20 745	437
8	počet metodických návštěv	10 770	11 762	992
9	Statistika knihovnických činností KULT V 12.01			
10	počet obslužených knihoven	6 304	6 032	-272
11	počet zpracovaných statistických výkazů	6 567	6 219	-348
12	Vzdělávání knihovníků, semináře			
13	počet obslužených knihoven	3 991	3 845	-146
14	počet všech vzdělávacích akcí	1 072	932	-140
15	z toho : počet akcí v rámci RF	586	524	-62
16	počet všech účastníků	14 477	13 615	-862
17	z toho : počet účastníků akcí v rámci RF	6 848	6 722	-126
18	počet všech vyučovacích hodin	7 088	7 007	-81
19	z toho : počet vyučovacích hodin v rámci RF	3 270	2 679	-591
20	Porady			
21	počet obslužených knihoven	3 177	3 064	-113
22	počet akcí	413	472	59
23	počet účastníků	4 918	5 224	306
24	Pomoc při revizi a aktualizaci KF			
25	počet obslužených knihoven	1 015	1 086	71
26	počet revidovaných k.j.	1 926 708	2 148 049	221 341
27	počet revidovaných knihoven	644	659	15
28	Nákup KF z prostředků obcí			
29	počet obslužených knihoven	1 144	1 092	-52
30	počet knihovních jednotek	100 298	93 208	-7 090
31	Zpracování KF z prostředků obcí			
32	počet obslužených knihoven	1 414	1 382	-32
33	počet zpracovaných knihovních jednotek	126 872	136 130	9 258
34	Výměnný fond			
35	stav výměnného fondu k 31.12	2 317 340	2 534 124	216 784
36	roční přírůstek VF	266 846	259 475	-7 371
37	zakoupeno z dotace na RF (od 2005 kraje)	241 742	235 959	-5 783
38	zakoupeno z prostředků obce	17 732	15 187	-2 545
39	zakoupeno z prostředků dalších zdrojů	6 359	5 585	-774
40	Cirkulace VF			
41	počet obslužených knihoven	5 029	5 276	247
42	počet expedovaných souborů	18 984	19 623	639
43	počet svazků v souborech	970 273	1 028 278	58 005
44	Servis výpočetní techniky			
45	počet obslužených knihoven	610	625	15
46	počet akcí	1 527	1 418	-109
47	Doprava v rámci výkonu RF			
48	počet obslužených knihoven	5 253	5 275	22
49	počet ujetých km	340 408	358 275	17 867

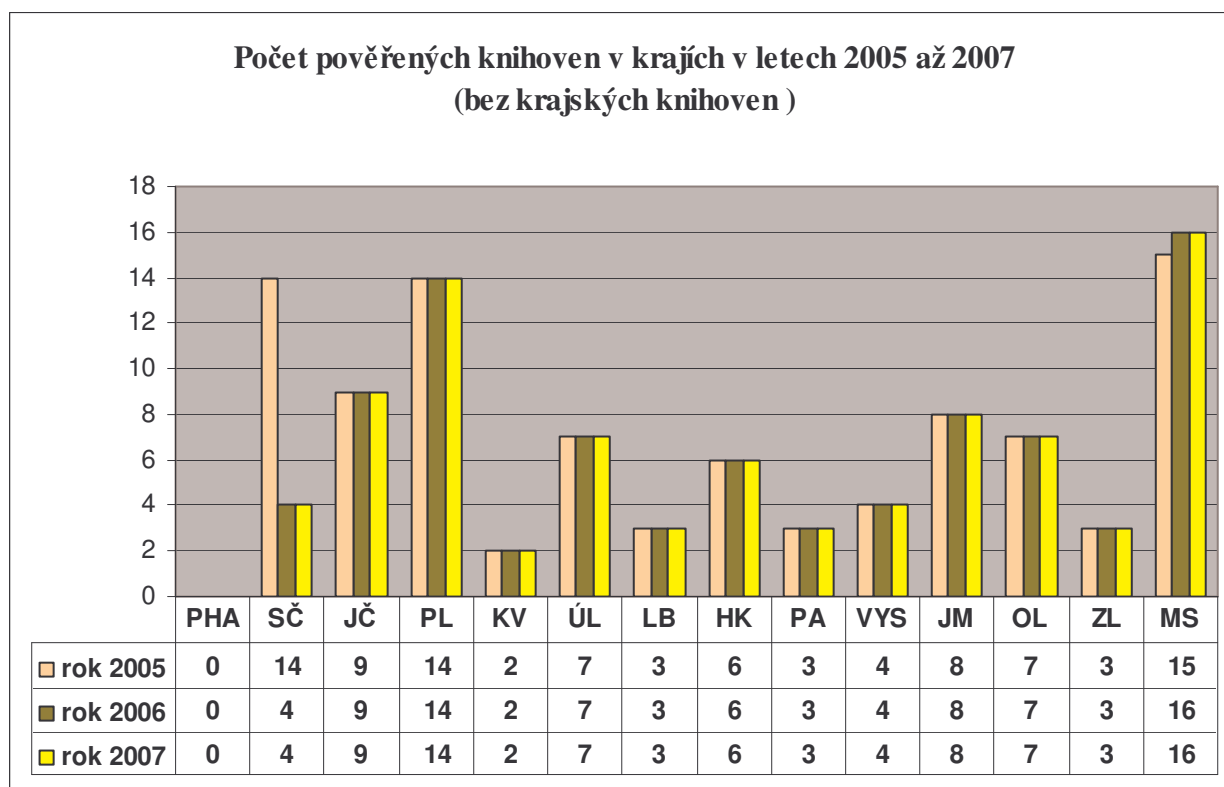
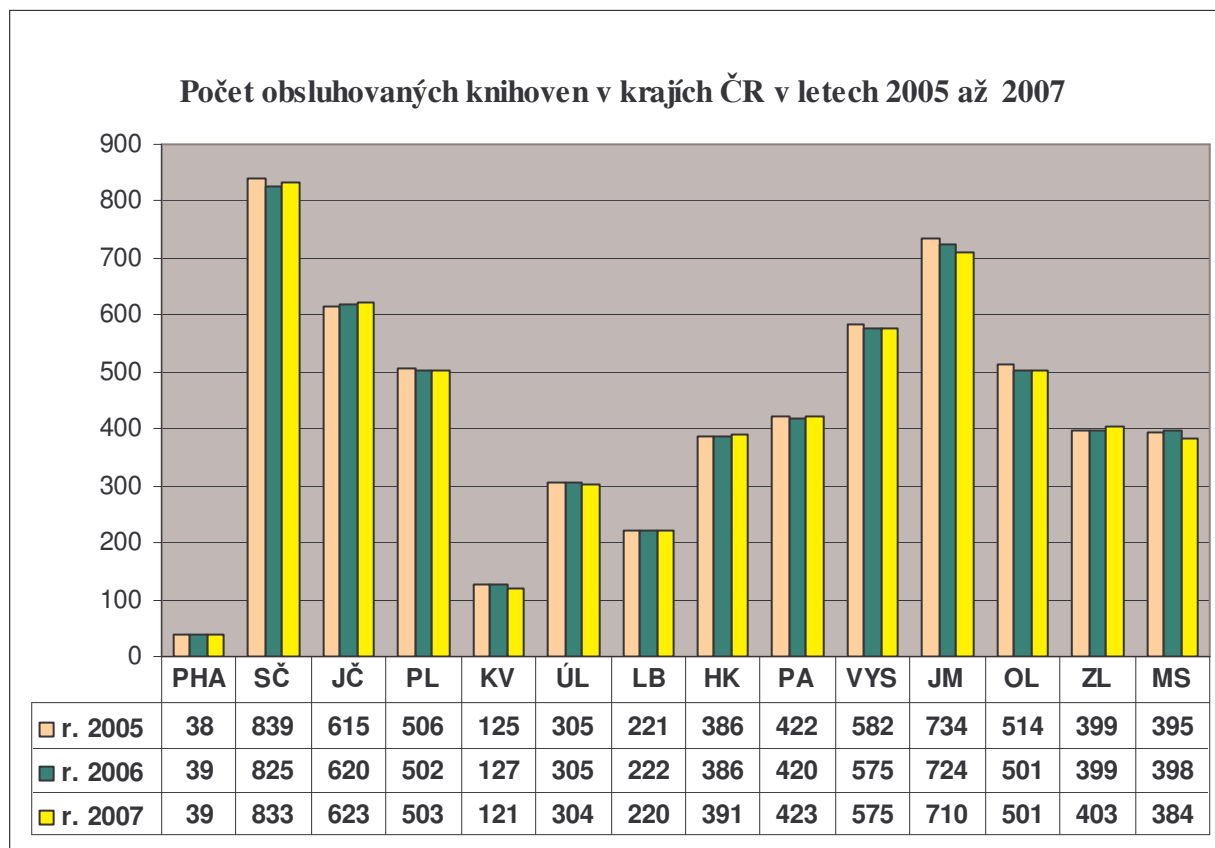
Výkaz výkonů RF, sumář za ČR, srovnání let 2002 až 2007

ČR celkem	2002	2003	2004	2005	2006	2007
PK + KK	75+14	99+14	95+14	95+14	86+14	86 + 14
Počet pracovníků zajišťujících RF	219,1	275,89	280	269	258,08	250,55
Počet obsluhovaných knihoven	5 687	6 914	6 162	6 081	6 043	6 030
Poradenská a konzultační činnost						
počet obslužených knihoven	5 389	6 001	6 270	6 395	6 687	6 522
počet poskytnutých konzultací	13 162	18 231	19 890	19 988	20 308	20 745
počet metodických návštěv	9 294	12 601	12 273	11 550	11 789	11 762
Statistika knihovnických činností KULT V 12.01						
počet obslužených knihoven	5 414	7 923	6 666	6 537	66 304	6 032
počet zpracovaných statistických výkazů	5 679	7 408	6 894	6 827	6 567	6 219
Vzdělávání knihovníků, semináře						
počet obslužených knihoven	3 175	3 442	4 034	3 920	3 991	3 845
počet všech vzdělávacích akcí	899	1 073	1 329	863	1 072	932
z toho : počet akcí v rámci RF	X	555	710	556	586	524
počet všech účastníků	10 120	11 081	15 225	11 367	14 477	13 615
z toho : počet účastníků akcí v rámci RF	X	5 896	7 341	6 198	6 848	6 722
počet všech vyučovacích hodin	4 854	9 100	8 112	6 172	7 088	7 007
z toho : počet vyučovacích hodin v rámci RF	X	3 541	3 768	2 817	3 270	2 679
Porady						
počet obslužených knihoven	2 233	2 849	2 774	2 915	3 177	3 064
počet akcí	429	493	532	474	413	472
počet účastníků	4 769	5 209	5 381	4 981	4 918	5 224
Pomoc při revizi a aktualizaci KF						
počet obslužených knihoven	922	1 228	1 195	1 185	1 015	1 086
počet revidovaných k.j.	1 747 259	2 019 343	2 134 152	2 308 759	1 926 708	2 148 049
počet revidovaných knihoven	454	785	757	705	644	659
Nákup KF z prostředků obcí						
počet obslužených knihoven	1 111	1 274	1 290	1 224	1 144	1 092
počet knihovních jednotek	95 415	113 413	104 357	100 989	100 298	93 208
Zpracování KF z prostředků obcí						
počet obslužených knihoven	1 255	1 520	1 536	1 489	1 414	1 382
počet zpracovaných knihovních jednotek	184 030	150 832	133 267	132 408	126 872	136 130
Výměnný fond						
stav výměnného fondu k 31.12	1 400 124	1 887 722	2 076 175	2 239 925	2 317 340	2 534 124
roční přírůstek VF	184 415	257 952	256 051	247 418	266 846	259 475
zakoupeno z dotace na RF (od 2005 kraje)	197 256	229 788	476 709	223 736	241 742	235 959
zakoupeno z prostředků obce	13 468	24 417	18 466	18 488	17 732	15 187
zakoupeno z prostředků dalších zdrojů	11 466	9 975	5 725	2 978	6 359	5 585
Cirkulace VF						
počet obslužených knihoven	3 390	4 668	4 936	5 078	5 029	5 276
počet expedovaných souborů	9 623	15 445	17 611	19 377	18 984	19 623
počet svazků v souborech	408 221	672 157	789 792	876 112	970 273	1 028 278
Servis výpočetní techniky						
počet obslužených knihoven	397	428	719	586	610	625
počet akcí	1 093	1 248	1 348	1 185	1 527	1 418
Doprava v rámci výkonu RF						
počet obslužených knihoven	4 099	5 067	5 433	5 214	5 253	5 275
počet ujetých km	271 628	380 051	388 464	363 753	340 408	358 278

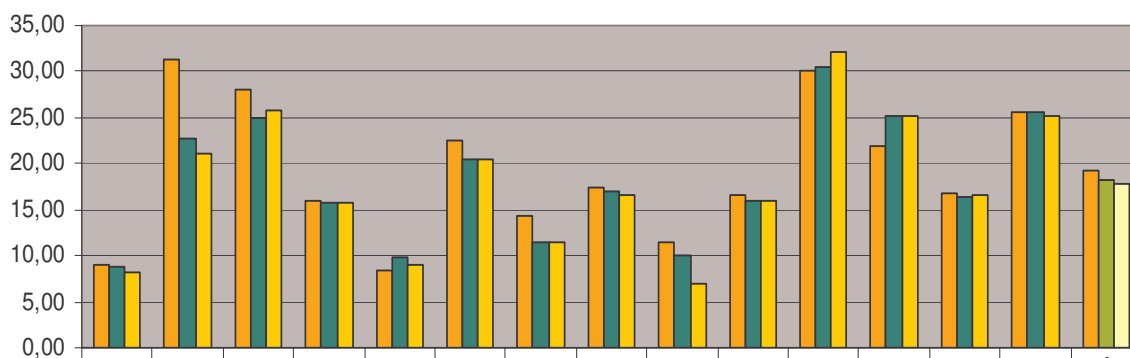
Výkaz výkonu RF, sumář za ČR, srovnání let 2002 a 2007

ČR celkem	2002	2007	rozdíl
PK + KK	75+14	86 + 14	
Počet pracovníků zajišťujících RF	219,1	250,55	31,45
Počet obsluhovaných knihoven	5 687	6 030	343
Poradenská a konzultační činnost			
počet obslužených knihoven	5 389	6 522	1 133
počet poskytnutých konzultací	13 162	20 745	7 583
počet metodických návštěv	9 294	11 762	2 468
Statistika knihovnických činností KULT V 12.01			
počet obslužených knihoven	5 414	6 032	618
počet zpracovaných statistických výkazů	5 679	6 219	540
Vzdělávání knihovníků, semináře			
počet obslužených knihoven	3 175	3 845	670
počet všech vzdělávacích akcí	899	932	33
z toho : počet akcí v rámci RF	X	524	524
počet všech účastníků	10 120	13 615	3 495
z toho : počet účastníků akcí v rámci RF	X	6 722	6 722
počet všech vyučovacích hodin	4 854	7 007	2 153
z toho : počet vyučovacích hodin v rámci RF	X	2 679	2 679
Porady			
počet obslužených knihoven	2 233	3 064	831
počet akcí	429	472	43
počet účastníků	4 769	5 224	455
Pomoc při revizi a aktualizaci KF			
počet obslužených knihoven	922	1 086	164
počet revidovaných k.j.	1 747 259	2 148 049	400 790
počet revidovaných knihoven	454	659	205
Nákup KF z prostředků obcí			
počet obslužených knihoven	1 111	1 092	-19
počet knihovnických jednotek	95 415	93 208	-2 207
Zpracování KF z prostředků obcí			
počet obslužených knihoven	1 255	1 382	127
počet zpracovaných knihovnických jednotek	184 030	136 130	-47 900
Výměnný fond			
stav výměnného fondu k 31.12	1 400 124	2 534 124	1 134 000
roční přírůstek VF	184 415	259 475	75 060
zakoupeno z dotace na regionální funkce (od 2005 kraje	197 256	235 959	38 703
zakoupeno z prostředků obce	13 468	15 187	1 719
zakoupeno z prostředků dalších zdrojů	11 466	5 585	-5 881
Cirkulace VF			
počet obslužených knihoven	3 390	5 276	1 886
počet expedovaných souborů	9 623	19 623	10 000
počet svazků v souborech	408 221	1 028 278	620 057
Servis výpočetní techniky			
počet obslužených knihoven	397	625	228
počet akcí	1 093	1 418	325
Doprava v rámci výkonu RF			
počet obslužených knihoven	4 099	5 275	1 176
počet ujetých km	271 628	358 275	86 647

Regionální funkce v krajích ČR v grafech

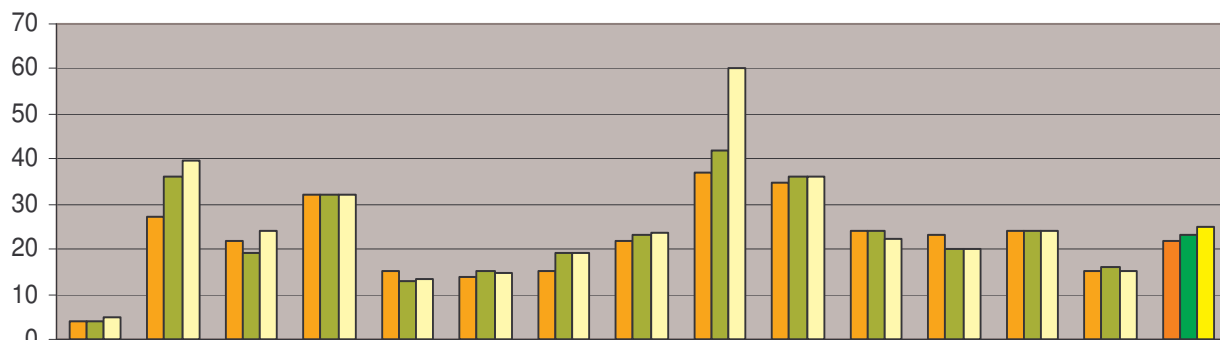

Počet pracovních úvazků určených na výkon RF v krajích v letech 2005 až 2007

r. 2005	9,00	31,35	28,00	15,99	8,35	22,55	14,30	17,40	11,40	16,50	30,00	22,00	16,80	25,60	19,23
r. 2006	8,83	22,67	25,00	15,74	9,75	20,55	11,40	16,9	10,1	16,00	30,46	25,21	16,30	25,67	18,18
r. 2007	8,16	21,10	25,75	15,74	9,05	20,45	11,50	16,60	7,05	16,00	32,10	25,20	16,68	25,17	17,90

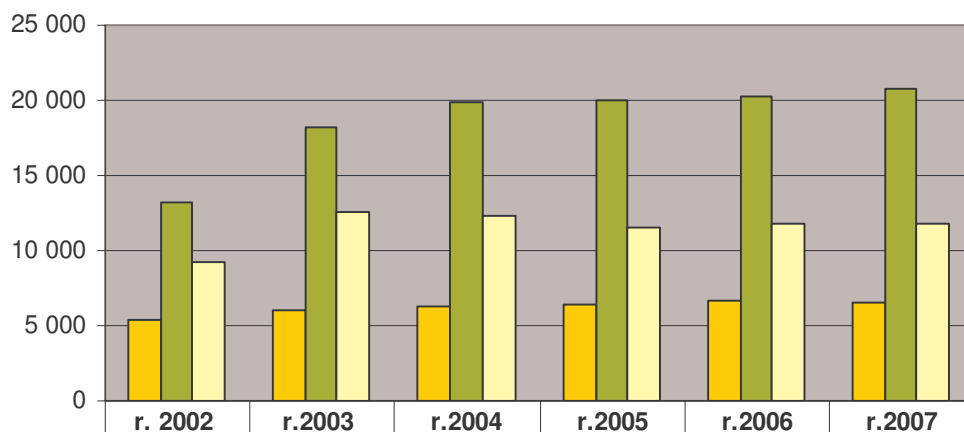
Počet obsluhovaných knihoven na 1 pracovní úvazek v krajích v letech 2005 a 2007

r. 2005	4	27	22	32	15	14	15	22	37	35	24	23	24	15	22
r. 2006	4	36	19	32	13	15	19	23	42	36	24	20	24	16	23
r. 2007	5	39	24	32	13	15	19	24	60	36	22	20	24	15	25

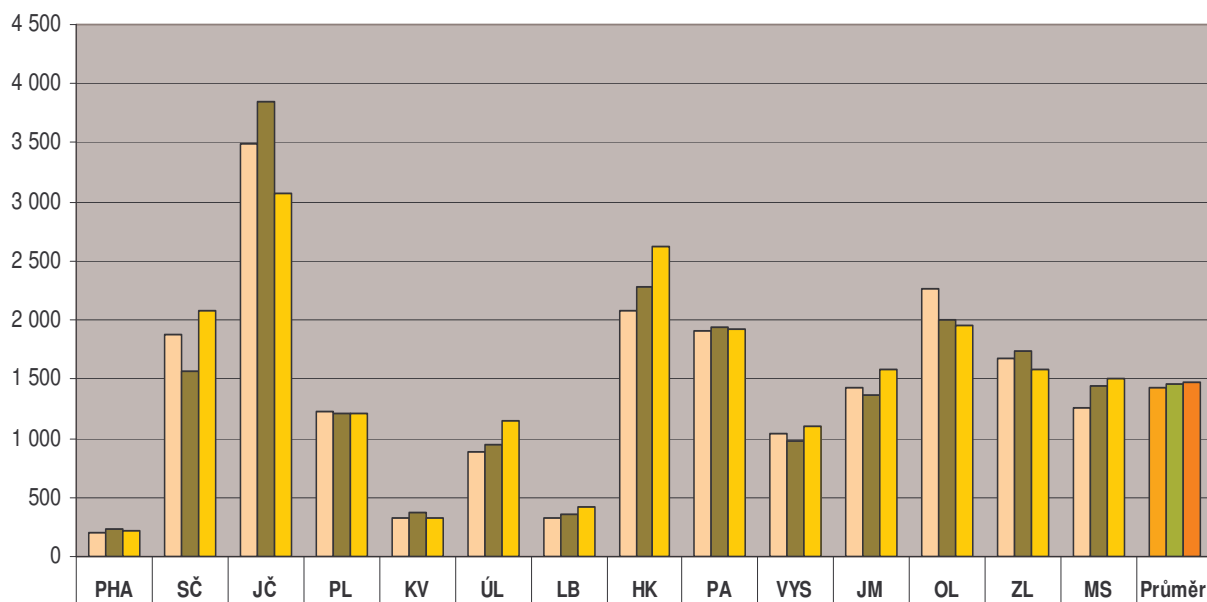
Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

Poradenská a konzultační činnost v ČR v letech 2002 až 2007 celkem

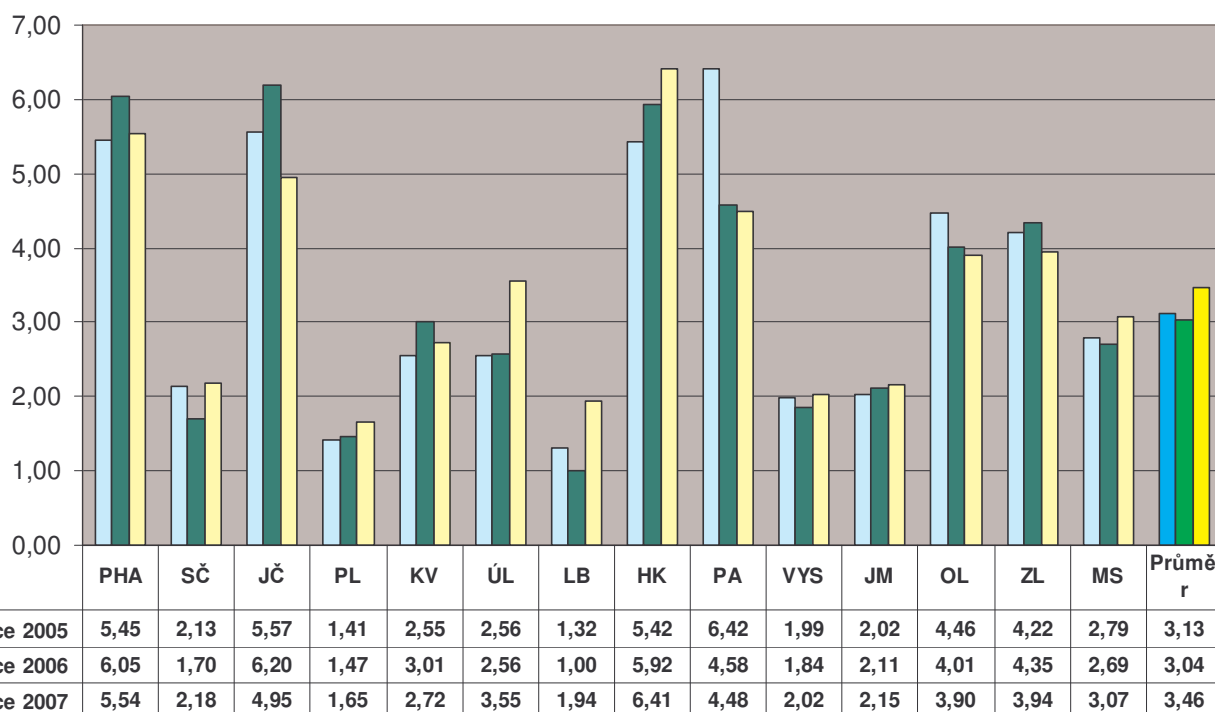
	r. 2002	r.2003	r.2004	r.2005	r.2006	r.2007
Počet obslužených knihoven	5 389	6 001	6 270	6 395	6 687	6 522
Počet poskytnutých konzultací	13 162	18 231	19 890	19 988	20 308	20 745
Počet metodických návštěv	9 294	12 601	12 273	11 550	11 789	11 762

Počet konzultací v letech 2005 až 2007 v krajích ČR

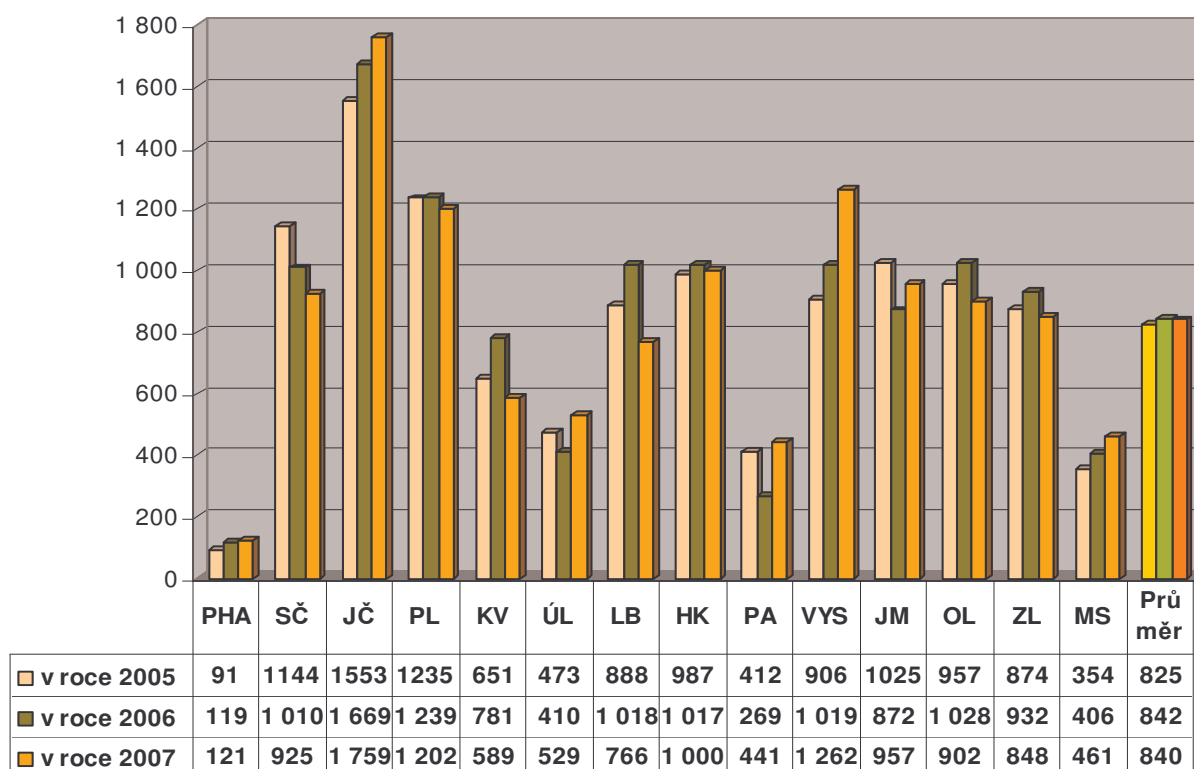

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
r. 2005	207	1 873	3 493	1 225	319	885	327	2 082	1 912	1 035	1 421	2 271	1 683	1 255	1 428
r. 2006	236	1 567	3 849	1 211	376	951	364	2 287	1 932	973	1 370	2 009	1 734	1 449	1 451
r. 2007	216	2 079	3 066	1 210	329	1 150	426	2 622	1 927	1 096	1 578	1 954	1 589	1 503	1 482

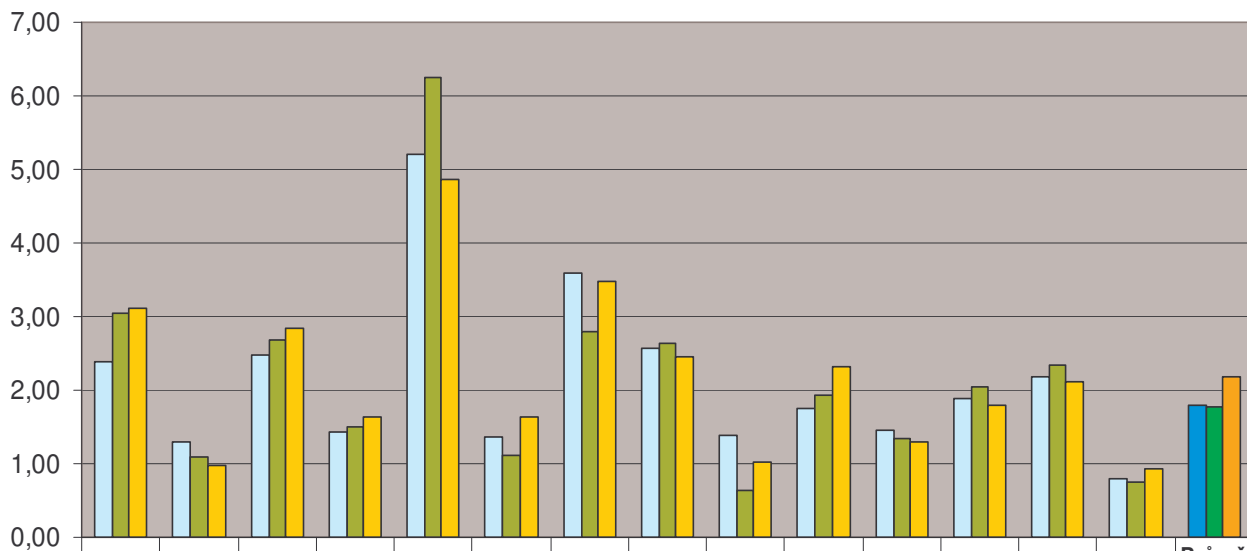
**Průměrný počet konzultací na 1 obslouženou knihovnu
v krajích ČR v letech 2005 až 2007**

Počet metodických návštěv v letech 2005 až 2007

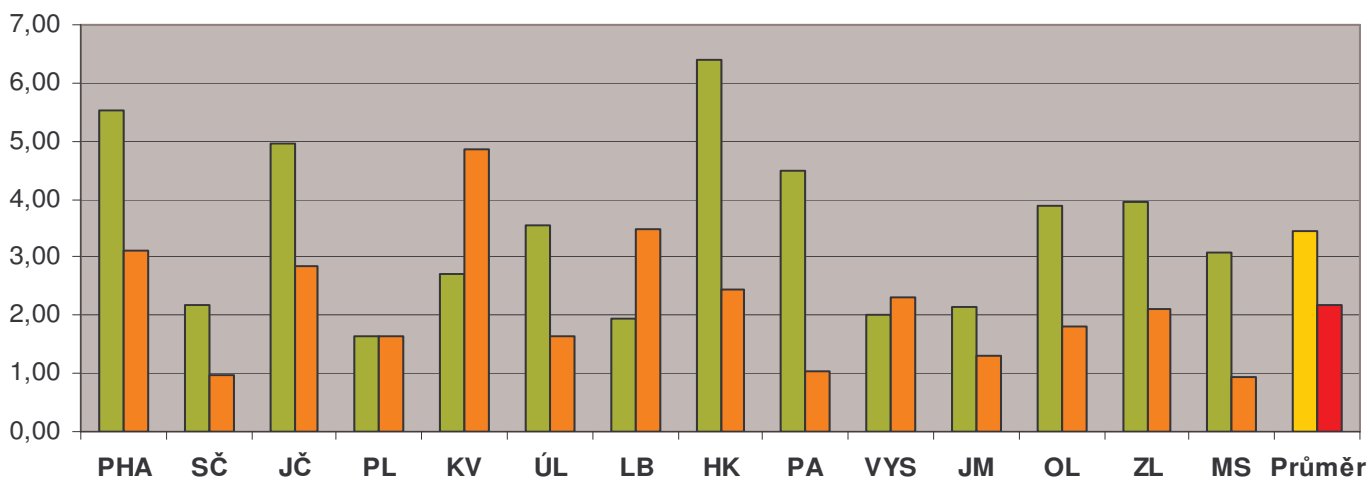

**Průměrný počet metod. návštěv v 1 obslužené knihovně
v letech 2005 až 2007**

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
v roce 2005	2,39	1,30	2,48	1,42	5,21	1,37	3,58	2,57	1,38	1,74	1,46	1,88	2,19	0,79	1,81
v roce 2006	3,05	1,10	2,69	1,50	6,25	1,11	2,80	2,63	0,64	1,93	1,35	2,05	2,34	0,75	1,76
v roce 2007	3,10	0,97	2,84	1,64	4,87	1,63	3,48	2,44	1,03	2,32	1,30	1,80	2,10	0,94	2,18

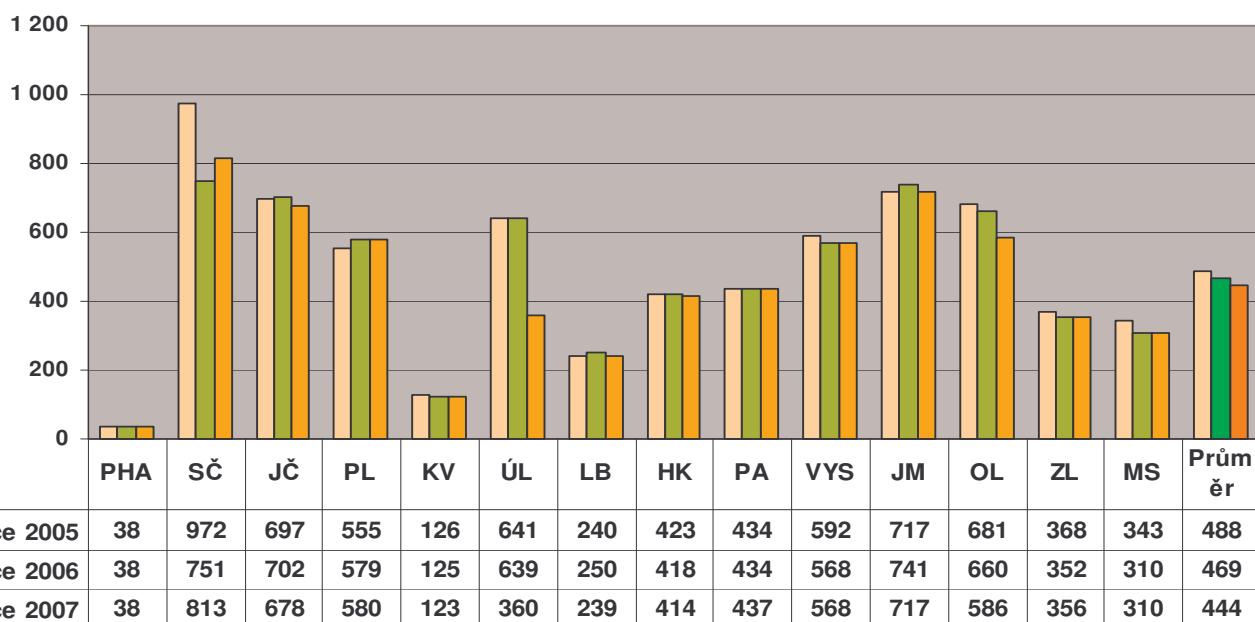
**Poradenství a konzultace (na 1 obsluženou knihovnu)
v r. 2007**

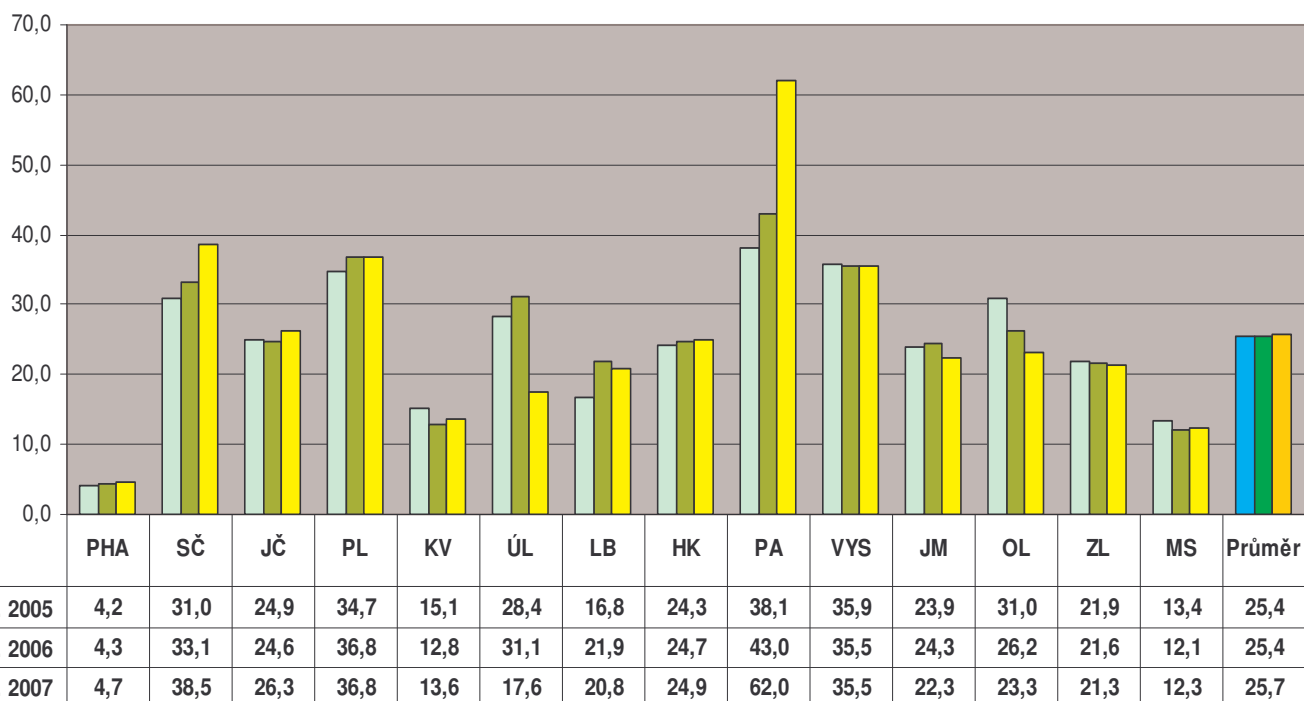
■ Počet konzultací na 1 obsluženou knihovnu ■ Počet metod.návštěv na 1 obsluženou knihovnu

Statistika knihovnických činností

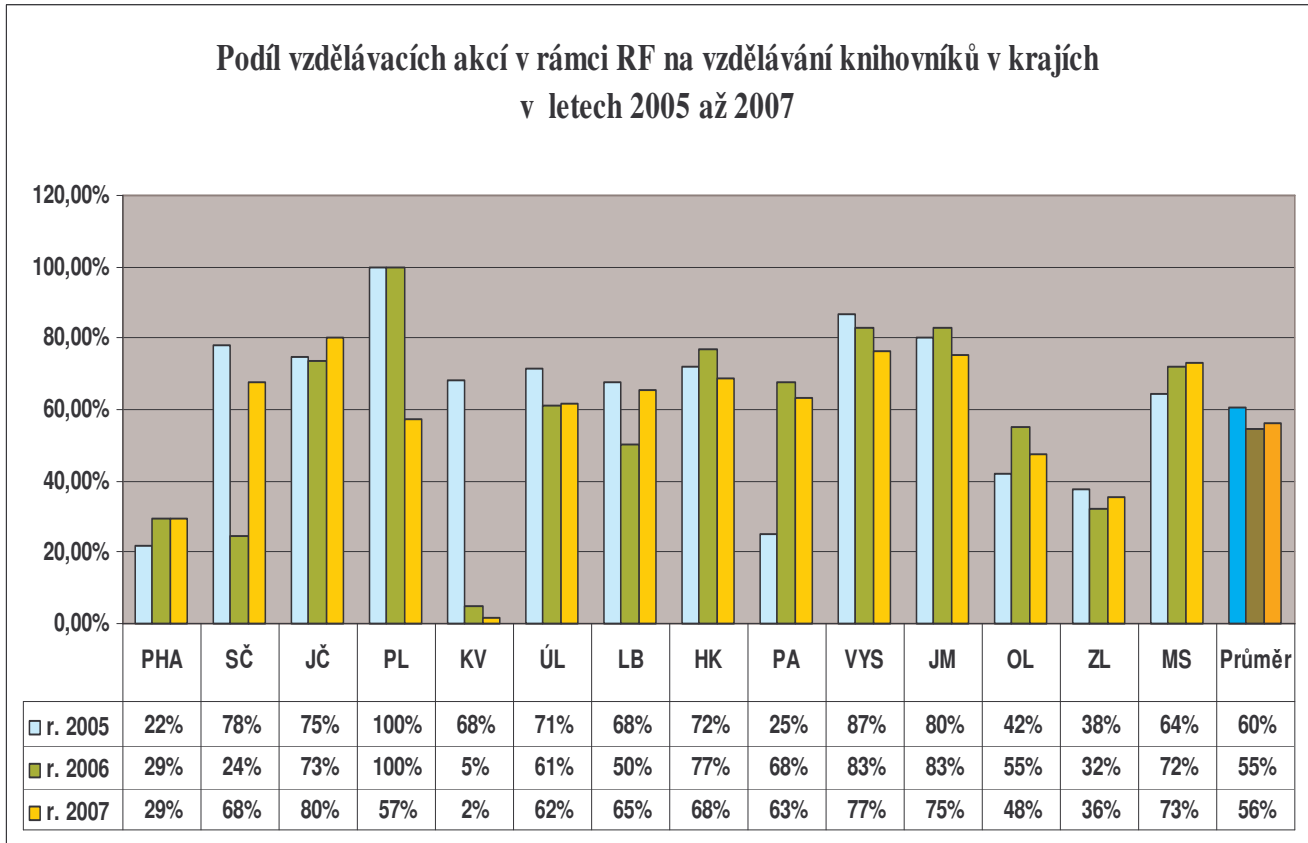
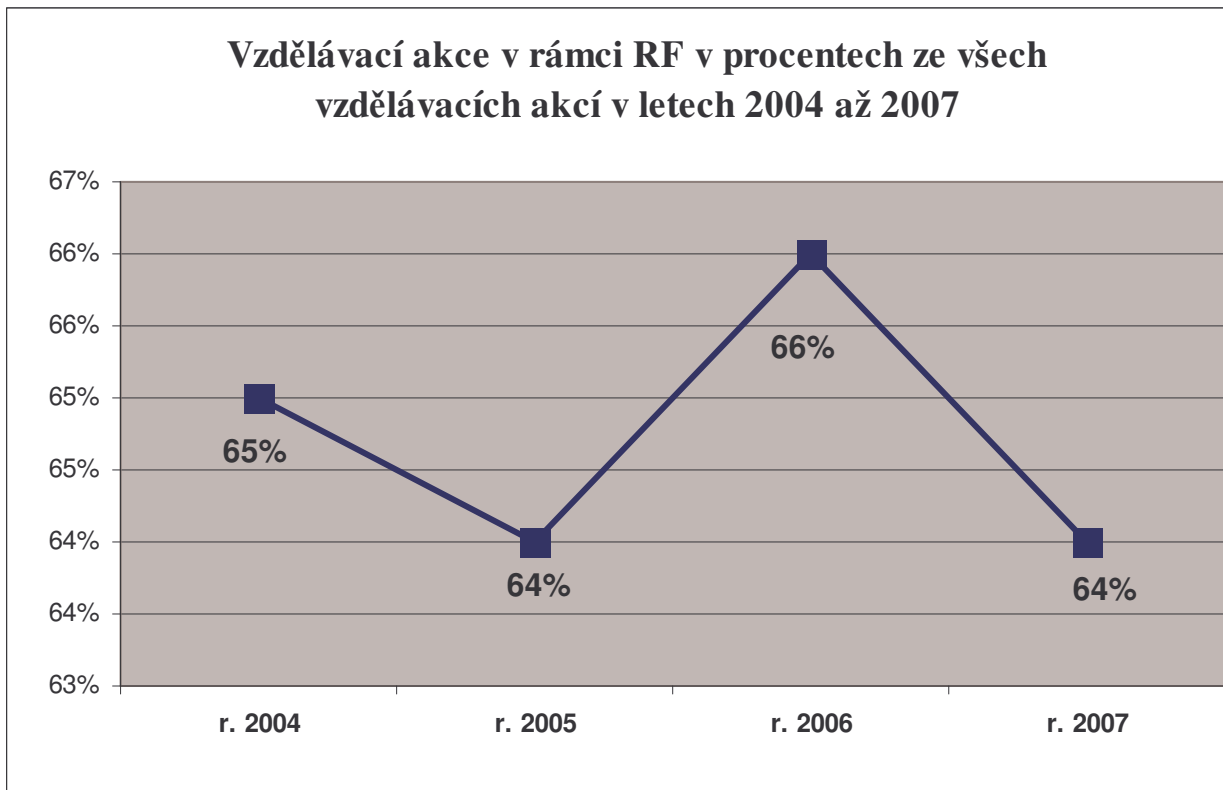
Počet zpracovaných statistických výkazů v letech 2005 až 2007

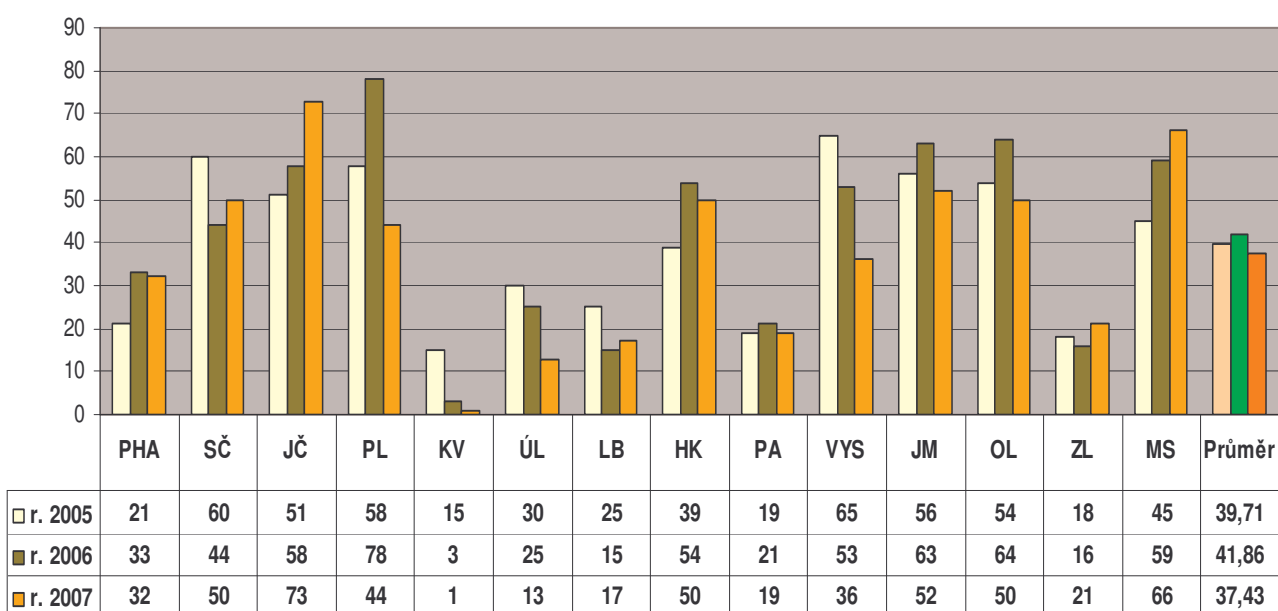
Průměrný počet zpracovaných (uložených) statistických výkazů na 1 pracovníka RF v krajích v letech 2005 až 2007

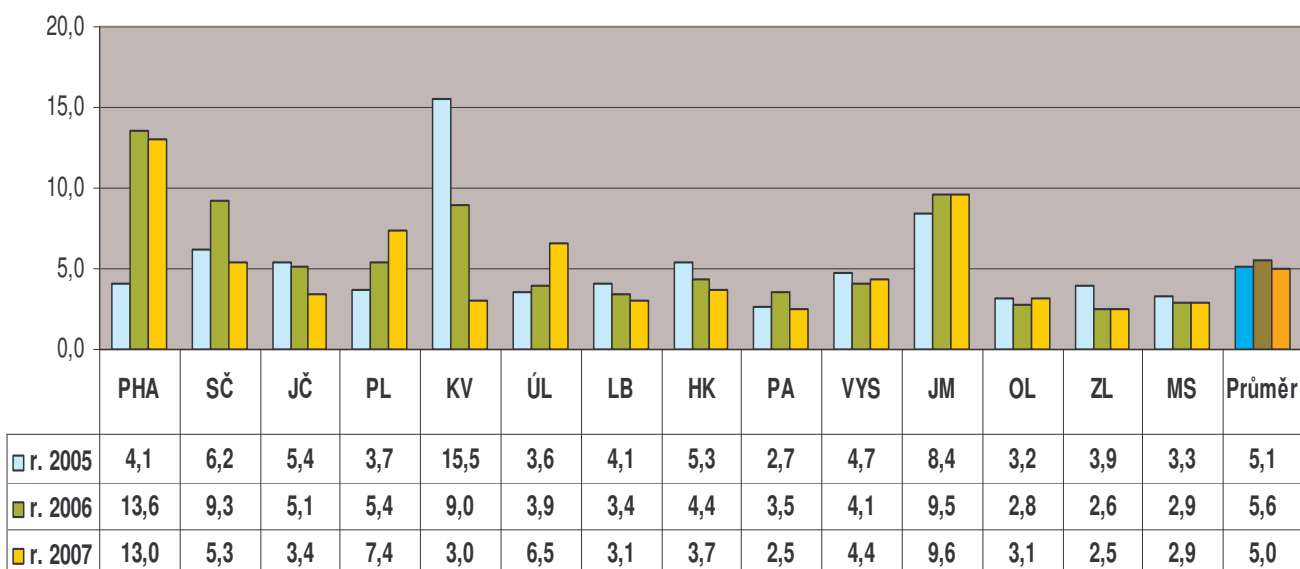
Vzdělávání knihovníků obsluhovaných knihoven, porady

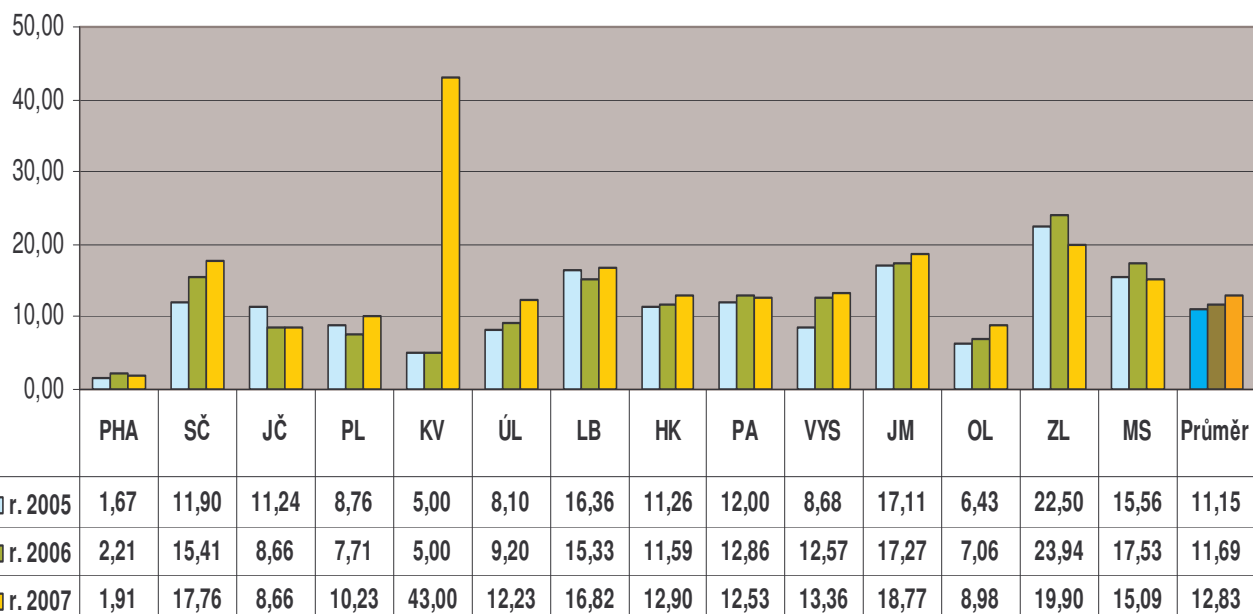
Počet vzdělávacích akcí v rámci RF v krajích v letech 2005 a 2007

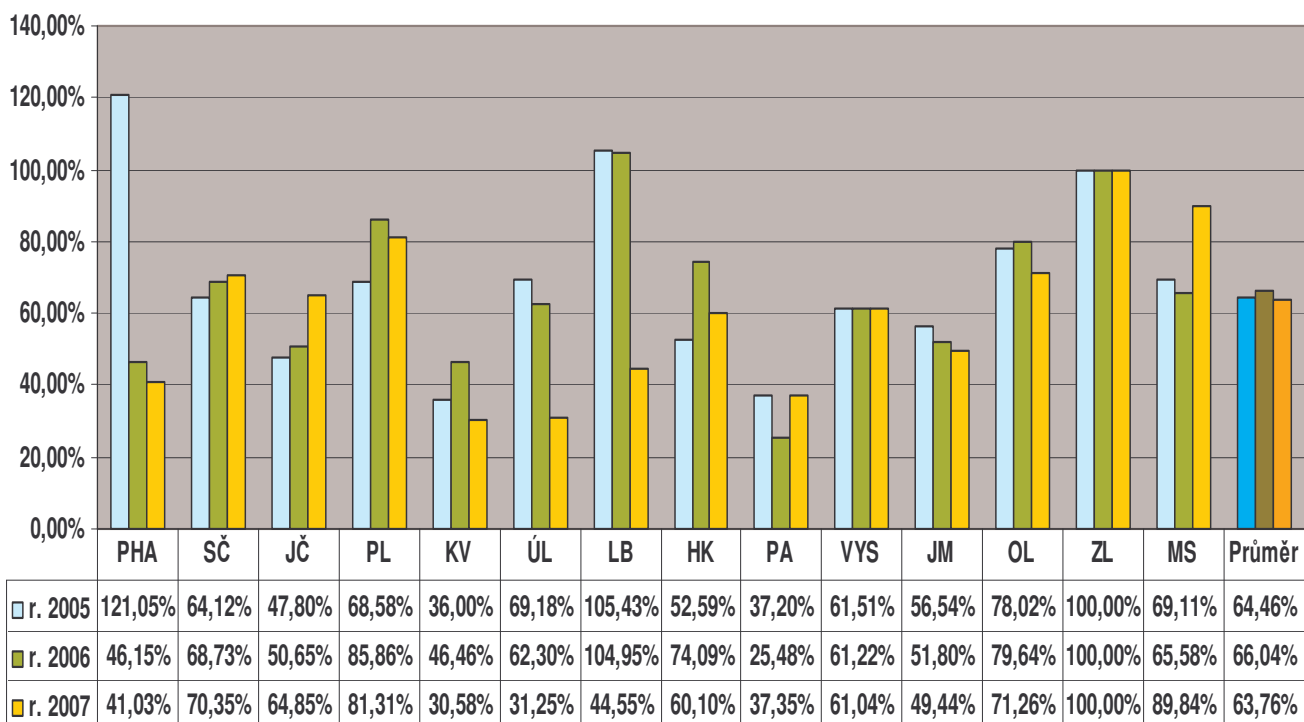
Průměrná délka trvání 1 vzdělávací akce RF v hodinách
v letech 2005 až 2007

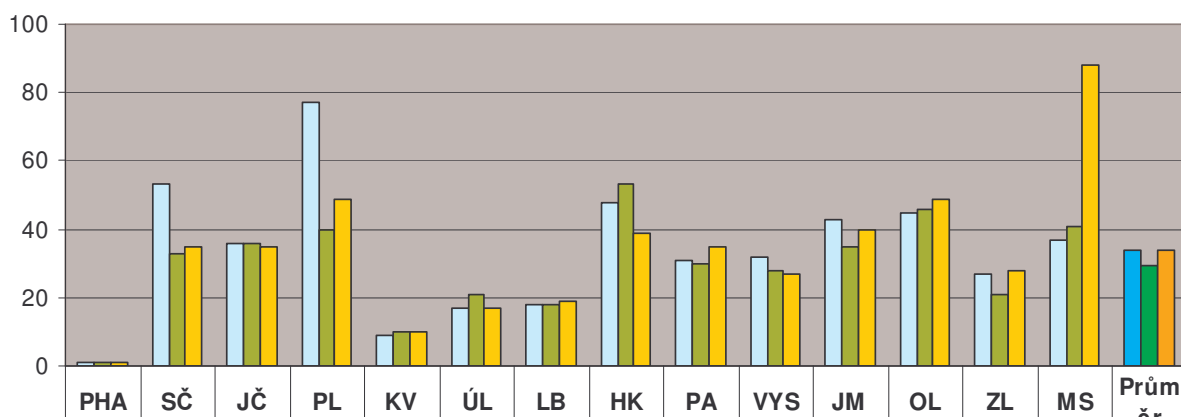
**Průměrný počet účastníků 1 vzdělávací akce RF (zájem)
v letech 2005 až 2007**

Zájem obsluhovaných knihoven o vzdělávání RF v r. 2005 a 2007

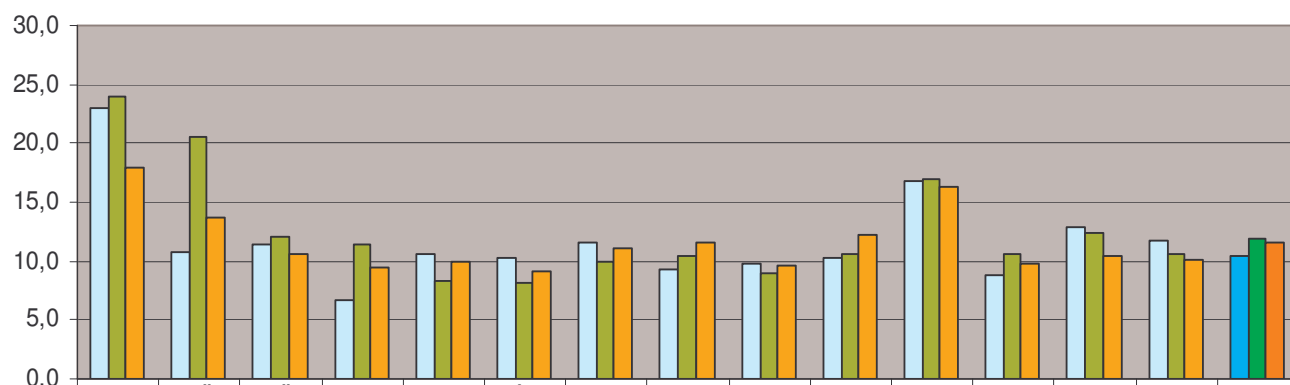

Počet porad v krajích v letech 2005 až 2007

r. 2005	1	53	36	77	9	17	18	48	31	32	43	45	27	37	34
r. 2006	1	33	36	40	10	21	18	53	30	28	35	46	21	41	30
r. 2007	1	35	35	49	10	17	19	39	35	27	40	49	28	88	34

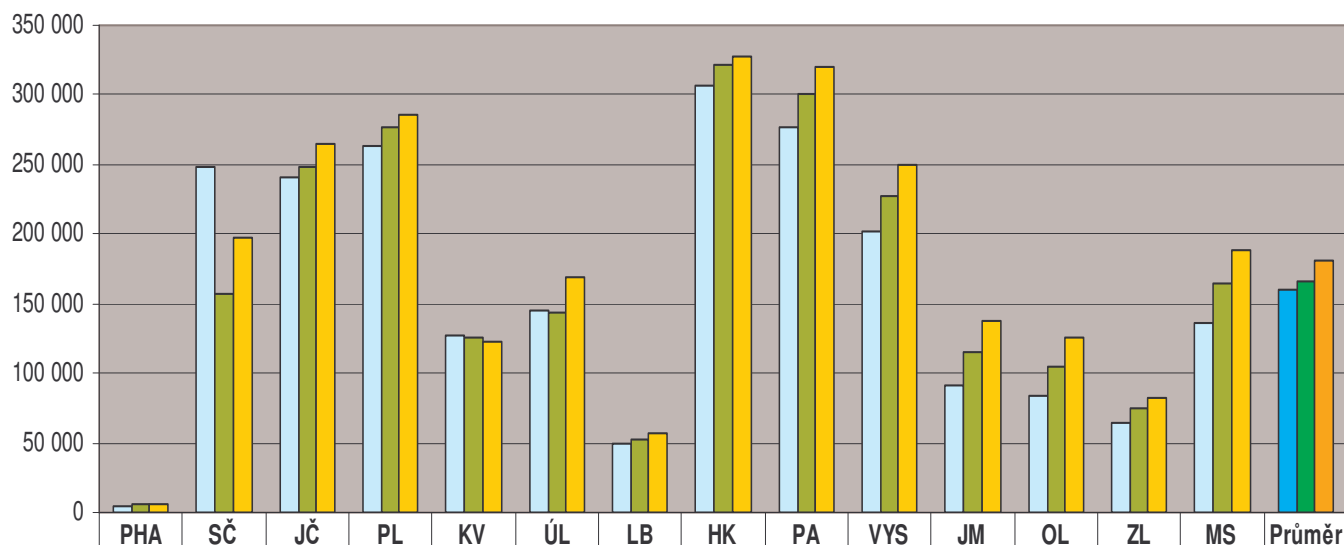
Průměrný počet účastníků jedné porady v krajích v letech 2005 až 2007

r. 2005	23,0	10,8	11,4	6,7	10,7	10,2	11,6	9,3	9,8	10,3	16,8	8,8	12,9	11,7	10,5
r. 2006	24,0	20,5	12,0	11,4	8,3	8,2	9,9	10,4	8,9	10,7	16,9	10,7	12,3	10,6	11,9
r. 2007	18,0	13,7	10,6	9,4	10,0	9,1	11,1	11,6	9,5	12,2	16,3	9,8	10,5	10,1	11,6

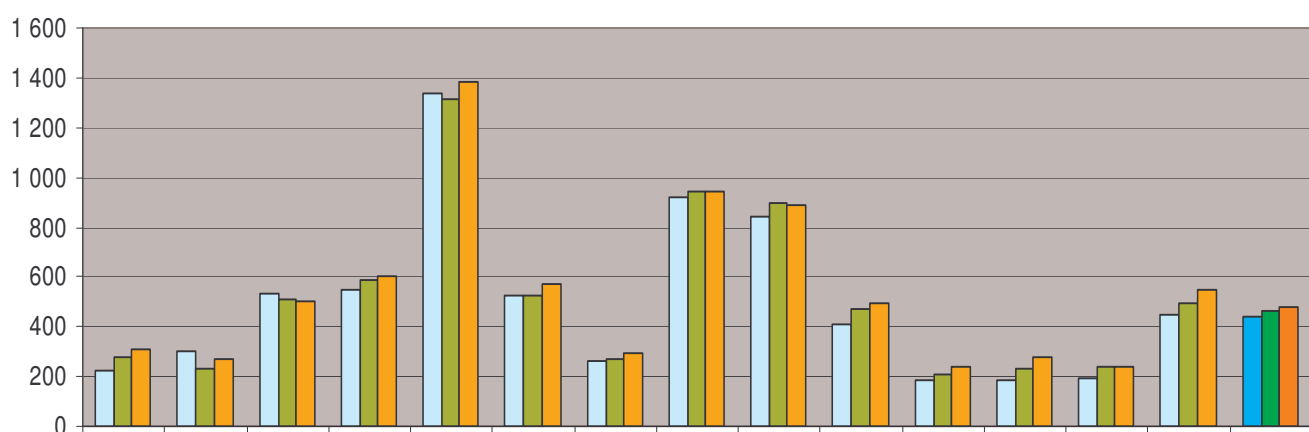
Stav a budování výměnného fondu

Stav VF k 31. 12. roků 2005 až 2007 v krajích

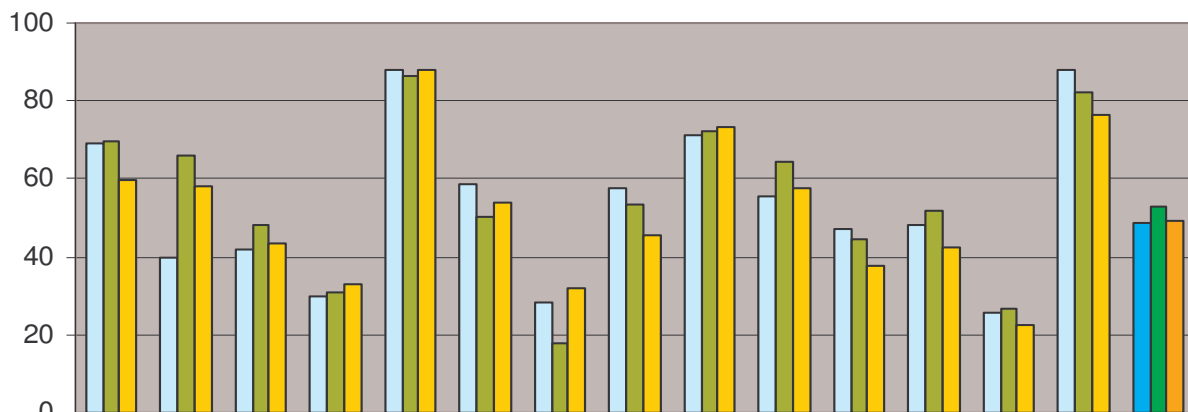
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr
rok 2005	3 785	248 819	240 947	263 086	127 238	144 651	48 855	307 204	276 836	201 208	91 079	84 432	65 007	136 778	159 995
rok 2006	5 280	157 608	247 749	276 107	126 164	143 365	51 605	321 503	301 042	227 857	115 811	104 959	74 198	164 092	165 524
rok 2007	6 562	197 483	265 294	285 328	123 336	168 819	56 651	327 290	320 831	249 772	137 960	124 957	81 887	187 954	181 009

Stav VF - prům. počet k.j. pro 1 obsluženou knihovnu v krajích v letech 2005 až 2007

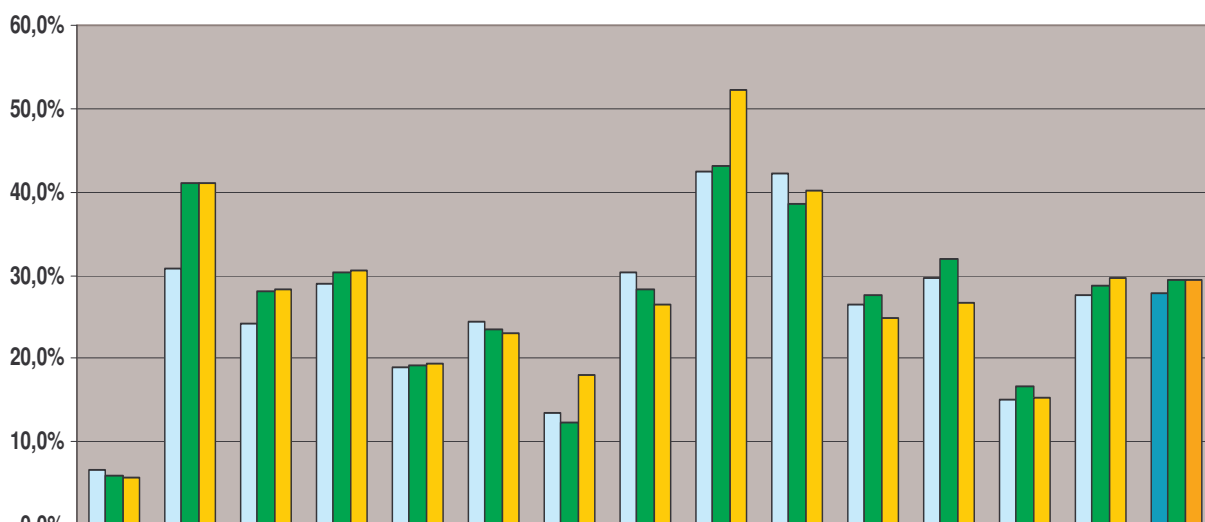
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Průměr ČR
rok 2005	223	304	532	549	1 339	528	263	917	844	407	182	187	190	448	441
rok 2006	278	235	511	584	1 314	529	272	946	899	470	207	229	237	491	461
rok 2007	312	267	501	602	1 386	568	291	946	889	497	237	275	239	550	480

**Průměrný roční přírůstek VF v k.j. na 1 obslouženou knihovnu
v letech 2005 až 2007**

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	ČR
rok 2005	69	40	42	30	88	59	28	58	71	55	47	48	26	88	49
rok 2006	70	66	48	31	86	50	18	53	72	64	44	52	27	82	53
rok 2007	60	58	43	33	88	54	32	46	74	58	37	43	23	77	49

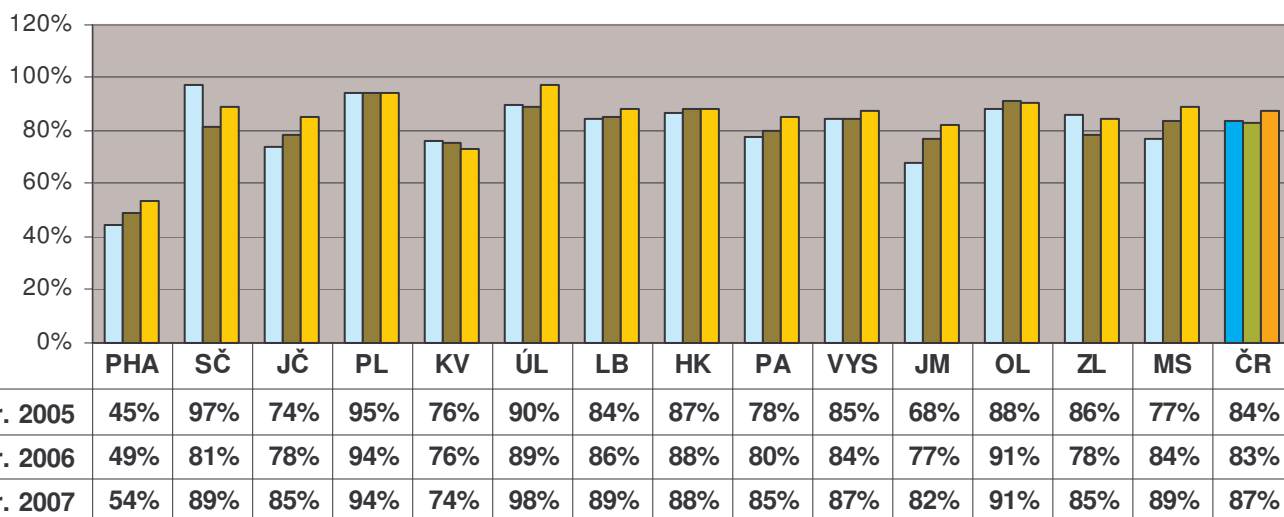
**Financování nákupu VF z dotace na RF v letech 2005 až 2007
v krajích vyjádřeno procenty z celkových nákladů**

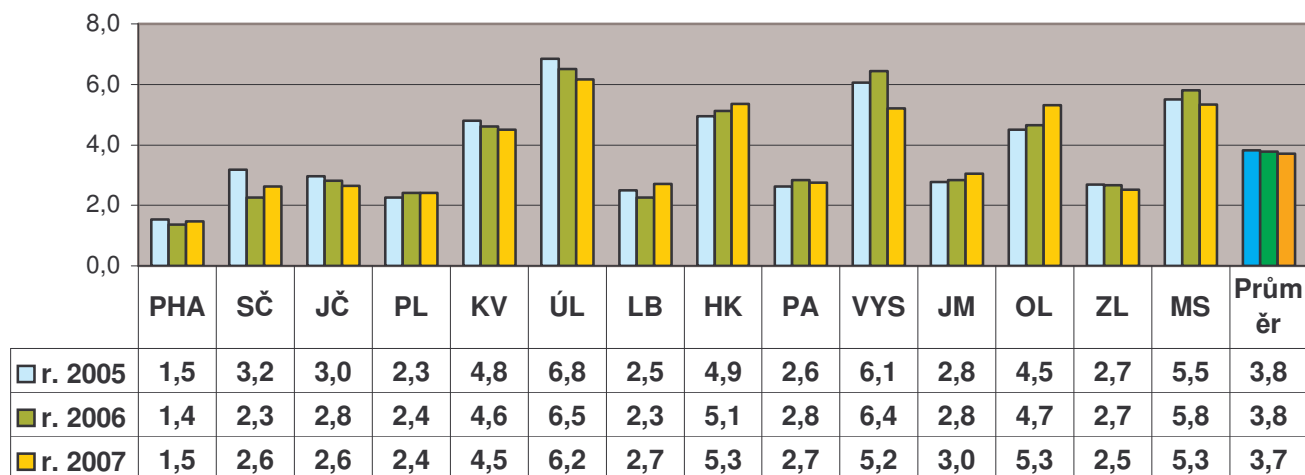
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celkem
v roce 2005	6,7%	30,9%	24,2%	29,1%	18,9%	24,5%	13,4%	30,4%	42,5%	42,1%	26,6%	29,7%	15,1%	27,6%	27,7%
v roce 2006	5,9%	41,1%	28,1%	30,3%	19,3%	23,4%	12,3%	28,3%	43,1%	38,7%	27,5%	32,0%	16,7%	28,7%	29,5%
v roce 2007	5,6%	41,2%	28,4%	30,6%	19,4%	23,1%	18,0%	26,6%	52,3%	40,1%	24,9%	26,7%	15,2%	29,6%	29,3%

Cirkulace souborů knih z VF

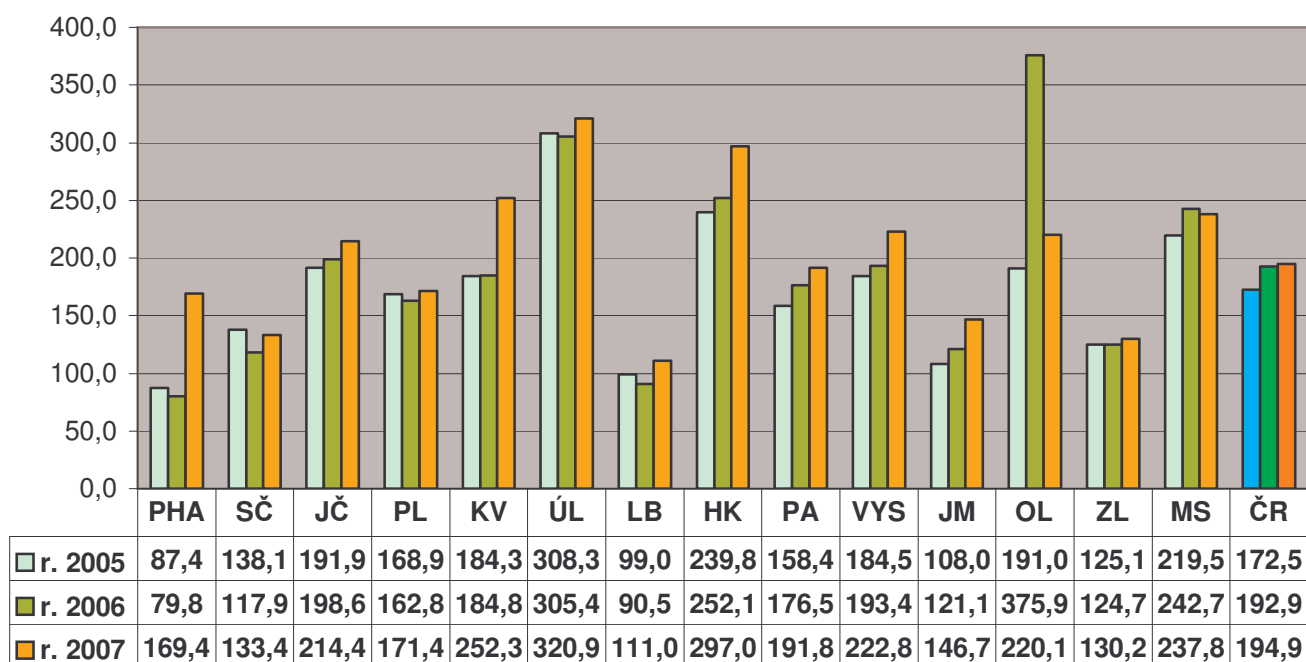
**Procento knihoven ze všech obsluhovaných využívajících VF
v letech 2005 až 2007**

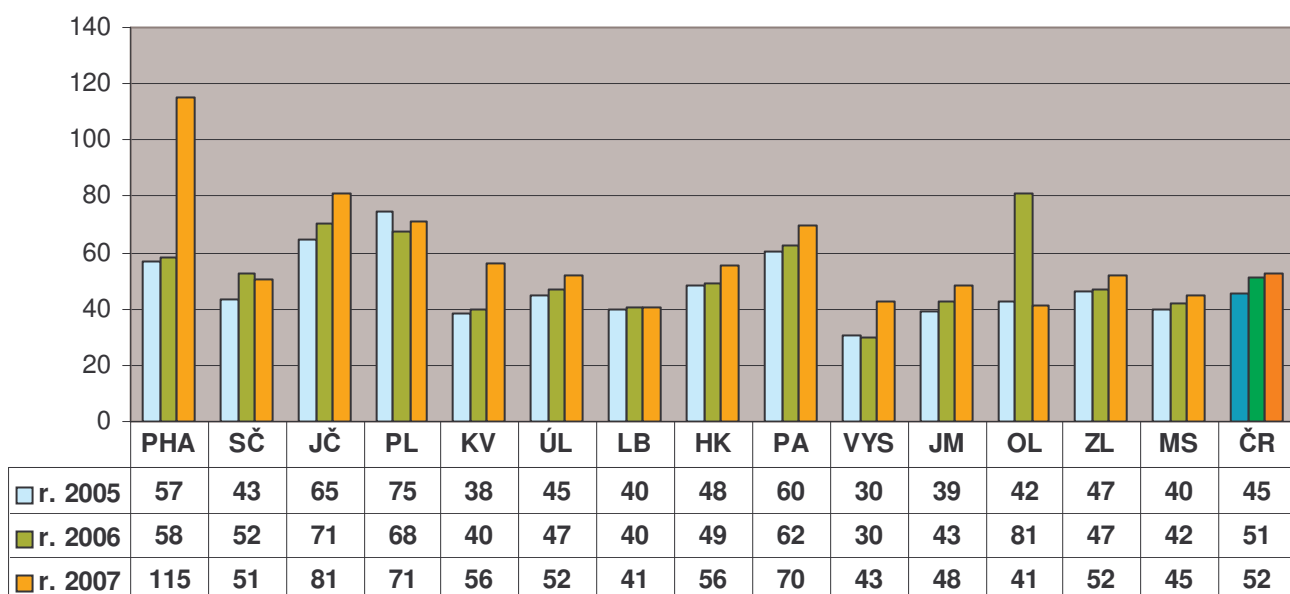
**Průměrný počet souborů do 1 obslužené knihovny
v letech 2005 až 2007**

**Počet k.j. v souborech do 1 obslužené knihovny
za rok 2005, 2006 a 2007**

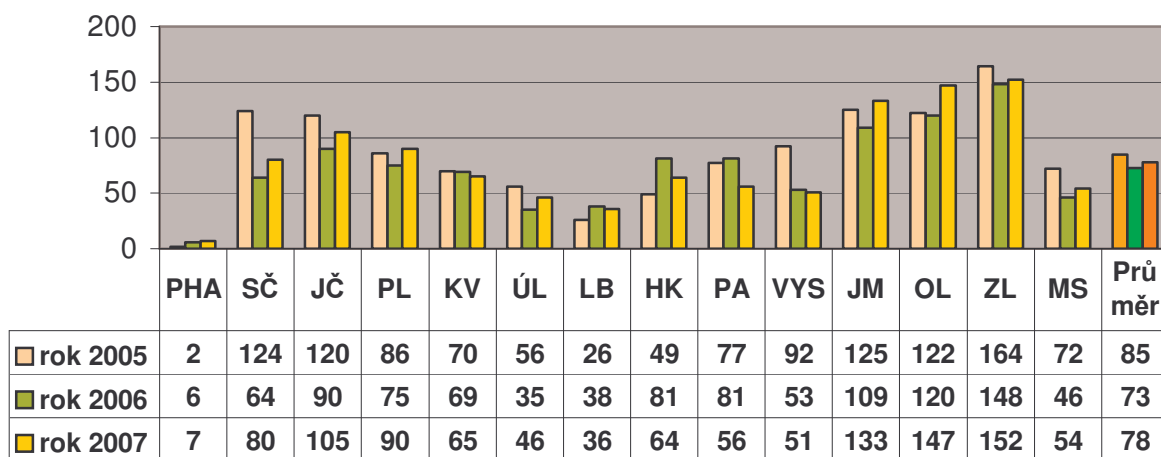

Průměrná velikost 1 souboru v letech 2005, 2006 a 2007

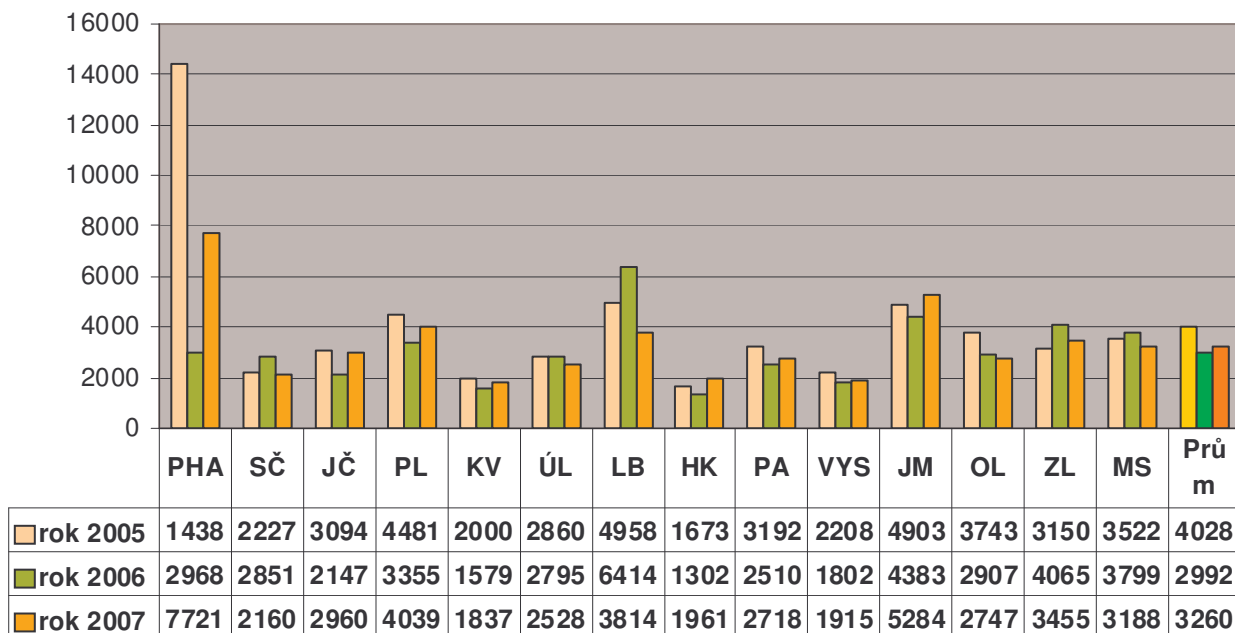

Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů obsluhovaných knihoven

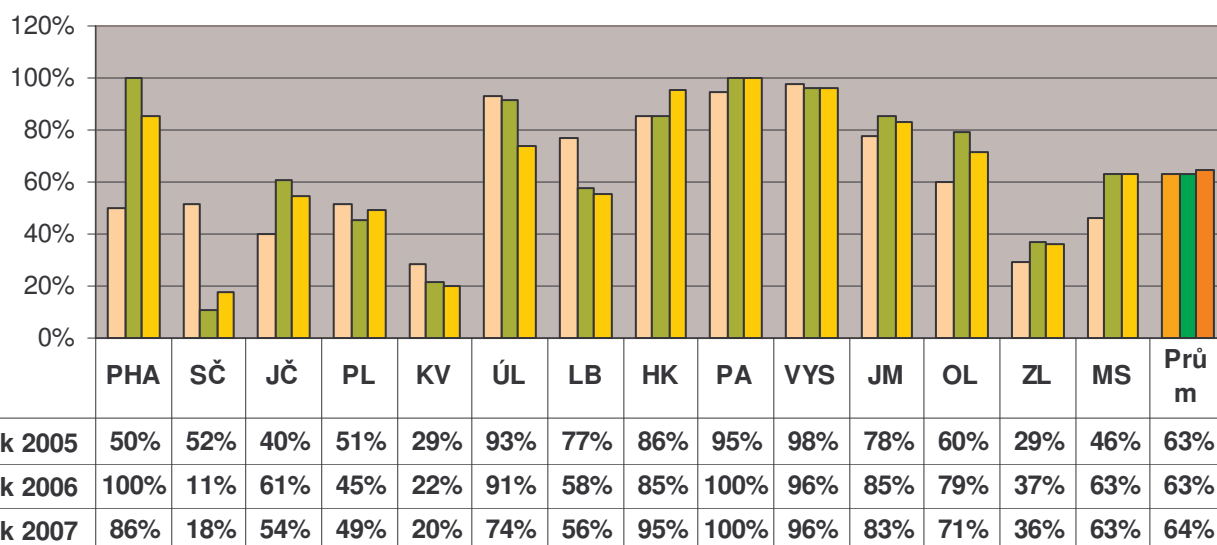
Počet obslužených knihoven (kt. využily službu revize a aktualizace KF) v letech 2005, 2006 a 2007

Průměrná velikost 1 revidované knihovny (v k.j.) v letech 2005, 2006 a 2007

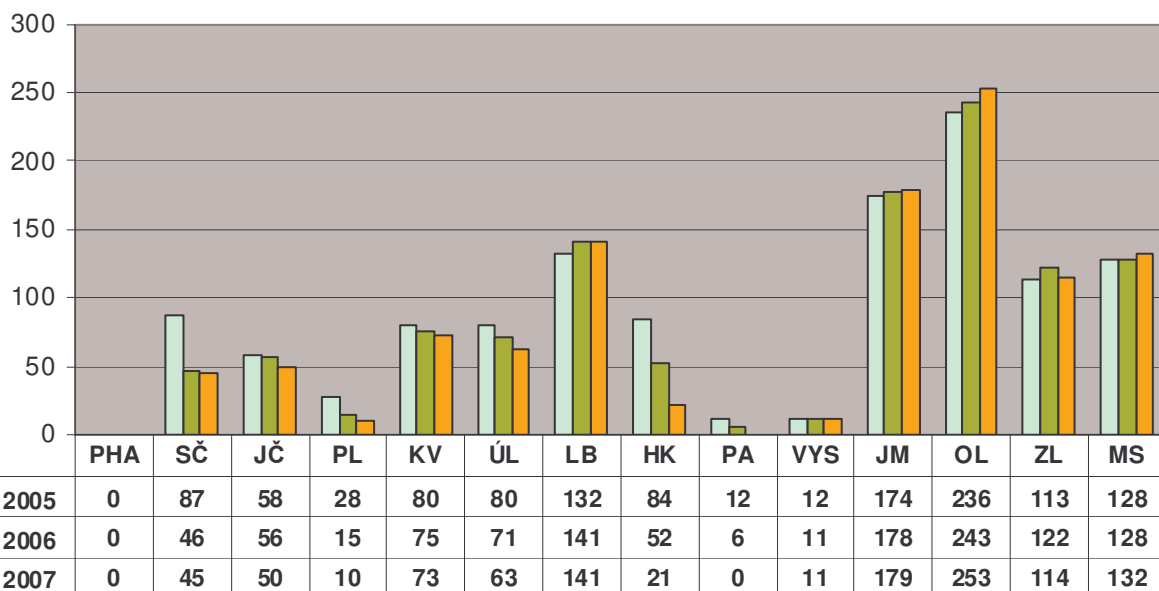

Procento zrevidovaných knihoven z počtu obslužených v krajích, v letech 2005, 2006 a 2007

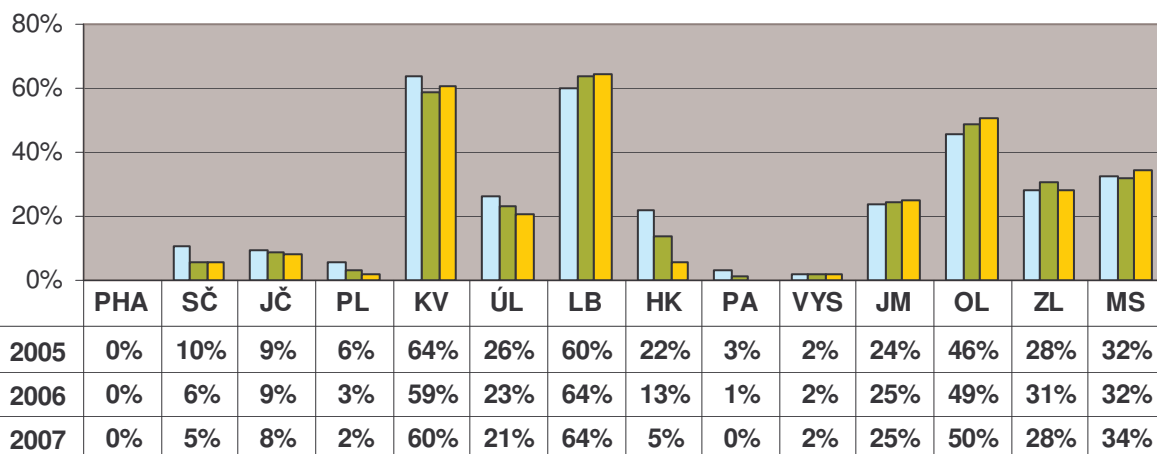

Nákup a zpracování knihovních fondů z finančních prostředků obcí

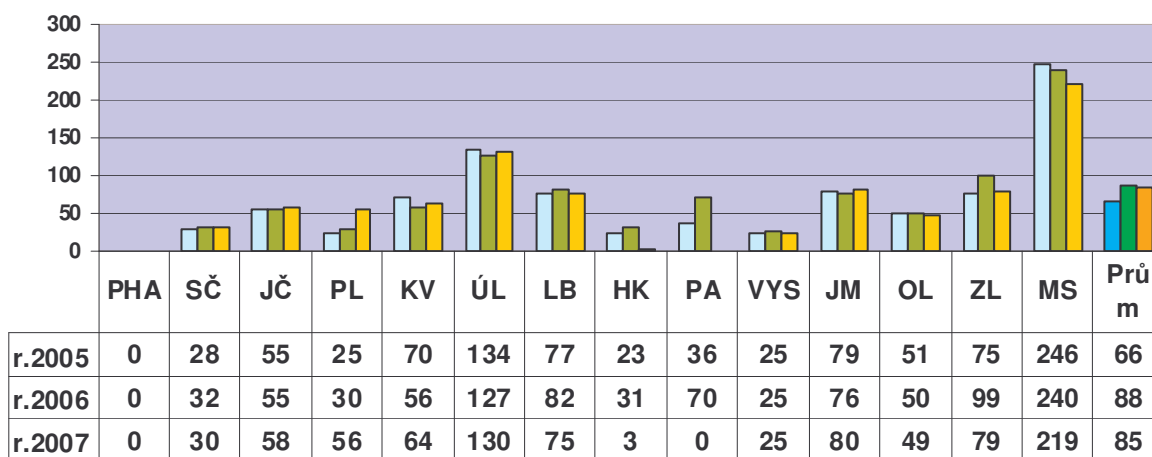
Počet knihoven, pro které PK (KK) nakupovaly KF z prostředků obcí v letech 2005 až 2007

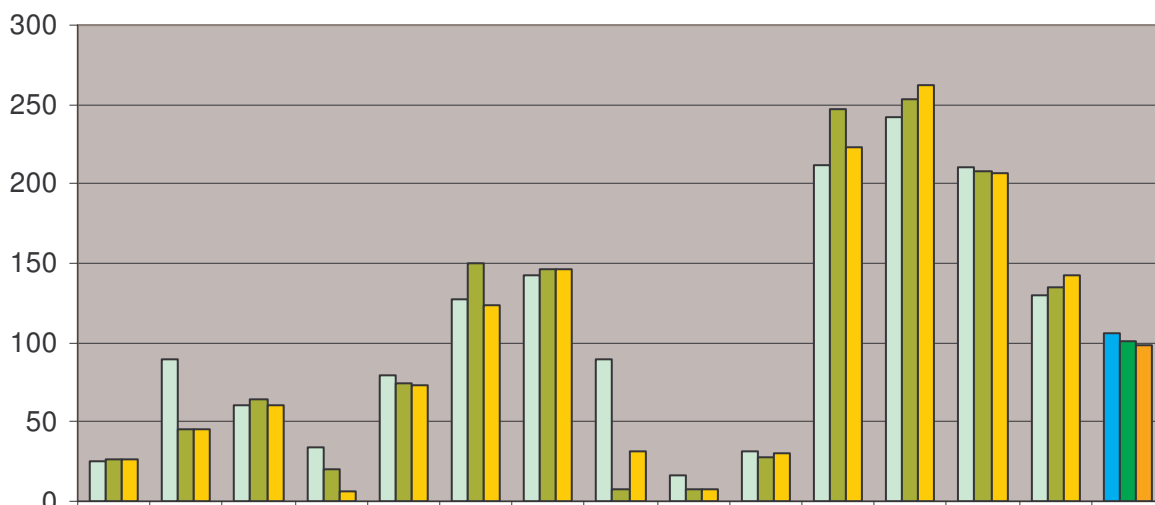
Knihovny, pro které PK a KK nakupovaly KF z prostředků obcí v letech 2005 až 2007

Počet zakoupených k.j. na jednu obslouženou knihovnu v letech 2005 až 2007

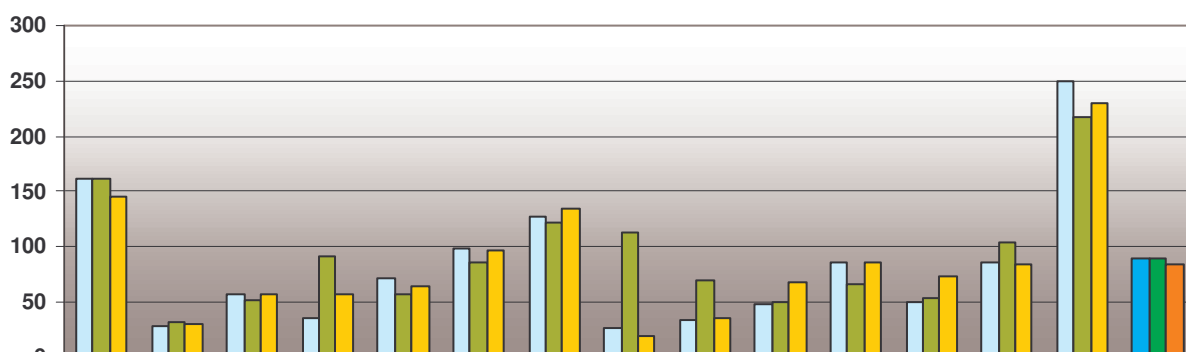

**Počet knihoven, pro které byl zpracováván KF za finance obcí
v letech 2005 až 2007**

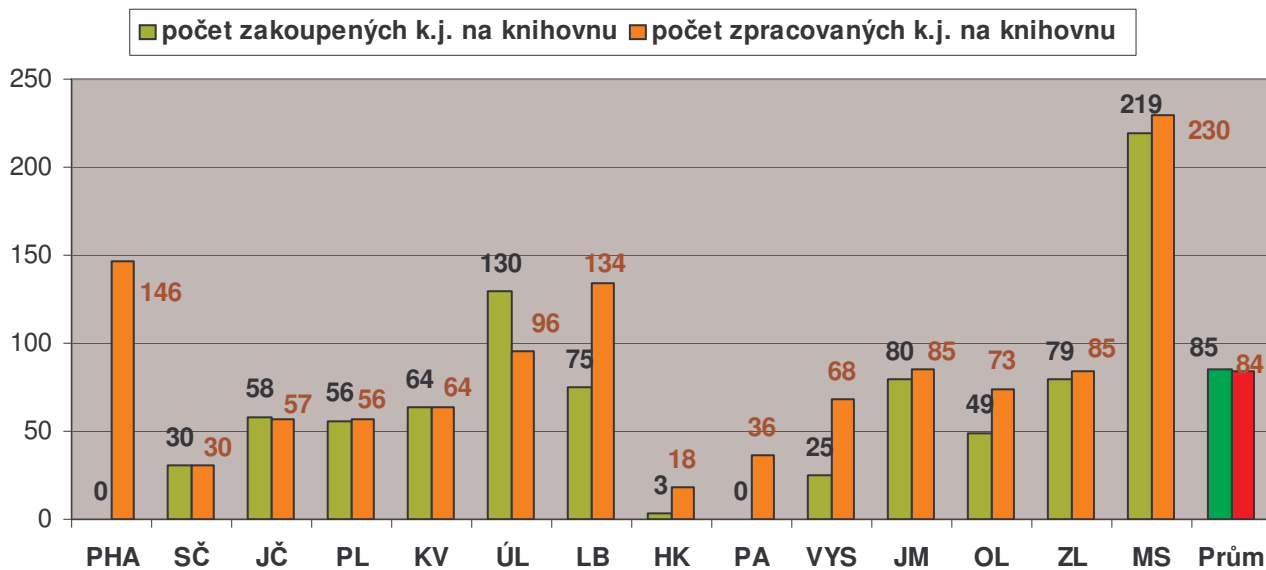
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Prům
rok 2005	25	89	61	34	80	127	142	90	16	31	212	242	210	130	106
rok 2006	26	46	64	20	75	150	146	8	8	28	247	253	208	135	101
rok 2007	26	45	61	6	73	123	146	31	7	30	223	262	207	142	99

**Průměrný zpracovaných k.j. na jednu obsluženou knihovnu
v letech 2005 až 2007**

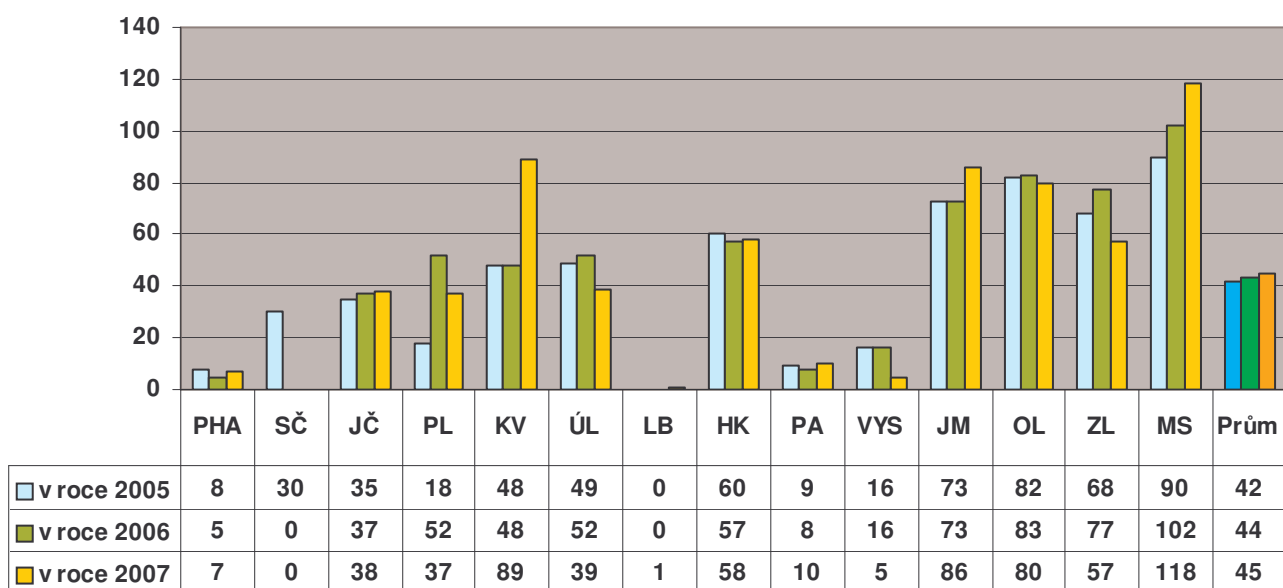
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Prům
rok 2005	162	28	56	36	71	98	127	27	33	47	86	49	86	250	89
rok 2006	161	32	52	91	57	87	122	113	70	49	65	53	104	217	90
rok 2007	146	30	57	56	64	96	134	18	36	68	85	73	85	230	84

Nákup a zpracování KF z prostředků obcí v roce 2007 (průměr pro 1 obsluženou knihovnu)

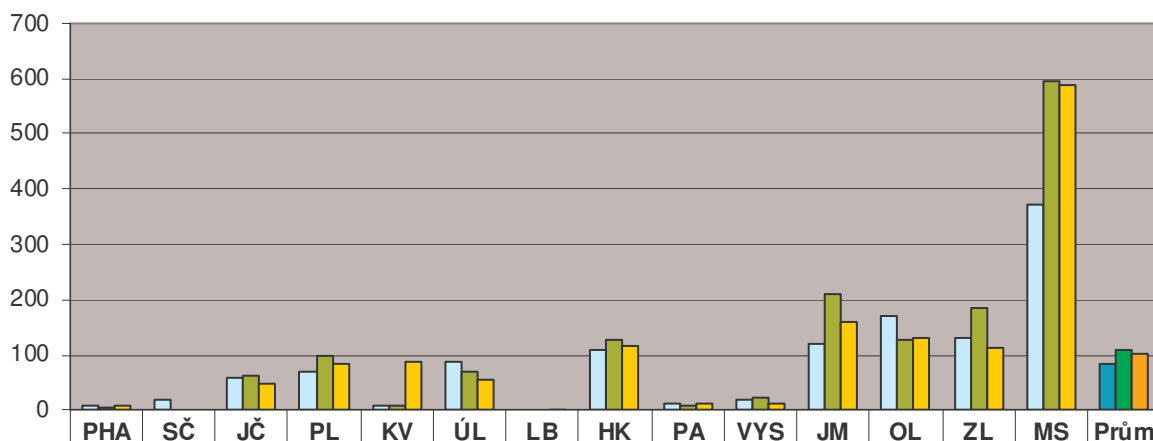

Servis výpočetní techniky

Servis výpočetní techniky počet obslužených knihoven v letech 2005 až 2007

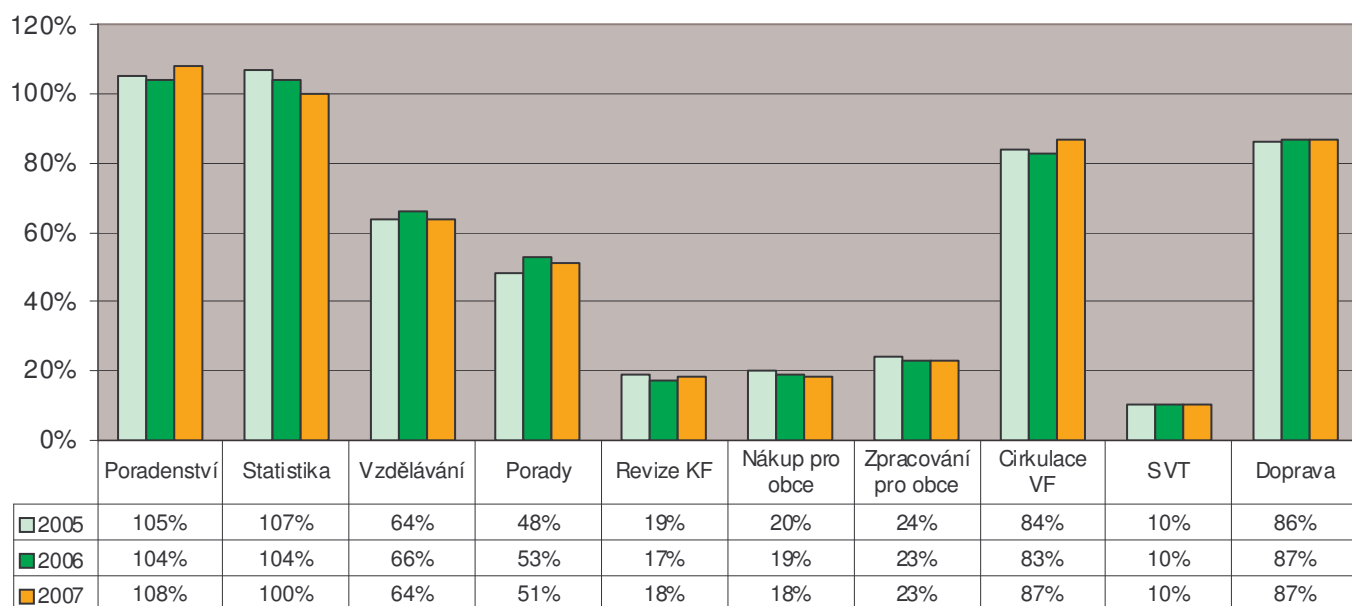

Servis výpočetní techniky - počet akcí v letech 2005 až 2007

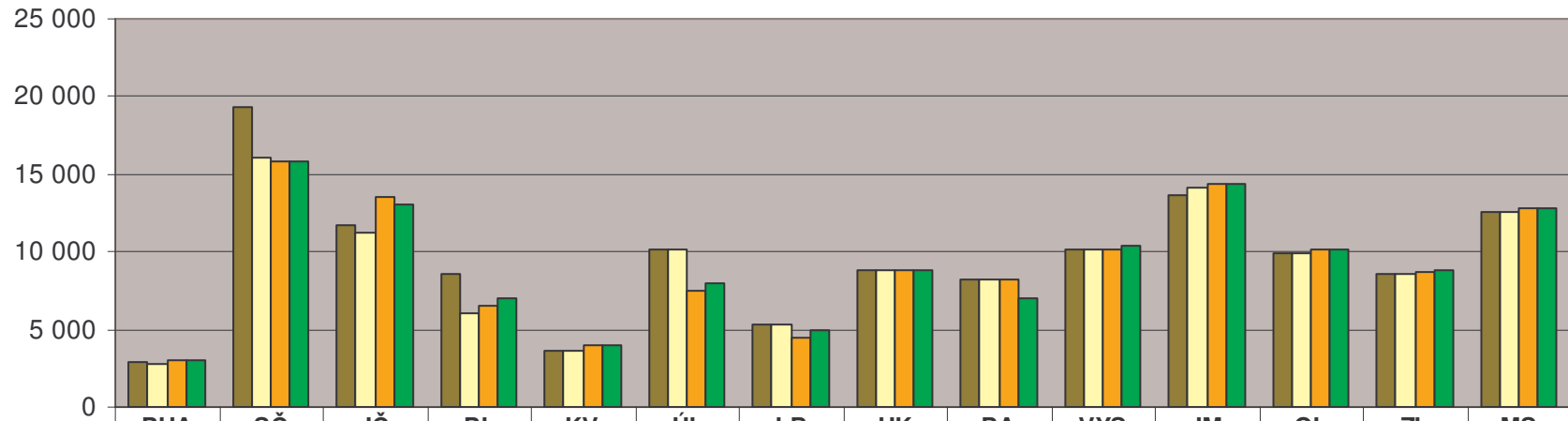
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Prům
v roce 2005	10	19	58	69	10	89	0	108	11	20	119	169	132	371	85
v roce 2006	6	0	64	100	9	70	0	127	9	23	211	127	184	597	109
v roce 2007	8	0	48	85	89	56	1	117	13	11	159	130	113	588	101

Žádanost služeb v letech 2005 až 2007
(počet obslužených knihoven z počtu obsluhovaných v procentech)

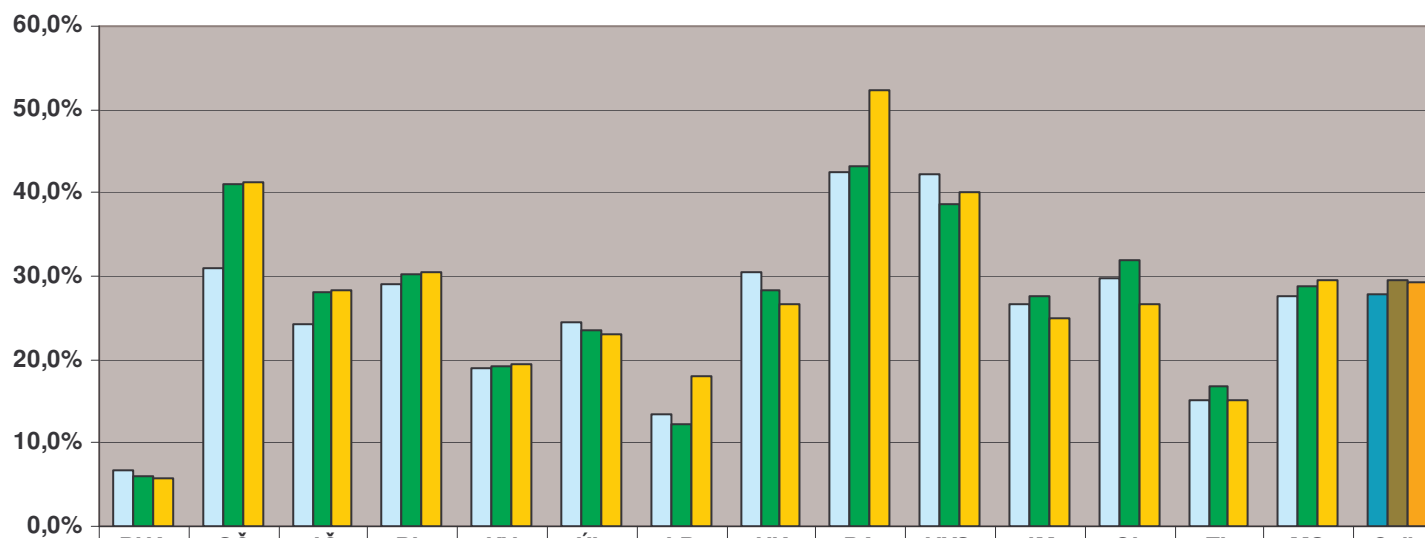
Financování regionálních funkcí

Vývoj dotací na RF z prostředků krajů v letech 2005 až 2007
(v tisících Kč)

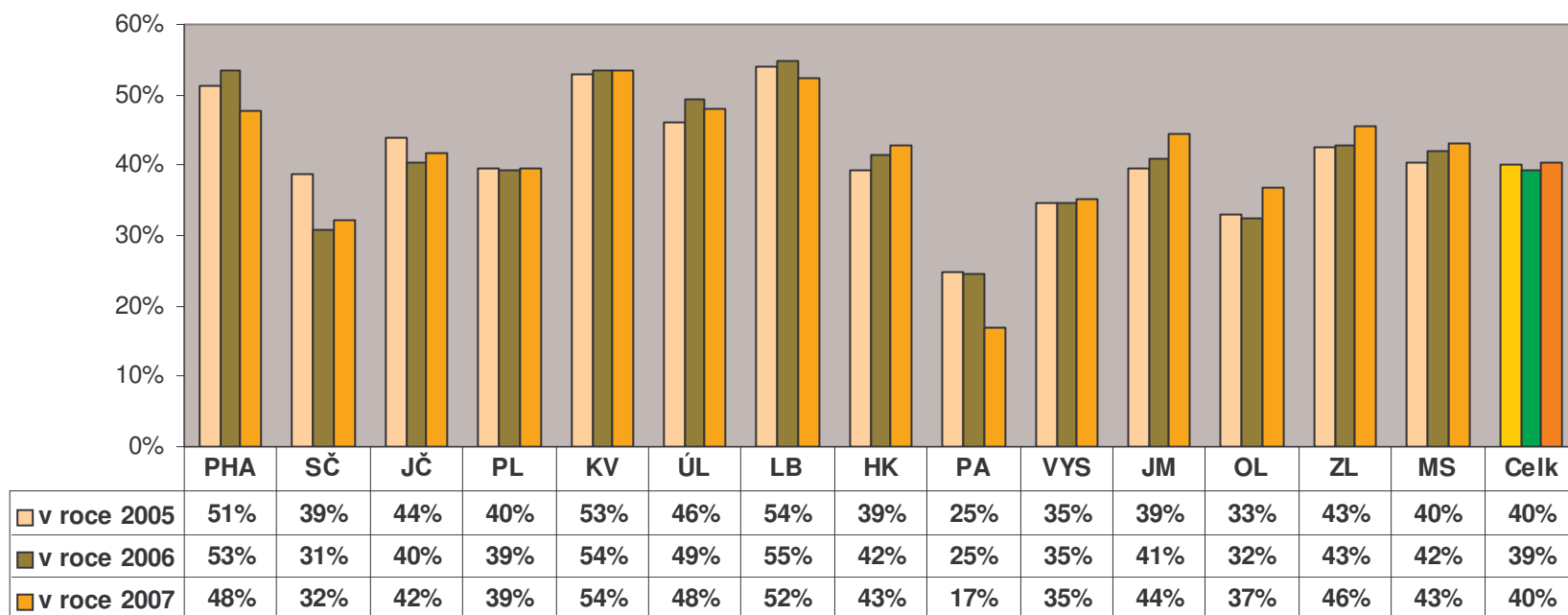
	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
■ r. 2005 stát-kraj	2 881	19 283	11 773	8 583	3 665	10 166	5 312	8 823	8 176	10 196	13 598	9 877	8 550	12 612
□ r. 2005	2 837	16 028	11 184	6 000	3 665	10 166	5 324	8 823	8 176	10 127	14 134	9 920	8 550	12 553
■ r. 2006	3 031	15 832	13 512	6 500	4 006	7 500	4 500	8 823	8 250	10 127	14 360	10 200	8 734	12 812
■ r. 2007	3 038	15 832	13 000	7 000	4 006	8 000	5 000	8 823	7 000	10 431	14 360	10 200	8 863	12 812

**Financování nákupu VF z dotace na RF v letech 2005 až 2007
v krajích vyjádřeno procenty z celkových nákladů**

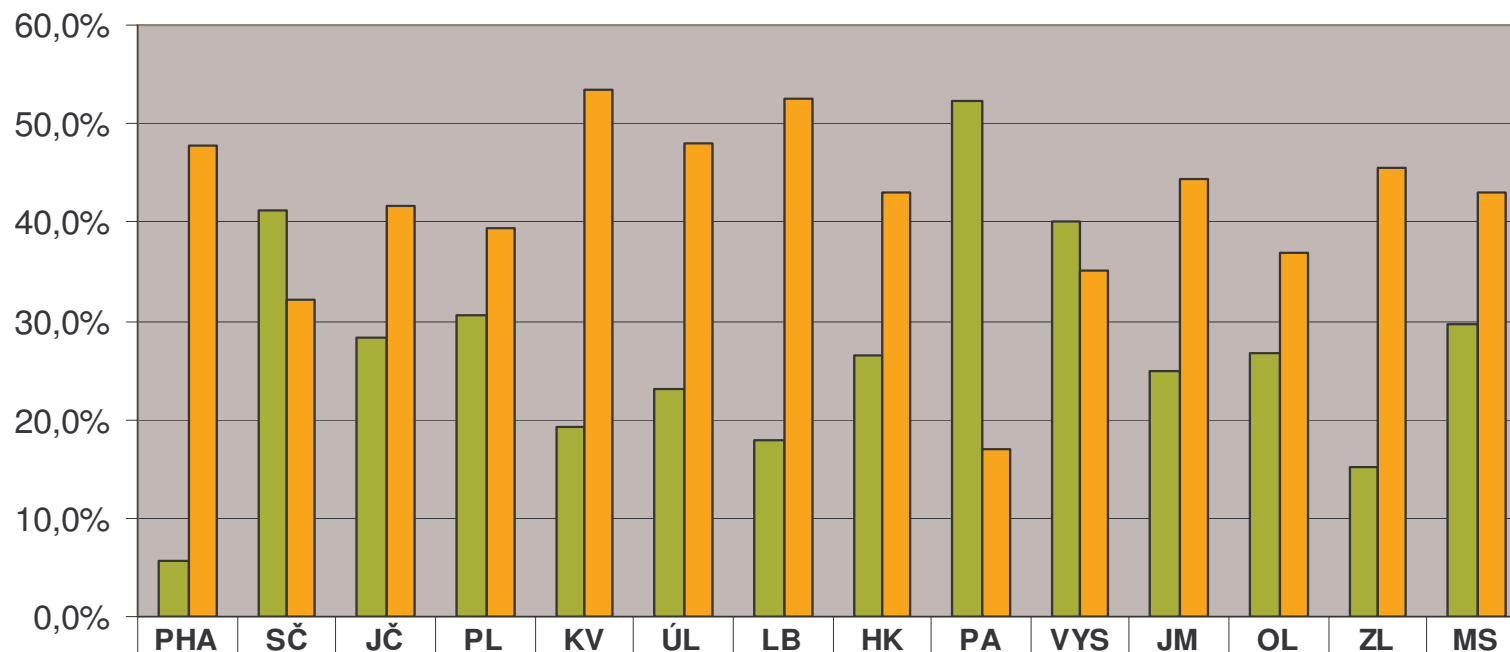

	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS	Celk
■ v roce 2005	6,7%	30,9%	24,2%	29,1%	18,9%	24,5%	13,4%	30,4%	42,5%	42,1%	26,6%	29,7%	15,1%	27,6%	27,7%
■ v roce 2006	5,9%	41,1%	28,1%	30,3%	19,3%	23,4%	12,3%	28,3%	43,1%	38,7%	27,5%	32,0%	16,7%	28,7%	29,5%
■ v roce 2007	5,6%	41,2%	28,4%	30,6%	19,4%	23,1%	18,0%	26,6%	52,3%	40,1%	24,9%	26,7%	15,2%	29,6%	29,3%

Mzdové náklady v procentech z celkových nákladů na RF v letech 2005 až 2007

**Nákup VF a mzdy v % z celkových nákladů (z dotace krajů)
v roce 2007**

■ na nákup VF v %	5,6%	41,2%	28,4%	30,6%	19,4%	23,1%	18,0%	26,6%	52,3%	40,1%	24,9%	26,7%	15,2%	29,6%
■ mzdy v % *	47,79%	32,26%	41,65%	39,49%	53,52%	47,89%	52,42%	42,92%	17,00%	35,09%	44,44%	36,84%	45,62%	43,09%